

Eszterházy Károly Főiskola
Földrajzi és Környezettudományi Intézet
Környezettudományi és Tájökológiai Tanszék

TDK-dolgozat

Egyedi tájértékek felvételezése a Saliris Resort Spa & Conference
Hotel turisztikai célú fejlesztési koncepciójának tükrében,
Egerszalókon

Konzulens:

Dr. Dobos Anna, főiskolai docens

Dr. Tóthné Igó Zsuzsanna, gyakorlatvezető tanár

Készítette:

Márton Ivett

III. évf. Környezettan BSc.

Eger, 2014

Tartalomjegyzék

I. Bevezetés.....	3
II. Témafelvetés, célkitűzés.....	7
III. Szakirodalmi áttekintés.....	8
IV. Kutatási módszerek.....	10
V. Turizmus, Ökoturizmus.....	12
V.1. TÉKA – tájérték kataszter.....	15
V.2. TÉKA szerepe a turizmusban.....	17
VI. A kutatási terület topográfiai helyzete, tájföldrajzi adottságainak bemutatása...19	
VI.1. A Maklány-völgy topográfiai helyzete.....	19
VI.2. A Maklány-völgy geológiai adottságai.....	19
VI.3. A Maklány-völgy keletkezése és domborzati viszonyai.....	21
VI.4. A Maklány-völgy vízrajzi adottságai.....	22
VI.5. A Maklány-völgy éghajlata.....	23
VI.6. A Maklány-völgy tájtörténete, és tájhasználat változása.....	24
VII. A kutatási eredmények bemutatása és értékelése.....	24
VII.1. Saliris Resort Spa & Conference Hotel turisztikai célú fejlesztési konceptiójának értékelése.....	24
VII.2. Az Egyedi tájértékek felvételezése.....	36
VII.3. A tervezett tanösvény bemutatása.....	39
VII.4. A tervezett tanösvény állomáspontjainak bemutatása.....	44
VIII. Következtetések, javaslatok.....	52
IX. Összegzés.....	53
Szakirodalom jegyzék.....	55
Melléklet.....	58
I. Függelék.....	123
II. Függelék.....	124

I. Bevezetés

Számtalanszor megyünk el olyan képződmények, objektumok mellett, amire rá sem tekintünk, nem is tudjuk, hogy azoknak talán jelentős szerepe volt a múltba. Ilyenek az *egyedi tájértékek* is, jelen vannak a tájban, de sok helyen nem ismerik őket. Ezeknek a tájértékeknek a felvételezését 2009-ben Norvég támogatási alap segítségével, a Budapesti Corvinus Egyetem Tájépítészeti Kara kezdte el országszerte, a mai napig vannak azonban olyan települések, ahol a tájértékek felvételezése nem történt meg, vagy hiányos. A **TÉKA (TájÉrtékKAtaszter)** projekt 2011-ben zárult le, de véglegesen soha nem lehet befejezetnek tekinteni, mivel a táj és a benne elhelyezkedő objektumok is folyamatosan változnak, akár el is tűnhetnek és talán már most sincsenek jelen a tájban, de a program kezdetekor még felvételezték őket. Éppen ezért van szükség az egyedi tájértékek felülvizsgálatra is.

Először is nézzük meg mi is az **egyedi tájérték** a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény definíciója szerint: *„Minden olyan képződmény, emberi tevékenység által létrehozott objektum, amelynek a társadalom számára jelentősége van akár kultúrtörténeti, természeti, történelmi, tudományos vagy esztétikai szempontból, de akár az adott tájra jellemző természeti értékek is lehetne egyedi tájértékek.”*

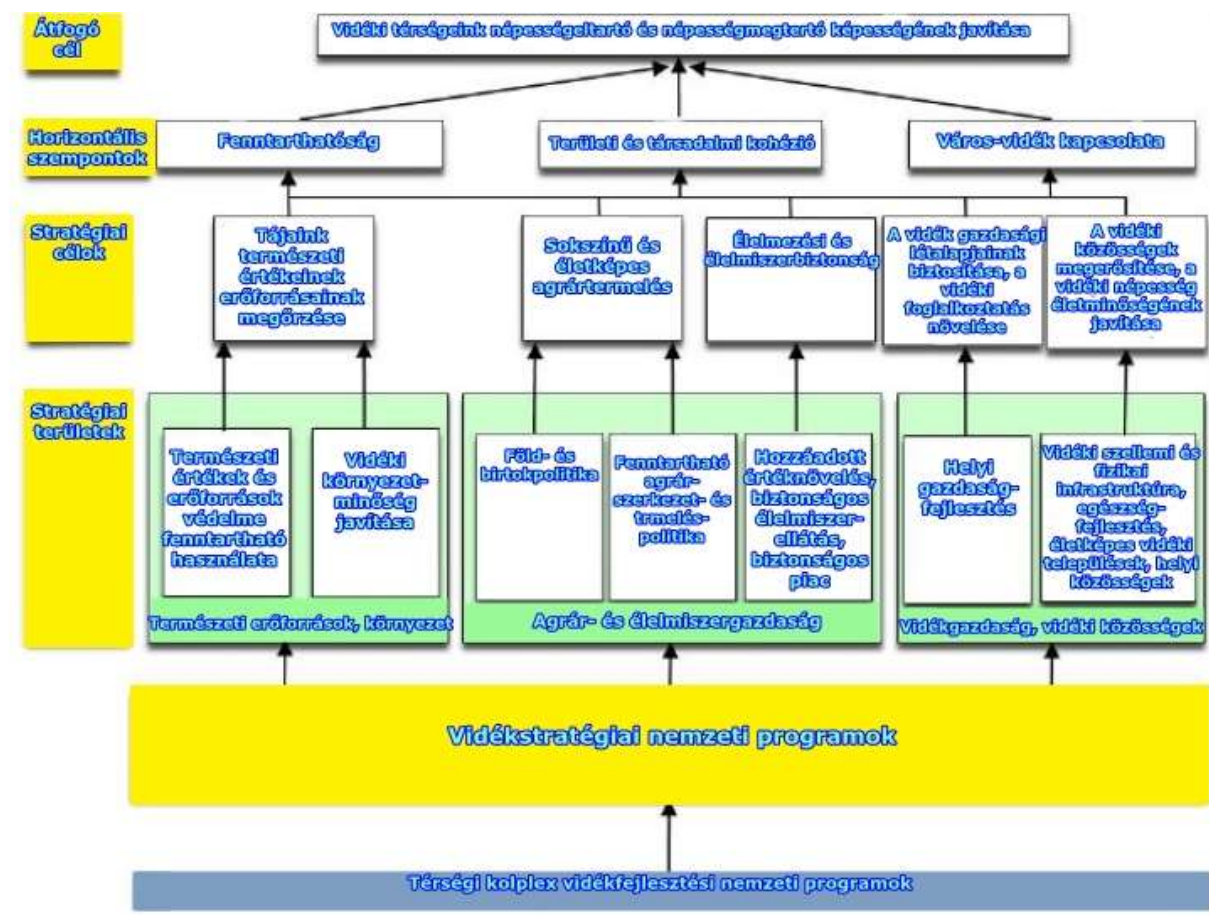
Magyarországon a negyedik legkedveltebb turisztikai célterület Észak-Magyarország és ezen belül is a három legkeresettebb települések (Miskolc, Eger, Egerszalók) közé tartozik Egerszalók. A 2013-as kimutatások alapján az oda látogatott turisták 85%-a igényelt szállást (KSH 2014).

Ha turisztikai szempontból vizsgáljuk meg az egyedi tájértékeket, még hasznosak is lehetnek a település számára is, hiszen egy jól felvételezett területen, egy jól kialakított turisztikai tervvel könnyen lehet az adott település turizmusát is fejleszteni. Kellő elővigyázatossággal természetesen, hogy ezek az képződmények, objektumok ne sérüljenek, de mégis előnyt jelentsenek a település számára is. **A természetvédelmi felvételezések és a turisztikai felvételezések kölcsönösen kiegészíthetik egymást.** A turizmus kiemelheti ezen értékeket a tájból és nem hagyja, hogy feledésbe merüljenek, vagy esetlegesen eltűnjenek. „Cserébe” ezek az értékek segítenek abban, hogy a turizmus is fellendüljön vagy jelen maradjon egy adott településen. A természet és a turizmus kölcsönösen támogatják egymás fennmaradását, azaz úgy is fogalmazhatnánk, hogy szimbiózis kapcsolatban vannak, és az

ökoturizmus segít ezen kapcsolat fennmaradásában. Mivel az **ökoturizmus** a természet közeli élményekhez kapcsolódik, és azok megóvását tartja szem előtt, éppen ezért az egyedi tájértékeket is az ökoturizmus keretei közé sorolhatjuk.

A Nemzeti Vidékfejlesztési Stratégia 2012-2020 közötti időtartamra az ország vidéki térségeinek népesség eltartó, és népesség megtartó képességének javítását tűzte ki célul (1. ábra), amelynek elérése érdekében öt stratégiai célt fogalmazott meg:

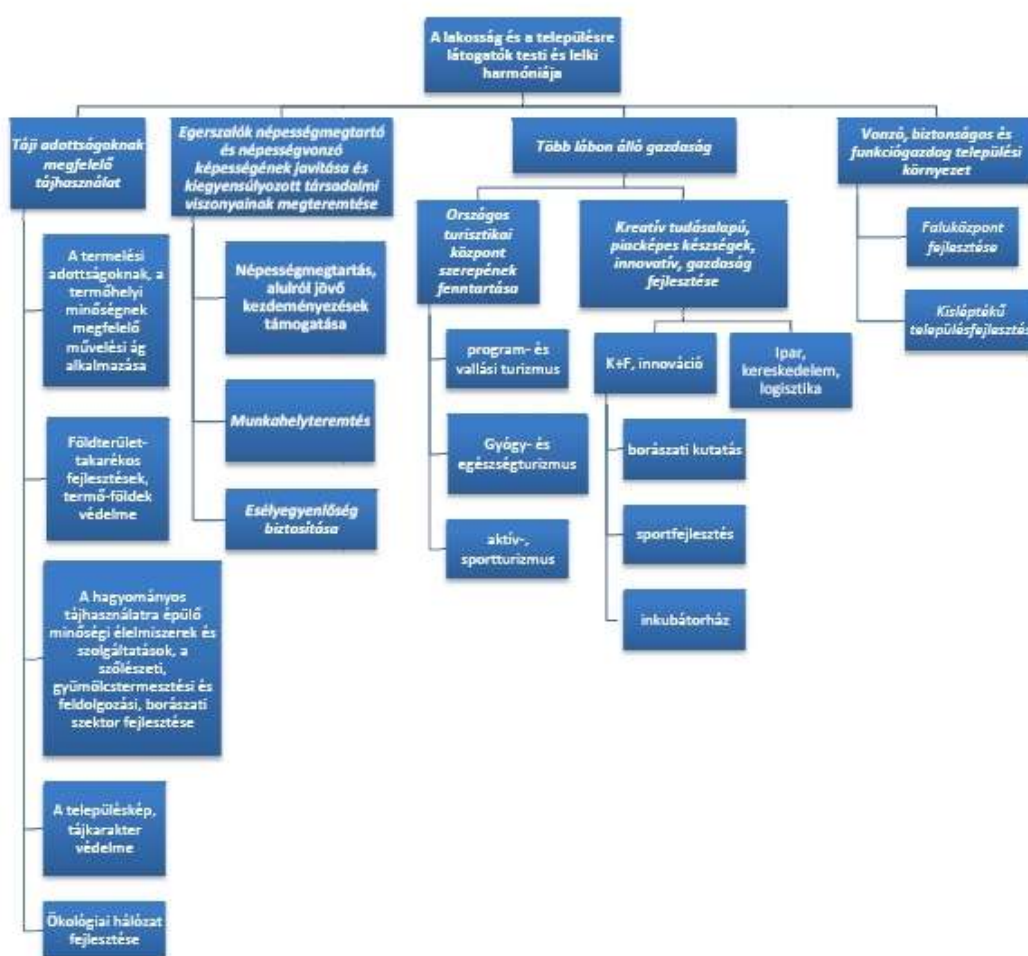
1. tájaink természeti értékeinek, erőforrásainak megőrzése,
2. sokszínű és életképes agrártermelés,
3. élelmezési és élelmiszerbiztonság,
4. a vidéki gazdaság létalapjainak biztosítása, a vidéki foglalkoztatás növelése,
5. a vidéki közösségek megerősítése, a vidéki népesség életminőségének javítása.

1. ábra A Nemzeti Vidék Stratégia célrendszere és területei

Forrás: Poltrade Bt. Urban Landscape Design, 2014

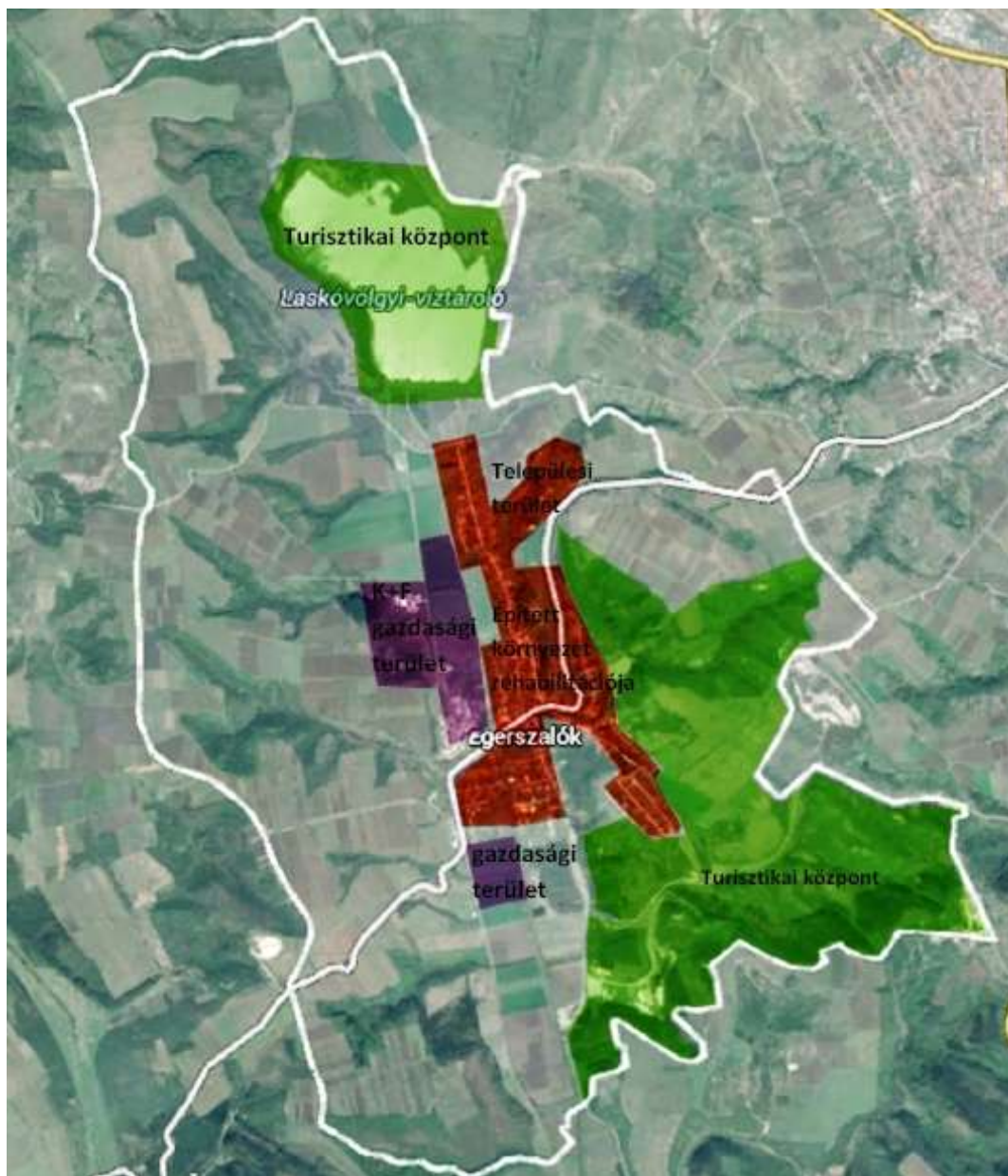
A Nemzeti Vidékfejlesztési Stratégia keretében kijelölt öt fejlesztési cél közül a települési természeti értékek és a turisztikai fejlesztések közötti kapcsolatrendszer egy észak-magyarországi, egri-bükkaljai településen kívánjuk megvizsgálni. Kiválasztott mintaterületünk Egerszalók települése, amely változatos természeti és kultúrtörténeti örökségekkel rendelkező terület. Az Integrált Településfejlesztési Stratégia (2014) és az Egerszalók Község Településfejlesztési Konceptiója (2014) is kiemelten vizsgálja az országos turisztikai szerep fenntartását (2. ábra), ezen belül a gyógy- és egészségturizmus lehetséges fejlesztési irányvonalait, a természeti és a települési értékek védelmét.

2. ábra Egerszalók fejlesztési ágainak összefüggő rendszere

Forrás: Egerszalók Község Integrált Településfejlesztési Stratégiája, 2014

A természeti és kultúrtörténeti örökség védelmét különböző területi egységekben szeretnék Egerszalókon megvalósítani (3. ábra). Az épített örökségi értékek védelmét nagyrészt a település központi területén, míg a természeti és épített örökségi értékek komplex megóvását a település délkeleti, maklány-völgyi részén kívánják megvalósítani. Dolgozatom fő célkitűzése ez utóbbi maklány-völgyi terület természetvédelmi és turisztikai értékelése a hotel turisztikai fejlesztési koncepciójának figyelembevételével.

3. ábra A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészeken
Forrás: Egerszalók Község Településfejlesztési Koncepciója, 2014

II. Témafelvetés, célkitűzés

TDK dolgozatomban témája 2012 nyarán kezdett körvonalazódni, amikor az egerszalóki Maklány-völgy területére látogattunk ki. A település fejlesztési koncepciók tanulmányozását követően jelöltük ki fő kutatási témánkat: *„Az egyedi tájértékek felvételezését a Saliris Resort Spa & Conference Hotel turisztikai célú fejlesztési koncepciójának tükrében, Egerszalókon”*.

Egerszalók fő turisztikai látványosságai a gyógyfürdő és környéken csoportosulnak. Itt található meg a gyógyfürdő mellett a sódomb és a hévízforrás, a közelben a kaptárkövek és barlangok, a Maklány várrom, a tufába vájt juh-hodály és a Kőbojtár. A turizmus generálta forgalom nagy része Eger felől érkezik, amelyet a város és az Egerszalók Turisztikai Akcióterülete között kiépített K2 út tett közvetlenül lehetővé. Az akcióterület északi részén a tervezett golfpálya kerül kiépítésre, tőle nyugatra pedig a Tájgazdálkodási bemutató terület. A golfpálya mintegy 170 ha területen kerül kialakításra, 18 lyukú, nemzetközi versenyekre is alkalmas játéktérrel, sportkomplexummal, edzőpályákkal, apartmanokkal. A Tőkés-völgyben, 53 ha-os területen kerül kialakításra a Tájgazdálkodási bemutató terv, állatsimogatóval magyar őshonos háziállatokból, fenntartható energia berendezések bemutatásával, természet közeli játszótérrel, sportlehetőségekkel, különböző állatfajok bemutatása (Egerszalók Község Településfejlesztési Koncepciója, 2014)

A terepi kiszállásaink során figyeltünk fel arra, hogy megérkezésünk során gyönyörű látvány tárult elénk a Maklány-völgyen. Kevesen tudják viszont, hogy mennyi szépséget rejt még magában ez a terület, és vannak akik nem ismerik és talán még nem is hallottak róla. A fejlesztési koncepciók tükrében látható, hogy a település délkeleti részén feltáruló természeti és kultúrtörténeti értékek az egészség- és gyógyturizmus fejlesztésével párhuzamosan egyrészt veszélyeztetett pozícióba kerülhetnek, másrészt ezen értékek a turisztikai fejlesztésekbe is beintegrálhatóak. Éppen ezért, az alábbi tudományos felvételezéseket tűztük ki célul:

- a Maklány-völgy egyedi tájértékeinek felvételezése,
- az egyedi tájértékeket bemutató tanösvény megálló helyeinek kijelölése,
- a tanösvény vezető füzet elkészítése,
- a kijelölt tanösvény indítótáblájának bemutatása,

- a tervezett tanösvény nyomvonalának beépítése a Saliris Resort Spa & Conference Hotel működésébe.

A Maklány-völgy tájérték kataszterének elkészítésére már voltak kezdeményezések, de egyik sem a végleges formában készült el. A TÉKA (TájÉrtékKAtaszter) oldalán 2012-ben, amikor elkezdünk foglalkozni a témával, mindössze 14 egyedi tájérték volt feltüntetve. Harsányi Diána 2011-2012-ben szakdolgozata keretei között foglalkozott a területtel, mi folytatva a területen található egyedi tájértékek felvételezését összesen 37 értéket vételeztünk fel.

Céljainkat úgy szeretnénk megvalósítani, hogy azt az Egerszalóki Polgármesteri Hivatal fel tudja használni és ki tudja építeni a tanösvényt, hogy ez által is pozitív hatásokat érjen el a turisztikai fejlesztésekben.

III. Szakirodalmi áttekintés

Puczkó-Rátz (2002) szerint a tömegturizmus kialakulásában nagy szerepe volt a II. világháború után a fizetett szabadsághoz való jognak. A fizetett szabadság már teret adott az embereknek, hogy lakóhelyüket elhagyják a kikapcsolódás céljából.

Glücksman (1929) megpróbálta megfogalmazni a turizmus fogalmát, miszerint a kikapcsolódás céljából az emberek leküzdik a távolságot, és olyan helyre utaznak, ahol nem rendelkeznek állandó lakhellyel.

Puczkó-Rátz (2002) leírja, hogy a legelfogadottabb definíciót a WTO (World Tourism Organization) a Hágai Nyilatkozatban 1989-ben határozta meg, miszerint a turizmus az a helyváltoztatás, ami lakó- és munkahelyen kívül történik a szabadidő eltöltése érdekében, és az ahhoz kapcsolódó szükségletek kielégítésére létrejövő szolgáltatások összessége.

Sziva (2010) egy „új turizmus” megjelenéséről ír, figyelembe véve a természeti, gazdasági és társadalmi értékeket egy desztináció belül és rámutat, hogy az egyéni utazás felé kezd kitolódni a turizmus.

A WTO (1998) szerint a fenntartható turizmus nem olyan egyszerű dolog, amit az általános elvekkel meg lehetne oldani.

Az Országos Ökoturisztikai Fejlesztési Stratégia (2008) dokumentumában leírják a Konferencia Ökoturizmus szekciójának jelentését, miszerint: „Az ökoturizmus egyaránt jelent egy gyűjtőfogalmat és egy szemléletet. Mint gyűjtőfogalom a turizmus olyan különböző formáit jelenti, amelyek a természeti biológiai erőforrások fenntartható használatán alapulnak, az adott ökoszisztéma teherbíró képességén belül...”.

„Az ökoturizmus egyúttal egy szemléletet is jelent, amely a turizmus valamennyi formájának fenntarthatóvá tételét célozza, hogy a turizmus járuljon hozzá az ökoszisztéma megőrzéséhez vagy helyreállításához, és ne járjon negatív hatásokkal a természeti erőforrásokra” (Országos Ökoturisztikai Fejlesztési Stratégia, 2008)

Magyarországon nagyobb részben az IUCN definícióját fogadták el. Az IUCN Ökoturizmus Programjának megfogalmazása szerint „az ökoturizmus a környezetért felelősséget vállaló utazás és látogatás a viszonylag zavartalan természeti területeken, azok természeti, valamint jelen és múltbeli kulturális értékeinek élvezete és értékelése céljából, úgy, hogy kíméli azokat a látogatás káros hatásainak mérséklésével, valamint a helyi népesség társadalmi, gazdasági előnyökhöz juttatásával” (Országos Ökoturisztikai Fejlesztési Stratégia, 2008)

Dobos (2012) leírja a Maklány-völgy felső szakaszát nem összesült riolittufa, míg a völgy déli szakaszát áthalmozott tufák építik fel. A Maklány-domb és völgy torkolati, valamint alsó szakaszát összesült ignimbritek építik fel. Alluviumát viszont holocén folyóvízi agyag, iszap, homok építi fel.

Ambrózi–Kozma (1990) munkája során leírja az éghajlati viszonyát tekintve mérsékelt meleg, mérsékelt száraz éghajlat kap szerepet a Maklány-völgy területén.

Harsányi (2012) már foglalkozott a Maklány-völgyel szakdolgozata keretei között és elkezdte az egyedi tájértékek felvételezését, csak nem végleges formában készült el a kataszter.

IV. Kutatási módszerek

A TÉKA (TájÉrtékKataszter) adatbázist 2009-ben kezdték el létrehozni, és 2011. áprilisára sikerült azt befejezni. Az adatbázis folyamatosan bővül, mert vannak területek, amelyekre még nem készült el a tájérték kataszter, és ami elkészült is még elég hiányosnak bizonyul. Az egyedi tájértékek felvételezési módszertanát (Kiss és tsa.) dolgozták ki 2011-ben, Mindennapi kisemlékeink megőrzéséért, Útmutató az egyedi tájértékek kataszterezéséhez című kiadványban. E módszer keretében felvételezésre kerülnek műemlékek, régészeti lelőhelyek, védett természeti területek, Natura 2000 területek, de kimondja az egyedi tájérték kataszteréről szóló kiadvány, hogy van olyan csoport, amit nem kell egyedi tájértékként kataszterezni. Ilyenek például a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény erejétől fogva („ex lege”) védett természeti területek és értékek: a barlangok, a víznyelők, a lápok, a szikes tavak, a kunhalmok, a földvárak és a földvárromok, valamint az 5 liter/perc értéket meghaladó vízhozamú források (Tvt. 23. § (2) és (3) bekezdés).

Az **egyedi tájértékek fogalmát** a Természet védelméről szóló törvény (1995) alapozza meg:

„egyedi tájértéknek minősül az adott tájra jellemző természeti érték, képződmény és az emberi tevékenységgel létrehozott tájalkotó elem, amelynek természeti, történelmi, kultúrtörténeti, tudományos vagy esztétikai szempontból a társadalom számára jelentősége van” (Kiss és tsai 2011). Ezt a meghatározást veszi át az MSZ 20381: 2009 Magyar Szabvány is.

Az egyedi tájértékek felvételezési módszerét az MSZ 20381:1999 és az MSZ 20381: 2009 számú Magyar Szabványok határozzák meg.

Ha már tisztában vagyunk az egyedi tájérték fogalmával, akkor elkezdhetünk megismerkedni az egyedi tájértékek osztályozásával. Az osztályozás az MSZ 20381: 2009 szabvány alapján történik, ami az egyedi tájértékeket három fő kategóriában sorolja, amelyek az alábbiak:

- természeti egyedi tájértékek,
- tájképi egyedi tájértékek,
- kultúrtörténeti egyedi tájértékek.

Azok az egyedi tájértékek, amelyek még nem szerepelnek az MSZ 20381: 2009 szabványban újabb módosítás alkalmával felkerülhetnek a hivatalos listára.

Az egyedi tájértékek kataszterezését az országon minden település közigazgatási területére annak kül- és belterületére, védett és nem védett területeire el kell készíteni. A kataszterben szerepeltetni kell a műemlékeket, vagy a helyi szinten védett épített emlékeket is. Az egyedi tájértékek kataszterezését az alábbi lépésekben végezzük el:

- a területre vonatkozó szakirodalmak és más források áttekintése,
- a topográfiai, domborzati, geológiai térképek összegyűjtése,
- a katonai felvételezések tanulmányozása,
- a helyszín terepi bejárása,
- az útvonal tervezése,
- a kataszteri adatlap terepi kitöltése,
- fényképes dokumentációk készítése,
- a felvett egyedi tájértékek 1: 10 000 méretarányú ábrázolása,
- a felvett egyedi tájértékek összesítő listájának elkészítése.

Az egyedi tájérték minősítése már a terepen kint megkezdődik. Az értékminősítésre – szakmai szempontból közelítve – a következő kritériumok alapján szükséges sort keríteni (MSZ 20381:1999):

- **Rit:** Ritkaság/egyediség/különlegesség;
- **Ré:** Régiség/ősiségi jelentőség;
- **Ide:** Idegen-forgalmi/látogatottsági jelentőség;
- **Ha:** Hagyományőrzési jelentőség;
- **Esz:** Esztéti-kai/látványjelentőség (tetszetősség/érdekesség);
- **Tör:** Történelmi/patriotikus jelentőség;
- **Tu:** Tudományos/szakterületi jelentőség;
- **Ok:** Oktatási/ismeretterjesztési jelentőség;
- **Etn:** Etni-kai/néprajzi jelentőség;
- **Kul:** Kultúrtörténeti/kultikus jelentőség;
- **Ök:** Ökológiai jelentőség;
- **Sér:** Sérülékenységi/veszélyeztetettség;
- **Ö:** Összesen;
- **T:** Főtípus;
- **Te:** Természeti egyedi tájérték;
- **Ku:** Kultúrtörténeti egyedi tájérték;

➤ **Tá:** Tájéki egyedi tájérték

(Kiss és tsai 2011).

A felvételezett adatsorok bemutatása a TIR (Természetvédelmi Információs Rendszer) keretében valósul meg. A TIR-alapú adatbázis rendszere egy adatátviteli táblázattal történik. A kataszterezést nem lehet véglegesnek vagy lezártnak tekinteni és legfeljebb 5 évenként újra kell vizsgálni az előzőleg kataszterezett egyedi tájértékeket.

A településrendezési terveknek tartalmazniuk kell a tervezési területen lévő egyedi tájértékek kataszterét.

Az egyedi tájérték kataszter elkészítését követően a felvett értékeket táblázatok és diagramok segítségével értékeltük. Az értékelés alapját Kelényi (2011) és Kelényi – Dobos (2013) tanulmányai szolgáltatták. Az értékelés az egyedi tájértékek pontozásos módszerére alapult, amelynek keretében kategorizáltuk az egyedi tájértékek főbb jelentőség típusait, illetve veszélyeztetettségi állapotát.

A tervezett tanösvény térképét a SURFER 9.0 program segítségével szerkesztettük meg. Az adatok szerkesztését, értékelését a Microsoft Word és Excel programok segítségével készítettük el.

A fotók szerkesztésére a PhotoScape képszerkesztő programot alkalmaztuk. Az indítótábla tervezetét a Photoshop programmal készítettük el.

V. Turizmus, Ökoturizmus

A modern turizmus alapját az ipari forradalom a XVIII. század végén teremtette meg, és a XX. században a további fejlődéshez, a modern turizmus kialakulásához hozzájárult a társadalmi és a technikai fejlődés is. A tömegturizmus kialakulásában a fizetett szabadsághoz való jog volt lendítő indok a II. világháború után (Puczkó-Rácz, 2002). A turizmus fogalmának meghatározásával többen kísérletet tettek, mint például Glücksmann, miszerint a turizmus az emberek olyan helyre való utazása, ahol nem rendelkeznek állandó lakhellyel, és leküzdi a távolságot, hogy eljussanak oda, ahol kikapcsolódhatnak (Lengyel, 1992). A legelfogadottabb definíciót a WTO (World Tourism Organisation) a Hágai nyilatkozatban határozta meg 1989-ban. Az a helyváltoztatás, ami a lakóhelyen és munkahelyen kívül

történik a szabadidő eltöltése érdekében, és ilyenkor adódó szükségletek kielégítésére létrejövő szolgáltatások összessége, amit a turizmus magában foglal (Puczó-Rátz, 2002).

A turizmusnak két fő típusát különítjük el. Beszélhetünk tömegturizmusról, és a mai viszonylatokban jobban felkapott alternatív A tömegturizmus megjelenésével ezeket a turizmusformákat visszaszorította, de mára újra életre kaptak és újra kezdik virágkorukat élni. Az utóbbi kategóriába sorolhatjuk a természeti-, öko-, bor-, kerékpár-, falusi-, örökség-, kulturális-, és a kalandturizmust is. Az alternatív turizmusban kevesebb a befogadott személyek száma, mint a tömegturizmusban. A turizmus fejlődési hatása pozitív, míg a fejlesztések összhangban vannak a turisztikai desztináció adottságaival, ami magában foglalja a társadalmi, kulturális és gazdasági adottságokat egyaránt (Puczó-Rátz, 2002). De a tömegturizmus nélkül nem tudnának fennmaradni az alternatív turizmusformák sem, hiszen a nemzetközi turisztikai kereslet nő (Puczó-Rátz, 2002) és a növekvő keresletigényt a tömegturizmus nélkül lehetetlen lenne kielégíteni.

Meg kell említenünk a természeti turizmust, mint az alternatív turizmus egyik alfaja, ahová azokat az attrakciókat soroljuk, amik közvetlenül a természethez kapcsolódnak. A mi desztinációnknál is erről beszélhetünk, hisz a tájképi, geológiai, növényi attrakciók jelennek meg. Csekély ezeknél a gazdasági nyereség, mivel nagyobb költséget nem igényelnek, maximum a tanösvényt vezető füzet megvásárlása, az étkezés és az útiköltség, ha messzebből érkeznek a választott területre (Puczó-Rátz 2002). A marketing feladata kettős és nagyban befolyásolja az utazni vágyókat. A marketing meggyőzi első körben a célszemélyeket arról, hogy utazással tudják csak kielégíteni a legjobban szükségleteiket, másrészt egy kiválasztott desztináció „eladását” tűzi ki célul.

Meg kell néznünk, hogy a desztináció teherbíró képessége milyen mértékű. Ezt fogalmazta meg 1993-ban Cooper, miszerint az oda látogatottak szükségleteit kielégíti-e vagy mennyi a befogadóképessége, úgy hogy a minőségében ne keletkezzen sérülés, romlás (Puczó-Rátz, 2002). A teherbíró képességet vizsgálni lehet több szempontból is. Egy desztinációnak lehet ökológiai, fizikai, gazdasági, társadalmi, pszichológiai teherbíró képessége. Figyelembe véve a természeti, társadalmi és a gazdasági értékeket egy desztináción belül és egyre inkább az egyéni utazás felé kitorlódó turizmust és így egy „új turizmus” megjelenése figyelhető meg, ami által változások is, és így egyre nagyobb figyelmet kap a desztináció, és a versenyképessége (Sziva, 2010). A desztináció versenyképességénél fontos a turisztikai imázs

azaz, egy desztinációval kapcsolatos tapasztalatok által alkotott negatív avagy pozitív vélemények összessége, a turizmusban résztvevők által (Parenteau 1995 - in: Sulyok 2006). Egy desztinációról kialakított képet, véleményt nehezen lehet csak megváltoztatni (Sulyok 2006), éppen ezért oda kell figyelni, hogy egy befogató területet jó alapokra helyezzünk. Egy desztináció versenyképességénél fontos oda figyelni, hogy amit alkotunk az olcsó és jó is legyen, de egyben gazdaságilag is megérje. Továbbá fontos a fenntartható turizmus kialakítása is. Az 1992-es Riói Konferenciához kapcsolódó program az „Agenda 21 az utazás és a turizmus iparágról” (WTTC-WTO-EC, 1996) a gyakorlati megvalósítás és a fejlődő idegenforgalmi megértés alapjait teremtette meg (Michalkó 2003). A turizmus fenntarthatósága kettős szerepből tevődik össze, azaz a vonzerők megőrzését biztosítani kell a következő nemzedékek számára is, de olyan módon, hogy az a befektetők számára is megtérüljön és azon cégek eredményei között javulást mutasson. A desztinációnak oda kell figyelni az ökológiai teherbíró képességre és nem szabad kimeríteni a területet, de közben ez legyen gazdaságilag is kivitelezhető, és a ott élő közösség számára etikai és szociális alapokon méltányosnak kell lennie. Amit mi fenntarthatónak nevezünk, az nem biztos, hogy egy másik nézőpontból annak tűnik. Az ökoturizmus éppen ezt a kétoldalú nézetet szeretné olyan szemszögből megközelíteni, miszerint a befektetők tőkéjét a természet és vele kapcsolatban élő kulturális értékek megőrzésére a turizmus felhasználásával próbálja meg hasznosítani (Michalkó 2003). A fenntarthatóság a turizmusban nem olyan egyszerű dolog, amit meg tudnánk oldani az általános elvekkel és a hozzájuk tartozó javaslatokkal (WTO 1998). Hangsúlyt kell fektetni a marketingre, a kutatásra, a termékfejlesztésre és nem utolsósorban az információs szolgáltatásokra is, annak érdekében, hogy az új fejlesztés a fenntarthatóságot fejleszthető legyen (Istók 2003). A World Tourism Organisation 13. Közgyűlésén, 1999-ben Santiagóban elfogadták „A turizmus globális etikai kódexe” című dokumentumát (WTO 2002a). Ennek 3. cikkelyében a fenntartható fejlődés tényezőjeként a turizmust emelik ki, és rávilágítanak arra, hogy a természeti környezet védelmével a gazdasági növekedést kell megteremtenie. Ha fenntarthatóságról beszélünk, akkor igazából ezek az elvek a természeti- és az ökoturizmus által valósulhatnak meg (Michalkó 2003), de ezt a két turizmusfajtát egy német kutatás külön elemzi (Sulyok 2002). Az ökoturizmus pontos megfogalmazása körül némi bizonytalanság van nem csak hazai szinten, hanem nemzetközi szakirodalmakban is (Michalkó 2003).

Az Országos Ökoturizmus Fejlesztési Stratégia 2008. dokumentumában leírja a Konferencia Ökoturizmus szekciójának jelentése szerint: „Az ökoturizmus egyaránt jelent egy gyűjtőfogalmat és egy szemléletet. Mint gyűjtőfogalom a turizmus olyan különböző formáit jelenti, amelyek a természeti biológiai erőforrások fenntartható használatán alapulnak, az adott ökoszisztéma teherbíró képességén belül...”

„Az ökoturizmus egyúttal egy szemléletet is jelent, amely a turizmus valamennyi formájának fenntarthatóvá tételét célozza, hogy a turizmus járuljon hozzá az ökoszisztéma megőrzéséhez vagy helyreállításához, és ne járjon negatív hatásokkal a természeti erőforrásokra.”

Magyarországon legfőképpen az IUCN¹ definícióját ismerték el. Az IUCN Ökoturizmus Programjának megfogalmazása szerint „az ökoturizmus a környezetért felelősséget vállaló utazás és látogatás a viszonylag zavartalan természeti területeken, azok természeti, valamint jelen és múltbeli kulturális értékeinek élvezete és értékelése céljából, úgy, hogy kíméli azokat a látogatás káros hatásainak mérséklésével, valamint a helyi népesség társadalmi, gazdasági előnyökhöz juttatásával”.

Mivel már fentebb utaltunk rá, hogy egy német kutatás az ökoturizmustól a természeti turizmust külön értékeli és definiálja, így az általuk nyilvánosságra került definíciókat szeretnék bemutatni. Miszerint a természeti turizmus nem a természet védelmére alapszik, hanem a védett természeti területekhez kapcsolódó tevékenységeket említi meg, mint például a kalandturizmus, aktív sportok, vadászat, természetfotózás stb. (Sulyok 2002). Ezzel szemben az ökoturizmus Németországban a természeti területek fenntartásához járul hozzá és nem „kihasználja” hanem segíti fennmaradását és a negatív környezeti- és társadalmi-kulturális hatások minimalizálására törekszik (Sulyok 2002).

V. 1. TÉKA - Tájéérték kataszter

Ha már a fenntarthatóságról és az ökoturizmusról van szó, meg kell említenünk a tájérték kataszter rendszerét, mivel ez a módszer is a természeti, kultúrtörténeti értékek megóvására jött létre. A TÉKA rendszer kialakítása 2009-ben indult meg Magyarországon. A rendszer hazai kialakításában a Budapesti Corvinus Egyetem Tájépítészeti Kara kiemelkedő szerepet töltött be. Ebben partnere a Földmérési és Távérzékelési Intézet, a

Nemzeti Örökségvédelmi Központ, a Vidékfejlesztési Minisztérium és a Norwegian University of Life Sciences volt. Az Európai Gazdasági Térség és a Norvég Finanszírozási Mechanizmus segítette a rendszer fejlesztését. A Norvég Alap több mint 300 millió forinttal támogatta a magyarországi tájak feltárását az ott található örökségeivel, továbbá támogatta a TÉKA internetes rendszer kialakítását és elérhetőségét. Célja az volt, hogy egy egységes adatbázis jöjjön létre, aminek elkészítése elősegíti az ország kulturális és más természeti adottságainak és örökségeinek fennmaradását, aminek már jó része a nem megfelelő kezelés miatt tönkrement és elpusztult. Célkitűzésük volt a táji értékek terepi felmérése, a táji értékek térinformatikai feldolgozása, értékelési módszertani kidolgozása és alkalmazása mintaterületeken, on-line tájérték adatbázis létrehozása. A terepi munkákat a partnerszervezetek végezték el, a FÖMI (Földmérési és Távérzékelési Intézet) kiadott térképek segítségével. A FÖMI szerepe a TÉKA projektben az ortofotók elkészítése (Kristóf Dániel, Kollányi László, Takács András Attila) volt.

Hosszabb távú célként azt tűzték ki, hogy egy nagyobb együttműködés jöjjön létre a civilek, a helyi lakosok, és a szakmabeliek között annak érdekében, hogy a tájértékek adatainak gyűjtése és információinak szolgáltatása minél intenzívebb legyen, és ezáltal az **örökségvédelem és a tájvédelem** nagyobb jelentőséget kapjon.

A program során a régebbi 612 egyedi tájérték-kataszteren kívül még, újabb 210 egyedi tájérték-katasztert készítettek el (Kiss 2011). A program 2011 áprilisában zárult le, és a fő célja, hogy minden az ország számára fontos természetvédelmi szempontból, pl. Natura 2000-es területek, várromok, régészeti lelőhelyek stb., mind egy program által elérhetőek legyenek.

Az egyedi tájérték fogalma először a 80-as években került leírásra a szakirodalomban, és 1996-ban bekerült a Tvt.-be, amit a Magyar Szabvány az MSZ 20381: 1999, MSZ 20381: 2009 is átvett. Pontos definícióját a Tvt. (Természetvédelmi törvény) határozza meg. Ide tartoznak az olyan természeti értékek, amiknek a természeti, történelmi, kultúrtörténeti, tudományos vagy esztétikai jelentősége van a népesség számára, ez akár lehet ember alkotta táji elem, vagy a természet által kialakított képződmény.

A program 2011-ben zárult le hivatalosan, de ezzel még nem ért véget a tájértékek felvételezése, mert vannak olyan települések, amelyekre még nem készült el a kataszterezés, és emellett az értékek állapota változik vagy esetlegesen eltűnik a tájból, éppen ezért van szükség a folyamatos monitorozásra.

Megpróbálták a figyelmet felhívni az egyedi tájértékek és azok összegyűjtésének fontosságára, az elsőként 2010-ben elindított Értékvadászat nevű országos versennyel is, aminek célja a versenyzők környezetében a természeti és kulturális értékek, valamint a források, gémeskútak felkutatása, s ezt követően ezek regisztrálása volt. Ugyanebben az évben az „Értékgazdag Település” cím elnyerésére írtak ki pályázatot (Mikházi-Szilvácsku 2010).

V. 2. A TÉKA szerepe a turizmusban

A létrejövő online adatbázis számos pozitív hatást tölt be a turizmus életében. Már az nagy előnyt jelent, hogy szinte bárki hozzá férhet, és ez által könnyebben tud tájékozódni az ország természeti, kulturális adottságait illetően. A felvételezések során számos olyan tájérték bekerült az adatbázisba, ami eddig rejtett értéknek számított és nem sikerült oly módon a nyilvánosság elé tárni, hogy az az adott község számára hasznos legyen a turizmusa fellendítésében. Az adatbázis elkészítése után, már maga a község is tud tenni turizmusa pozitív irányába való fejlődése érdekében. Ettől fogva, a turisztikai cégek esetlegesen utazási irodák támaszkodhatnak az adatbázisban összegyűjtött információkra, a környékbeli látványosságokra egy-egy csomagkínálat összeállítása során. Az online adatbázis által nyújtott információmennyiségnek köszönhetően azok a települések is aktívvá válhatnak a turizmusban, akik eddig inaktívaknak számítottak. A legfontosabb talán, hogy a település önkormányzati testülete is tisztában legyen az adottságokkal és azzal, hogy ezt miként tudná minél hatékonyabban felhasználni és pozitív irányba lendíteni ez által a települést. A desztinációfejlesztés alapjaként is lehetne említeni, mivel így a célterület sokkal jobban tisztában lehet a saját és az esteleges versenytársak erősségeivel és még lehetősége adódik, hogy további attrakciókkal előrukkoljon, és még erősebbé tegye a célterületet. Tehát elmondhatjuk, hogy a turizmus igen is felhasználja a tájértékeket és az online adatbázist (a tajertektar.hu oldalát), de ezzel egyidejűleg bele tartozik a desztináció megóvása, megőrzése is. Mivel a turizmusban jelentős szerepet kap a táji érték, ezért talán a lakosság is jobban odafigyel a megőrzésére, mivel gazdasági haszna származhat belőle. Azt, amiből a lakosnak haszna származik, annak megőrzésére, fenntartására sokkal nagyobb igényt fordít, éppen ezért lehet pozitív hatású a tájértékek turizmusba való beillesztése, mert ezzel sokkal jobban elő lehet segíteni fennmaradásukat, ha nagyobb hangsúlyt kapnak. A Magyarországon összegyűjtött tájértékek tükrözik a múlt emlékeit és hozzájárulnak

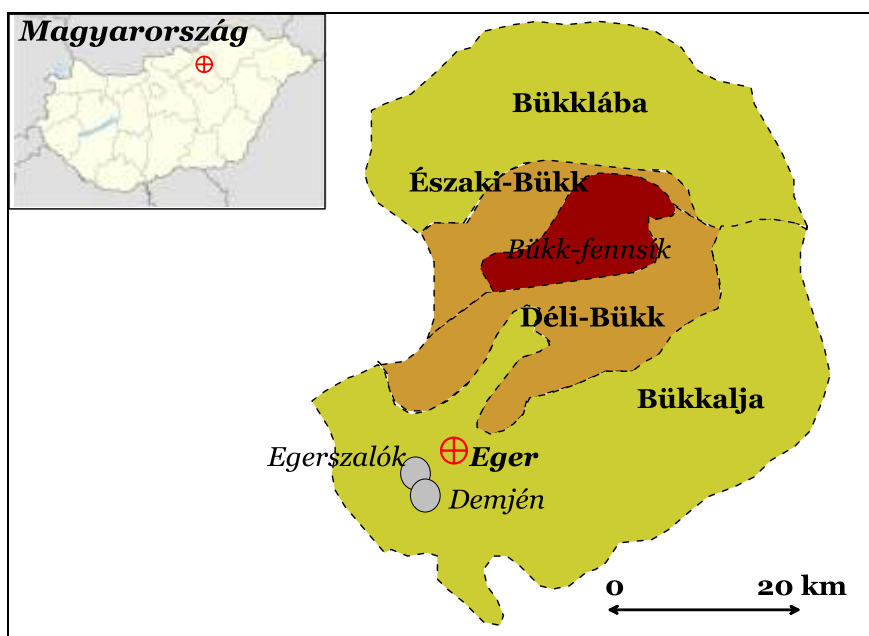
Magyarország egyedi arculatának kialakulásához, az életminőség javításához és a turizmus versenyképességének fokozásához (Mikházi - Szilvácsku 2010).

Összességében úgy gondolom, hogy az egyedi tájértékeket nagyon jól lehetne Egerszalókon, a Maklány-völgyben, is hasznosítani a község turizmusának pozitív irányba való lendítése érdekében, ha a völgy adottságait a megfelelő módon próbáljuk hasznosítani. Ha elkészítjük a végleges kataszterezést és az értékeket a legjobb módon használjuk fel, hogy mind a község, mind pedig a Saliris Resort Spa & Konferencia Hotel egyaránt és a természettel kölcsönösen segítsék egymás érdekeltségeit. Az értékek bevételhez juttatják a hotelt és a községet, ezért cserébe elősegítik azok fennmaradását és megőrzését és így kialakulna a vice versa kapcsolat.

VI. A kutatási terület topográfiai helyzete, tájföldrajzi adottságainak bemutatása

6.1. A Maklány-völgy topográfiai helyzete

A Maklány-völgy az Észak-Magyarországi-középhegységben fekszik, és azon belül is a Bükk-vidék Egri-Bükkalja kistájába tartozik (4. ábra). Heves megye megyeszékhelyétől, Egertől 5 km-re DNy-i irányba található a Laskó-patak völgyében. Egerből két útvonalon is meg lehet közelíteni, attól függ van-e igényünk arra, hogy betérjünk Egerszalók községébe, vagy csak kimondottan a Maklány-völgyet ékesítő mésztufadombhoz visz érdekelttségünk.

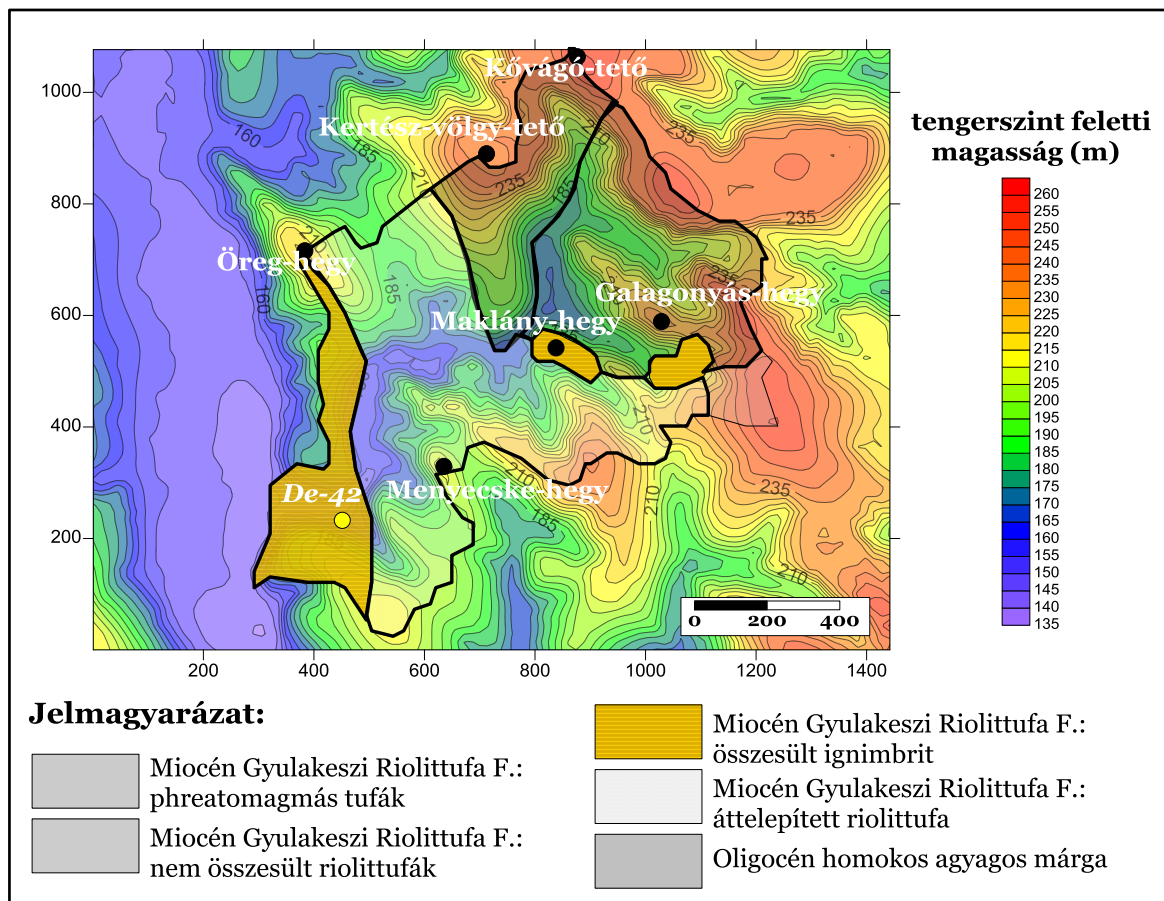

4. ábra A terület topográfiai helyzete
Forrás: Dobos Anna, 2012

6.2. A Maklány-völgy geológiai adottságai

Az 5. ábra jól mutatja a Maklány-völgy geológiai felépítését. A vízgyűjtőterületének aljzatát felső-triász mészkövek, felső-eocén képződmények és alsó-oligocén agyagmárga, homokkő és mangános agyagmárga építi fel. Ezekre települtek azok a vulkáni összletek, amelyek a Bükkalja kiterjedt miocén vulkáni működéséhez kötődnek. Egerszalók körzetében, az Alsó Rioltuffa Komplexum, vagy Gyulakeszi Rioltuffa Formáció anyagai sekély,

savanyú, riolitos magmakamrából származnak. A völgy felső szakaszán, a Kertész-völgy-tetőt (238 m) és a Kővágó (258,7 m) délnyugati lejtőit könnyen pusztuló *nem összesült ignimbritek* építik fel (Pelikán és tsai, 2002). A Nagy-Galagonyás és a Galagonyás-tetőtől délnyugati-nyugati irányban fekvő eróziós völgyek alapját *freatomagmás tufák* adják, míg a völgy középső részét *áthalmozott tufák* építik fel. A keményebb, *összesült ignimbritek* a Maklány-domb körzetében foltokban, a völgy torkolatában és a völgy alsó szakaszát határoló lejtők aljzatában pedig nagyobb, összefüggőbb területet fed le. A Galagonyás-tetőtől délre *oligocén homokos agyagmárga* bukkan a felszínre. Az oligocén és miocén alapkőzeteken a negyedidőszakban pleisztocén *vörösagyag, lösz, és lösszerű üledékek* képződtek. A Maklány-völgy alluviumát holocén *folyóvízi agyag, iszap, homok* építi fel (Dobos és tsai 2005).

5. ábra A Maklány-völgy geológiai felépítése

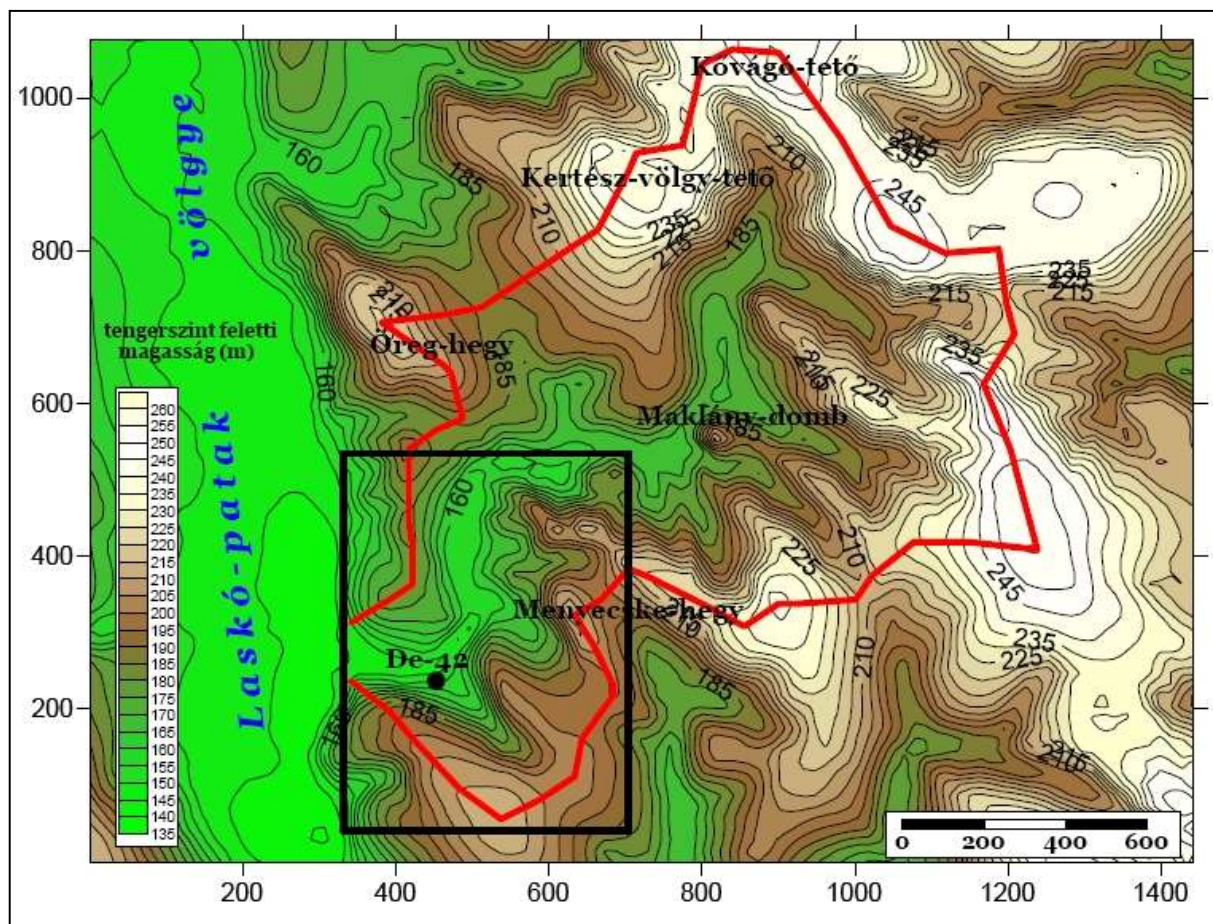
Forrás: Dobos Anna, 2012

Megjegyzés: (Póka T. et al. alapján, 1997)

6.3. A Maklány-völgy keletkezése és domborzati viszonyai

A Maklány-völgy domborzati viszonyait a 6. ábra mutatja meg. A területet közepes magasságú dombhátak és lejtők alkotják. É-D-i futású völgyekkel erősen szabdalva, völgyközi hátakkal tagolt. A terület talaját barnaföld alkotja. A vizsgált terület geomorfológiai értelemben eróziós, eróziós-deráziós völgyekkel és deráziós völgyfőkkel tagolt alacsony hegyláb felszín. A pliocén végén, a *Villányiumban* szárazabb, szemiarid éghajlati adottságok mellett indult meg a Bükkalja új, fiatalabb és alacsonyabb pedimentjének képződése (Dobos, 2002). E felszín maradványai – *a pleisztocéni pedimentáció hatására tovább alacsonyodva* – a jelenlegi 210–250 m magas völgyközi hátak tetőszintjében maradtak fent. A hajdani egységes hegyláb felszín további alacsonyodása és feldarabolódása a *negyedidőszak* eseményeihez kötődik. A pleisztocénban és a holocénban a Bükkalját szakaszos tektonikus mozgások és éghajlatváltozások érintették. A pleisztocén *periglaciális* éghajlatán a felszínformálódás feltételei állandóan változtak, a hidegebb *glaciálisokban* a domborzat elegyengetése került túlsúlyba, míg a melegebb *interglaciálisokban* megélénkült a völgyképződés, valamint a domborzat felszabdálódása. A hegyláb felszínt itt a Laskóba torkoló Maklány-patak völgymélyítő tevékenysége darabolta fel (Dobos és tsai 2005).

A Laskó-patak a Bükkalja legidősebb völgyei közé tartozik, így értelemszerűen mellékvölgyei is szép *teraszos, eróziós völgyekké* fejlődtek. A Laskó mellékvízfolyásának bevágódásával újabb ÉNy-DK-i irányú mellékvölgyek *intenzívebb be-, ill. hátravágódásai* indultak meg. E mellékvölgyek nagyrészt *eróziós, vagy eróziós-deráziós völgyek*. Napjainkban helyenként mély *eróziós vízmosások* kialakulása is megfigyelhető. A riolittufa felszínekbe vágódó völgyek egyrészt eróziós szigethegyet határoltak le, másrészt feltárták azokat a völgyoldalakat, ahol az aprózódás, a mállás, a szél, valamint a csapadék leöblítő és barázdás talajmájd kőzetlehordása a kovásabb, tömörebb tömegekből “kifaragta” a kaptárkövek sajátos kúpjait. A különböző szinteken megjelenő pleisztocéni folyóvízi teraszok a patak munkavégző- és hordalékszállító képességének változását igazolják (Dobos-Ilyés 2005, Dobos 2012).

6. ábra A Maklány-völgy domborzati felépítése

Forrás: Dobos Anna, 2012

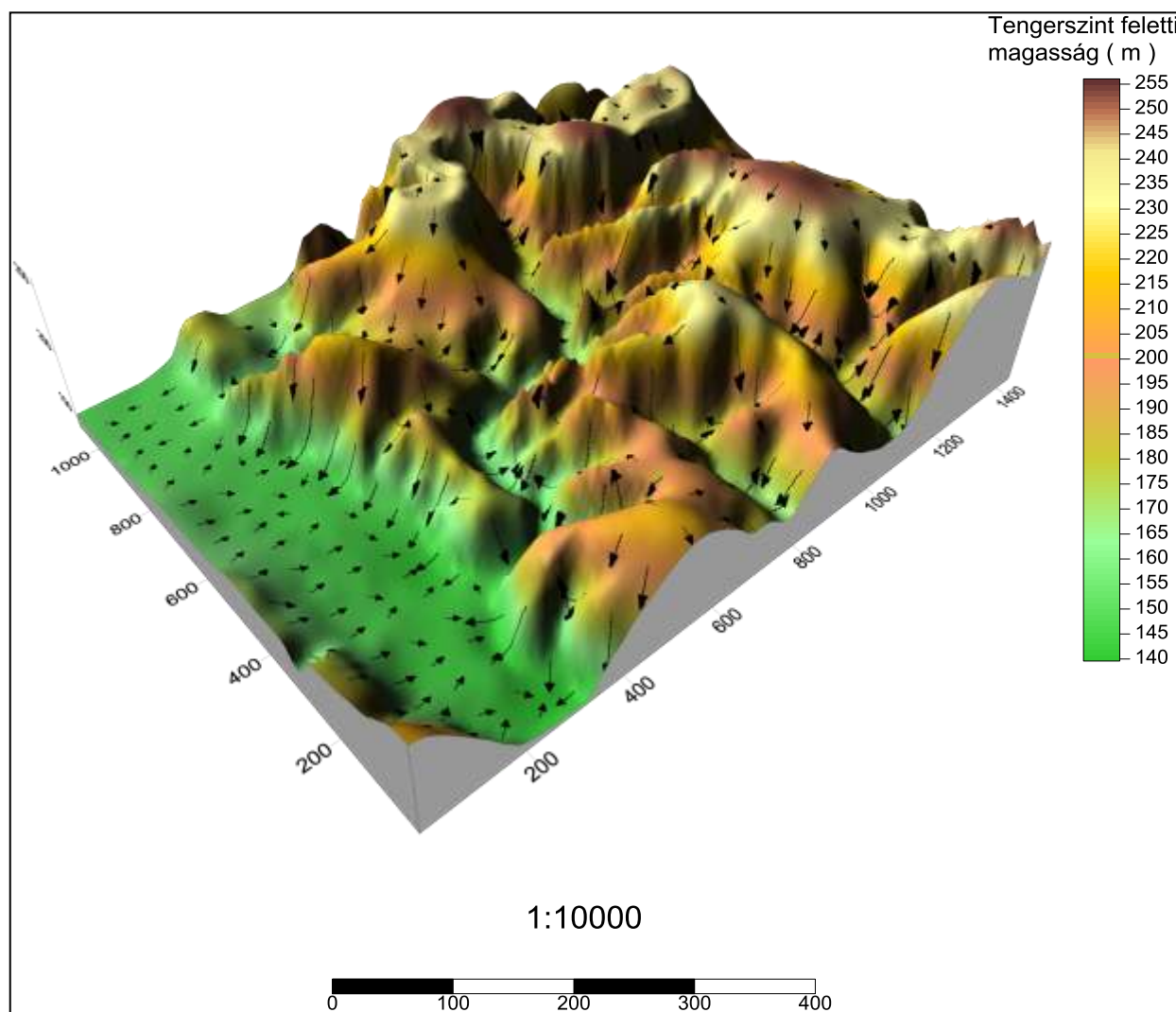
6.4. A Maklány-völgy vízrajzi adottságai

A területre kisebb vízfolyások jellemzőek. A területen a Laskó-patak egyik mellékága folyik, amit több forrás is táplál. A patakok vízminősége szempontjából erősen szennyezettek. A térség talajvizére jellemző a magas nátrium-kalcium-hidrogénkarbonát és szulfáttartalom és a vízkeménység is.

A következőkben egy vízfolyásos térképet láthatunk (7. ábra), amit a GOLDEN SOFTWARE SURFER 9.0 program segítségével készítettünk el. A térképről leolvasható, hogy a völgy vízellátottsága elegendő a területen.

A térképről nem lehet leolvasni, de a területe bővelkedik hidegvízi forrásokban, amelyek Eger közigazgatási határáig keleti irányban bukkannak a föld felszínére és táplálják a földcsatornában összegyűlt vizet. Minőségükről nincsenek adatok, pedig a kommunális

hulladéklerakó a vízgyűjtő területen található. Ugyan itt található a híres meleg vizű hőforrás, amely 65-68°C hőmérsékletű és 410 m mélyről tör a felszínre. Az itt felszínre kerülő víz nemcsak a mésztufadombot építi, hanem 900-1000 m² területen folyik végig (Lénárt 2006, Lénárt – Szegediné Darabos 2011, Lénárt 2011a,b). Ezen a területen összegyűlemlt víz az ÉK-ről érkező 926,5 m hosszú földcsatornán keresztül jut a Laskó-patakba és így D-i irányba haladva a Tisza-tóba torkollik.

7. ábra A Maklány-völgy vízlefolyási irányait jelző térkép

Forrás: Márton Ivett, 2014

6.5. A Maklány-völgy éghajlati adottságai

A Maklány-völgy a Bükkalja kistájhoz tartozik, ahol a mérsékelten meleg, mérsékelten száraz éghajlat kap szerepet (Ambrózi P. – Kozma F. 1990). Az évi napfénytartalom körülbelül 1900

óra. 760-780 a napfényes órák száma, a téli viszont 180 óra. Átlag középhőmérséklete 9,5 – 9,8 °C, az évi átlag csapadékmennyisége 630 mm. Uralkodó szélirányok az északias és északnyugatias szelek (Marosi-Somogyi 1990; Dövényi 2010, Dobos 2012).

6.6. A Malány-völgy tájtörténete, és a tájhasználat változása

1763-1785 között, azaz az I. katonai felvételezéseken a Maklány-völgy völgytalpa vizes, alluviális terület volt, míg a völgy felső szakaszán szőlőművelést folytattak (Dobos 2012). A II. katonai felvételezés (1806-1869) ideje alatt az alluviumot továbbra sem művelték, szintúgy mint a későbbiekben sem, mivel vizes terület maradt a mai napig. A II. katonai felvételezések során meg lehet figyelni a tetőszintekben az erdőfoltokat, s az 1990-es években már délen összefüggő erdő alakult ki. A Menyecske-hegy területén szintén erdőfoltok alakultak ki, bozótossal tarkítva, ami a mai napig olyan állapotban található. A Kertész-völgy-tető, az Öreg-hegy, és a Galagonyás területén szántóföldi művelés folyt, míg a Kővágó és a Galagonyás-tető területén szőlőtermesztés alakult ki. Ahová a beruházást tervezték és kivitelezték, ott eltűnt a jellemző fafaj a cseres-kocsánytalan tölgyes vegetáció (Dobos 2012).

VI. A kutatási eredmények bemutatása és értékelése

7.1. Az egyedi tájértékek felvételezése és összegzése

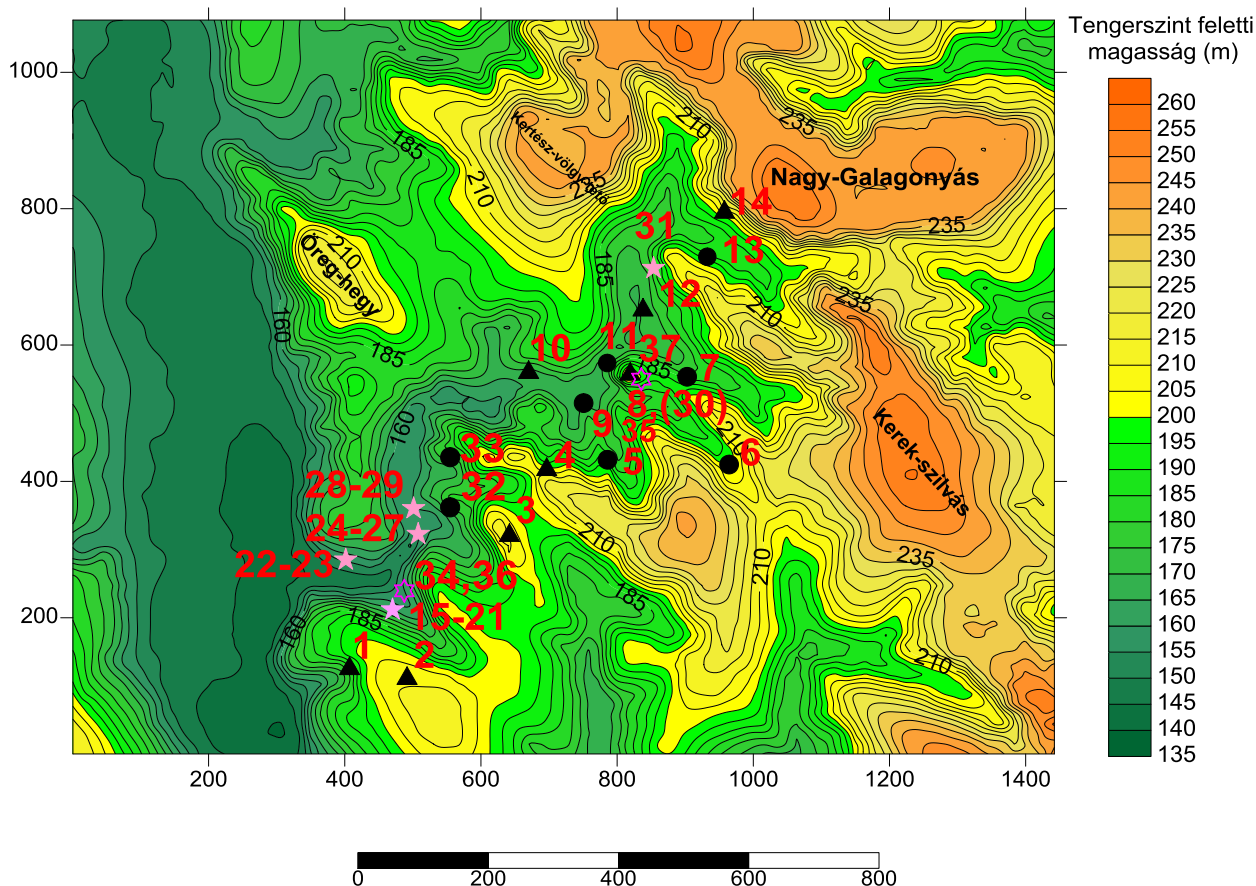
Kutatásunk célja, a Maklány-völgy egyedi tájértékeinek felvételezése, felülvizsgálata és annak vizsgálta volt, hogy a község turizmusának fellendülését, hogyan tudnánk elősegíteni. A kitűzött célok megvalósítására, az egyedi tájértékek felvételezése 2012. júniusában megkezdődött. Teljesen 2014 márciusáig folyamatosan jártuk a területet, hogy minél több értéket tudjunk felvételezni a Saliris Resort Spa & Konferencia Hotel körzetében, azaz a Maklány-völgyben. A terület bejárása során számos egyedi tájértéknek minősülő képződményt, vagy mesterségesen kialakított objektumot véltünk felfedezni, ami még nem került felvételezésre. Az egyedi tájértékek a völgy kijárat szakaszánál, valamint a völgy középső részén találhatóak túlnyomó részben. A kitűzött cél, az egyedi tájértékek felvételezése megtörtént a Maklány-völgyben, miközben figyelembe vettük azokat, amik már

szerepelnek a TÉKA adatbázisában és, amit 2011-2012-ben már Harsányi Diána a szakdolgozata keretei között felvételezett. Történtek saját felvételezések is, olyan értékeket találtunk, amelyet még nem kerültek leírásra, és újonnan fel lehet vinni a TÉKA adatbázisába, mint egyedi tájértéket. A területen találkoztunk több helyen is, a tavaszi vegetáció megérkeztével védett növényekkel, pontosabban a leánykökörcsinnel (*Pulsatilla grandis*), a fekete kökörcsinnel (*Pulsatilla pratensis* subsp. *nigricans*), és a tarka nőszirmmal (*Iris variegata*), ami tovább növeli a völgy eszmei értékét, és élőhelyük védelme sem utolsó szempont a völgy értékeinek feltárása és megőrzése során (8. ábra). Továbbá kettő gyíkfajt is sikerült fotóznunk, a zöld gyíkot (*Lacerta viridis*) és a fürge gyíkot (*Lacerta agilis*). Összesen 37 egyedi tájértéket sikerült felvételezni. A TÉKA adatbázisában 14 db tájérték van feltüntetve (2014), de a terepi kiszállások során bebizonyosodott, hogy a TÉKA-ban szereplő 2 db tájérték, azaz a két gémeskút, már nem található meg a területen, ezért fel kellett tüntetni a kataszterezés során a hibás adatokat, hogy korrigálni lehessen őket. Harsányi Diánával együttműködve 2011-2012-ben további 18 db tájértéket felvételeztünk. Végül, 2014-ben 37 tájértéket sikerült kimutatnunk a területen (9. ábra, 1. táblázat lásd melléklet).

8. ábra Leánykökörcsin, Zöld gyík, Fürge gyík, Fekete kökörcsin
Forrás: Márton Ivett, 2014

A Maklány-völgy egyedi tájértékeinek topográfiai térképe

Jelmagyarázat:

1-14: TÉKA adatbázis egyedi tájértékei (2012)

15-33: Harsányi Diána által kataszterezett egyedi tájértékek (2011-2012)

1: Kaptárkövek (Kt) * (Tm)	12: Gémeskút 2 (Kt)	25: Mesterséges tó 2 (Te)
2: Kaptárkövek Demjén (Kt) * (Tm)	13: Forrás 6 (Te)	26: Egyedi látványkép 2 (Kt)
3: Menyecske-hegy (Kt)	14: Külterületi pince (Kt)	27: Kilátópont 2 (Tk)
4: Gyógyforrás II. Maklányi völgy (Te)	15: Édesvízi mészkő felszíni kibukkanása (Te)	28: Rétegsor feltárás (Te)
5: Forrás 1 (Te)	16: Édesvízi mészkő pusztuló formája (Te)	29: Vetődéses, töréses forma (Te)
6: Forrás 2 (Te)	17: Mésztufadomb (Te) *	30: Földvárrom (Kt) **
7: Forrás 3 (Te)	18: Mésztufadomb tetarata lépcsői (Te) *	31: Juh-hodály (Kt) *
8: Régészeti lelohely (Te) **	19: Thorea Ramosissima Bory (Te)	32: Kaptárkö (Kt) * (Tm)
9: Forrás 4 (Te)	20: Vendel kút (Kt)	33: Pásztorkunyhó (Kt) *
10: Gémeskút 1 (Kt)	21: Mária kút (Kt)	34: Saliris hotel (Kt)
11: Forrás 5 (Te)	22: Kilátópont 1 (Tk)	35: Vadászles 1 (Kt)
	23: Egyedi látványkép 1 (Kt)	36: Mesterséges tó 3 (Te)
	24: Mesterséges tó 1 (Te)	37: Kilátópont 3 (Tk)

(Tk) -> Tájképi egyedi értékek (Kt) -> Kultúrtörténeti egyedi érték

(Te) -> Természeti egyedi tájérték (Tm) -> Természeti emlék

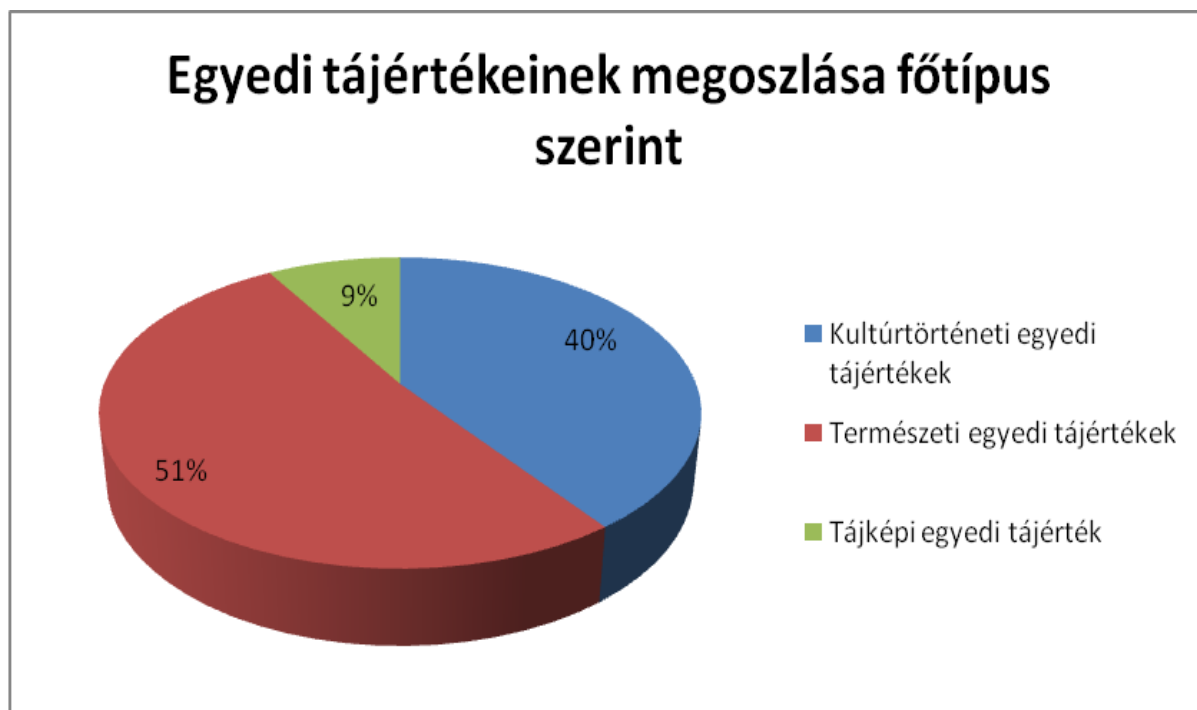
* -> Védett ** -> Országosan védett

9. ábra A Maklány-völgy egyedi tájértékeinek összesítő térképe

Forrás: Márton Ivett, 2014

Egyedi tájértékek megoszlása a Maklány-völgyben

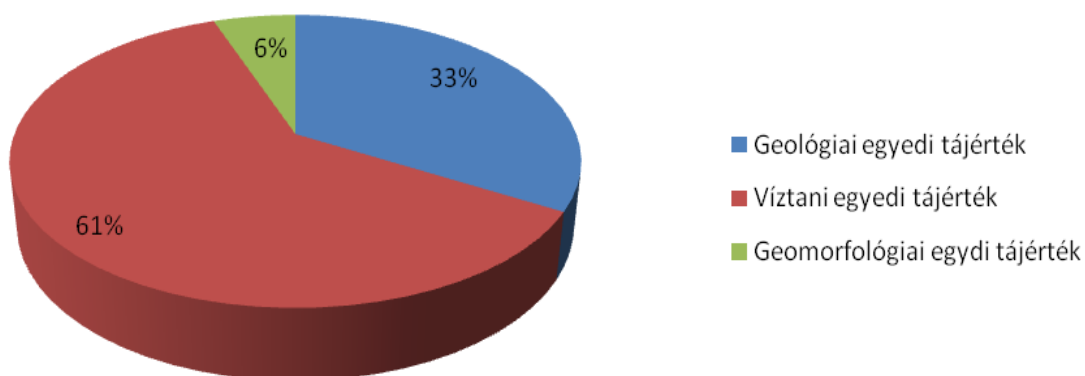
A Maklány-völgy egyedi tájértékeinek megoszlását főtipusok szerint a (10. ábrán) szemléltettem. Jól lehet látni, hogy a felvételezett egyedi tájértékek 51%-ban a természeti egyedi tájértékek főtipusába sorolhatók, s ezek mellett 40%-os a kultúrtörténeti és 9%-os a tájképi egyedi tájértékek aránya.

10. ábra A Maklány-völgy egyedi tájértékeinek megoszlása főtipus szerint
Forrás: Márton Ivett

A természeti egyedi tájértékekben belül a földtudományi egyedi tájértékek a dominánsak. Ezek között 61%-ban találtunk víztani egyedi tájértékeket, 33%-ban geológiai egyedi tájértékeket és 6%-ban geomorfológiai egyedi tájértékeket (11. ábra).

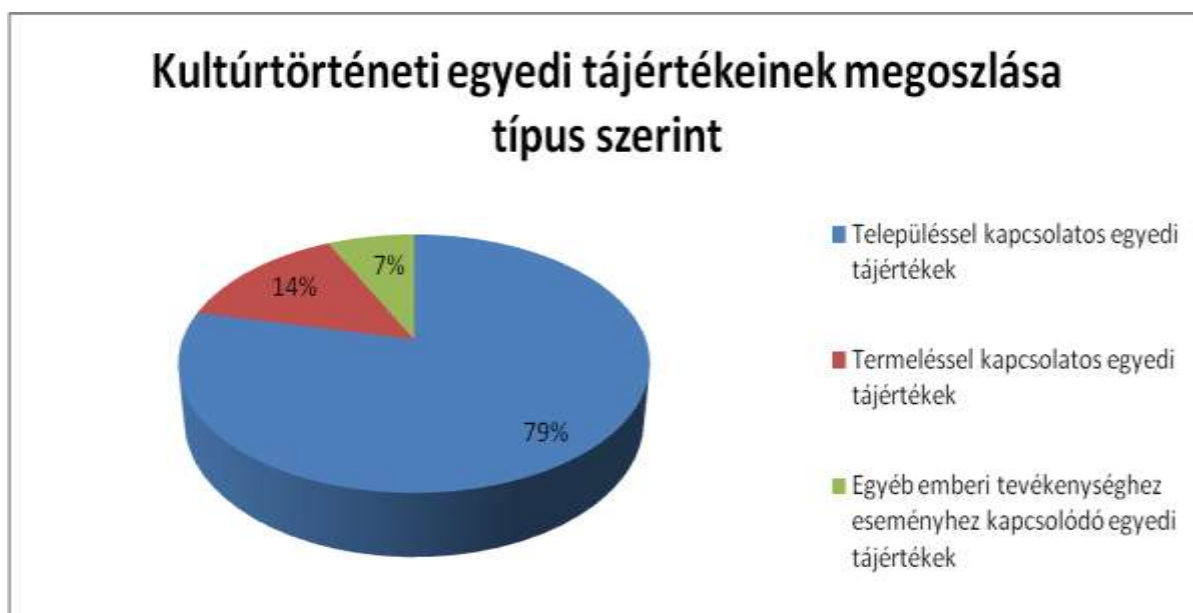
Természeti egyedi tájértékek-Földtudományi tájértékeinek megoszlása altípus szerint

11. ábra A Maklány-völgy természeti egyedi tájértékek-földtudományi tájértékeinek megoszlása altípus szerint
Forrás: Márton Ivett

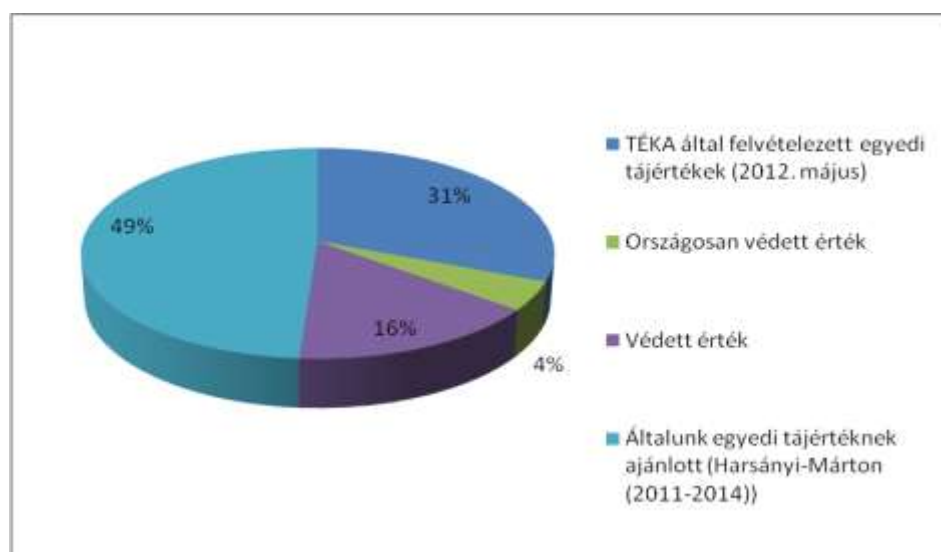
A Maklány-völgy kultúrtörténeti egyedi tájértékekben is gazdag (40%). A kultúrtörténeti egyedi tájértékek típus szerinti megoszlása (12. ábra) kimutatja, hogy a településsel kapcsolatos egyedi tájértékek a legjelentősebbek a völgyben (79%). A termeléssel kapcsolatos egyedi tájértékek 14%-os arányban, míg az egyéb emberi tevékenységhez vagy eseményhez kapcsolódó egyedi tájértékek 7%-os arányban fordulnak elő a vizsgált mintaterületen.

Ezáltal elmondható, hogy a Maklány-völgy mind természeti, mind kultúrtörténeti értékei alapján elég értékes a település számára. Ezen értékek turisztikai fejlesztésekbe való integrálása, az értékek fenntartása, védelme, megőrzése segíti a völgy településfejlesztési koncepciójának megvalósítását. A felmért értékek védelme hosszútávon a település lakosságának érdekeit szolgálhatja.

12. ábra A Maklány-völgy egyedi tájértékeinek megoszlása típus szerint
Forrás: Márton Ivett

Az 13. ábra megmutatja, hogy a területen előforduló egyedi tájértékek 31%-a már szerepelt a TÉKA adatbázisában 2012-ben. Az általunk egyedi tájértéknek ajánlott egyedi tájértékek (Harsányi – Márton, 2011-2014 között) a felvételezettek értékek 49%-át teszik ki. Vannak védett (16%) és országosan védett értékek (4%) is a területen. Országosan védett a Maklánydomb és a védett értékek közé tartoznak a kaptárkövek, a Juh-hodály, a pásztorkunyhó és a mésztufadomb a tetarata lépcsőivel együtt.

13. ábra A Maklány-völgy egyedi tájértékeinek megoszlása
Forrás: Márton Ivett

7.2. A felvételezett egyedi tájértékek értékelése

Kutatási adatbázisunk összesítésekor elkészítettük a 2. táblázatot, amelyben az egyedi tájértékeket különböző szempontok alapján értékeltük és pontoztuk (MSZ 20381:1999, 1999). Ez alapján kiderült, melyek azok az egyedi tájértékek, amelyek bekerülhetnek a TÉKA (TájÉrtékKAtaszter) program keretei között az adatbázisba. A mi értékelésünk alapján 23 egyedi tájérték elérte a minimális pontszámot (20 pont) ahhoz, hogy egyedi tájértéknek lehessen ajánlani.

1. táblázat A Maklány-völgy egyedi tájértékeinek értékelő táblázata

Jelzet	Rit	Ré	Ide	Ha	Esz	Tör	Tu	Ok	Etn	Kul	Ök	Sér	Ö	T
ESZ 001	3	4	3	-	3	3	4	3	2	4	1	3	33	Ku
ESZ 002	3	4	3	-	3	3	4	3	2	4	1	3	33	Ku
ESZ 003	3	4	3	-	3	3	4	3	2	4	1	3	33	Ku
ESZ 004	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	4	Te
ESZ 005	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	4	Te
ESZ 006	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	4	Te
ESZ 007	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	4	Te
ESZ 008	3	3	1	-	1	4	3	2	1	1	5	3	27	Te
ESZ 009	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	4	Te
ESZ 010	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ku
ESZ 011	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	4	Te
ESZ 012	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ku
ESZ 013	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	4	Te
ESZ 014	3	1	1	1	1	2	2	1	3	3	-	3	22	Ku
ESZ 015	5	-	5	-	5	-	4	3	-	-	3	4	29	Te
ESZ 016	5	-	2	-	3	-	3	3	-	-	2	4	22	Te
ESZ 017	5	-	5	-	5	-	4	3	-	-	3	4	29	Te
ESZ 018	5	-	5	-	5	-	4	3	-	-	3	4	29	Te
ESZ 019	5	-	4	-	4	-	5	4	-	-	4	4	30	Te
ESZ 020	3	-	3	-	2	-	3	3	-	-	4	2	20	Ku
ESZ 021	3	-	3	-	2	-	3	3	-	-	4	2	20	Ku
ESZ 022	4	-	2	-	4	-	-	-	-	-	-	-	12	Tá
ESZ 023	4	-	2	-	4	-	-	-	-	-	-	-	12	Ku
ESZ 024	1	1	3	-	4	-	3	2	-	-	4	2	20	Te
ESZ 025	1	1	3	-	4	-	3	2	-	-	4	2	20	Te
ESZ 026	-	-	2	-	3	-	-	-	-	-	-	-	5	Ku
ESZ 027	-	-	3	-	3	-	-	-	-	-	-	1	7	Tá
ESZ 028	3	4	2	-	3	-	5	4	-	-	2	4	27	Te
ESZ 029	3	4	2	-	3	-	5	4	-	-	2	4	27	Te
ESZ 030	3	3	1	-	1	4	3	2	1	1	5	3	27	Ku
ESZ 031	3	4	2	2	3	2	2	2	3	4	1	3	31	Ku

Jelzet	Rit	Ré	Ide	Ha	Esz	Tör	Tu	Ok	Etn	Kul	Ök	Sér	Ö	T
ESZ 032	3	4	3	-	3	3	4	3	2	4	1	3	33	Ku
ESZ 033	3	4	3	-	3	3	4	3	2	4	4	3	33	Ku
ESZ 034	3	-	5	-	4	-	-	-	-	-	-	3	15	Ku
ESZ 035	2	1	3	1	3	-	2	-	-	3	4	1	20	Ku
ESZ 036	1	1	3	-	4	-	3	2	-	-	4	2	20	Te
ESZ 037	3	1	3	-	5	-	2	2	-	-	4	-	20	Tá
20 pont alatt				20-30 pont						30 pont felett				

Forrás: Márton Ivett

Rit: Ritkaság/egyediség/különlegesség; **Ré:** Régiség/ősiségi jelentőség; **Ide:** Idegenforgalmi/látogatottsági jelentőség; **Ha:** Hagyományőrzési jelentőség; **Esz:** Esztétikai/látványjelentőség (tetszetősség/érdekesség); **Tör:** Történelmi/patriotikus jelentőség; **Tu:** Tudományos/szakterületi jelentőség; **Ok:** Oktatási/ismeretterjesztési jelentőség; **Etn:** Etni-kai/néprajzi jelentőség; **Kul:** Kultúrtörténeti/kultikus jelentőség; **Ök:** Ökológiai jelentőség; **Sér:** Sérülékenység/veszélyeztetettség; **Ö:** Összesen; **T:** Főtípus; **Te:** Természeti egyedi tájérték; **Ku:** Kultúrtörténeti egyedi tájérték; **Tá:** Tájképi egyedi tájérték

Az értékelésünk során 6 darab egyedi tájérték volt, ami 30 pont feletti értéket kapott és piros színekódolt. Ha jól megnézzük ezek mind kultúrtörténeti egyedi tájértékek, és ezek a következők: Kaptárkő, Kaptárkő Demjén, Menyecske-hegy, Juh-hodály, Kaptárkő, Pásztorkunyhó. Ezek között van védett érték, azaz a kaptárkövek és a Juh-hodály. A sárga színekódolt a 20-30 pont közötti értékek kapták, amiből 17 darab van jelen a területen. Több olyan érték is megtalálható a területen, ami nem éri el a minimum 20 pontot és ebből 14 darab volt, ami zöld színekódolt kapott. Ide tartoznak a források, hiába a TÉKA adatbázisában szerepelnek, de a mi értékelési szempontjaink alapján mégsem érték el a minimum 20 pontot, és ez által nem ajánlhatók egyedi tájértéknek.

A Maklány-völgy felvételezett értékeinek állapotát és veszélyeztetettségi fokozatait Kelényi - Dobos (2013) módszerével vizsgáltuk (3. , 4. táblázat).

2. táblázat A Maklány-völgy egyedi tájértékeinek állapota

Jelzet	Állapot		
ESZ-001	4	ESZ-020	5
ESZ-002	4	ESZ-021	5
ESZ-003	4	ESZ-022	5
ESZ-004	5	ESZ-023	5
ESZ-005	5	ESZ-024	5
ESZ-006	5	ESZ-025	5
ESZ-007	5	ESZ-026	5
ESZ-008	3	ESZ-027	5
ESZ-009	5	ESZ-028	4
ESZ-010	-	ESZ-029	4
ESZ-011	5	ESZ-030	4
ESZ-012	-	ESZ-031	3
ESZ-013	5	ESZ-032	3
ESZ-014	4	ESZ-033	4
ESZ-015	5	ESZ-034	4
ESZ-016	4	ESZ-035	5
ESZ-017	5	ESZ-037	5
ESZ-018	5	ESZ-038	5
ESZ-019	5		

Forrás: Márton Ivett

3. táblázat A Maklány-völgy egyedi tájértékeinek állapotát jelző színek kódok

1.	veszélyeztetett és kritikus állapotú	
2.	veszélyeztetett, és sérült vagy rossz állapotú	
3.	veszélyeztetett, és jó állapotú	
4.	nem veszélyeztetett, de sérült vagy rossz állapotú	
5.	nem veszélyeztetett és jó állapotú	

Forrás: Márton Ivett

Kiderült, hogy a felvételezett egyedi tájértékek mintegy 63%-a nem veszélyeztetett és jó állapotú a kutatási területen. Az értékek 28%-a került a nem veszélyeztetett, de sérült, vagy

rossz állapotú kategóriába; 6%-a a veszélyeztetett, és jó állapotú kategóriába és csak az értékek 3%-a volt veszélyeztetett, és sérült vagy rossz állapotú (14. ábra).

Egy tájérték minél rosszabb állapotban van annál erősebb szint alkalmaztunk. A régészeti lelőhely, a földvárrom az, amire azt mondhatjuk, hogy állapota jó, de veszélyeztetett, mivel a benövő gaz hatására romlik a földvár maradványainak minősége és a csigaszerű járat még most kivehető, de félő, hogy meddig. Ezt leszámítva a terület egyedi tájértékei jó állapotban vannak, csak minimálisan találtunk sérült, vagy esetlegesen rossz állapotú értéket. A Juhodály rossz állapotban van, mivel oldalfalai több helyen beomlottak és több helyen meg is van repedve.

14. ábra A felvételezett egyedi tájértékek veszélyeztetettségi állapota (Kelényi-Dobos, 2013 alapján)
Forrás: Márton Ivett

Az egyedi tájértékek vizsgálata és értékelése alapján elmondhatjuk, hogy értékes természeti és kultúrtörténeti egyedi tájértékeket találtunk a Maklány-völgyben, amelyek nagyrészt jó állapotban vannak és beépíthetők egy tanösvény nyomvonalába.

7.3. A tervezett tanösvény kialakítása

A tanösvény elkészítésének célja a Maklány-völgy egyedi tájértékeinek megismertetése a közönséggel, a természetbe vágyó emberekkel, az idelátogató turistákkal. A tanösvényt állomások bontják szakaszokra, és kijelölt útvonalakon halad (15., 16. ábra). A természeti értékek megőrzésében is fontos szerepe van, hisz nem mozdítja el természetes

környezetéből az értékeket, de azok mégis bemutatásra kerülnek. Nem igényel nagyobb jelentőségű költséget, és még a kialakított térség turizmusát is fellendítheti. Hátránya is van, mert bizonyos mértékben károsodhat a környezetük, de ez mind az oda látogató turistákon múlik. Mindenhol vannak bemutatandó területek, értékek, csak meg kell találni a megfelelőt, amire építhetjük a tanösvényt (Kiss 1999). Mi a területünkön megtaláltuk a bemutatandó értékeket. Figyelembe kell vennünk a társadalmi tényezőket, mint a közlekedés és a térség látogatottsága, mivel minél jobb a közlekedés, a terület megközelítése és látogatottság szempontjából közkedvelt, annál nagyobb sikert érhetünk el az elkészített tanösvénnyel (Kiss 1999).

A mi választásunk a „karós-füzetes” tanösvény típusra esett, mivel ezzel tudjuk a legjobban elérni azt a célunkat, hogy minél jobban megismertessük a turistákkal a Maklány-völgy egyedi tájértékeit, és azokról minél több információt adhassunk át. Törekedni kell, hogy a táblák minél természetbeillőbbek legyenek (Kiss 1999).

A Maklány-völgy területének bejárása során, felvételeztük a völgy egyedi tájértékeit. Felmérésünk és az adatlapok kitöltése után (ld. Melléklet), el kellett döntenünk a tanösvény induló pontját és a pontos útvonalát, felmérni a szintkülönbségeket és, hogy minél kisebb sebet ejtsünk a természetes környezetben. Figyelembe vettük, hogy a területen már régebben kialakítottak egy tanösvényt, és mi ezt kiegészítve szeretnénk elkészíteni a saját tervünket. A Saliris Resort Spa & Konferencia Hotelt felkeresve a műszaki igazgató Kerek Csaba fogadott bennünket, és a készített térképünkön bemutattuk a felvételezett egyedi tájértékeket. Minél nagyobb turisztikai attrakció található a területen, mint a mi esetünkben pl.: a mésztufadomb, Saliris Resort Spa & Konferencia Hotel, és a község belterületén található Betyárbújó néven ismert kaptárkövek, annál nagyobb látogatottságra számíthatunk. Éppen ezért vettük fel a kapcsolatot a szállodával is.

Megtervezésre került az indító tábla. Anyagának legjobb az akác lenne, mert az a legtartósabb akár 20-25 évig is bírja (Kiss 1999) a környezeti viszonyokat. Az indítótábla információját papírra nyomtatva, műanyag fóliával fedettnek terveztük, mert ez a leggazdaságosabb, még ha meg is rongálódik, viszonylag olcsón lehet kicserélni, mert egy ilyen turisztikai attrakció létesítése során erre gondolni kell. A tetejére esővédőt kell tenni, hogy csökkentsük a károsodást (Kiss 1999). Az elkészített táblákon szerepelnie kell a tanösvény nevének, amit általában az adott terület kiemelt képződményéről neveznek el (Kiss 1999), így a mi általunk tervezett tanösvény a „mésztufadomb” nevet kapná, hiába célunk, hogy megismertessük a

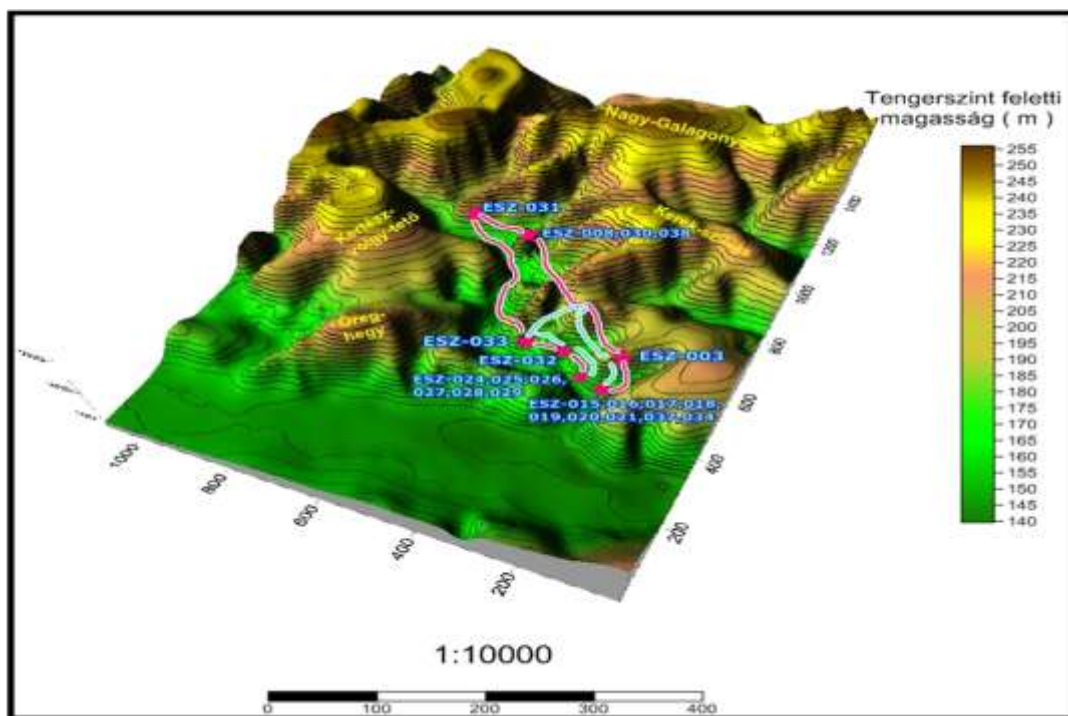
terület más értékeit is, de ahhoz először fel kell használnunk azt, ami a legjobban jellemzi a területet, és itt ez nem más, mint a mésztufadomb.

A 15.-16. ábrán jól lehet látni a tanösvény megtervezett útvonalát és az állomások helyét. A tanösvény útvonala a mésztufadombtól indulna (ESZ-015,016,017,018,019,020,021,034,036) és itt több egyedi tájértéket meg lehetne szemlélni és ide terveztük az indítótábla elhelyezését is. Ez követően a Saliris Resort Spa & Konferencia Hotel felett vezetne tovább az útvonal, ahol elérkeznénk a Menyecske-hegyhez (ESZ-003), itt tovább haladva a Menyecske-hegy kibukkanásait megfigyelve az útvonal kettéválna, miszerint lenne egy rövidebb és egy hosszabb útvonal is. A hosszabb útvonal tovább halad a 214 m magas dombtető felé a Maklány-dombhoz és itt a következő állomáspontra (ESZ-008,030,037). Ettől már nem messze északkeleti irányba haladva megérkezünk a negyedik állomáshoz a Juh-hodályhoz (ESZ-031), ami előtt egy pihenő részt padokkal ki lehetne alakítani, a már megtett út felénél. Innentől az út már visszafelé kanyarodva haladna a következő állomás felé a Pásztorkunyhóhoz (ESZ-033) az ötödik állomáshoz. Itt kapcsolódna be a rövidebb túraútvonal is, ami a Menyecske-hegy (ESZ-003) kibukkanásaitól ide vezetne, és innen már ugyanaz lenne az útvonal. Dél felé haladva elérjük a már meglévő tanösvény pontját a kaptárkövet (ESZ-032). Itt haladva dél felé, a tanösvény utolsó pontjához is elérünk, a Mesterséges tavakhoz (ESZ-024, 025, 026, 027, 028, 029), ahol szintén több tájértéket csodálhatunk meg.

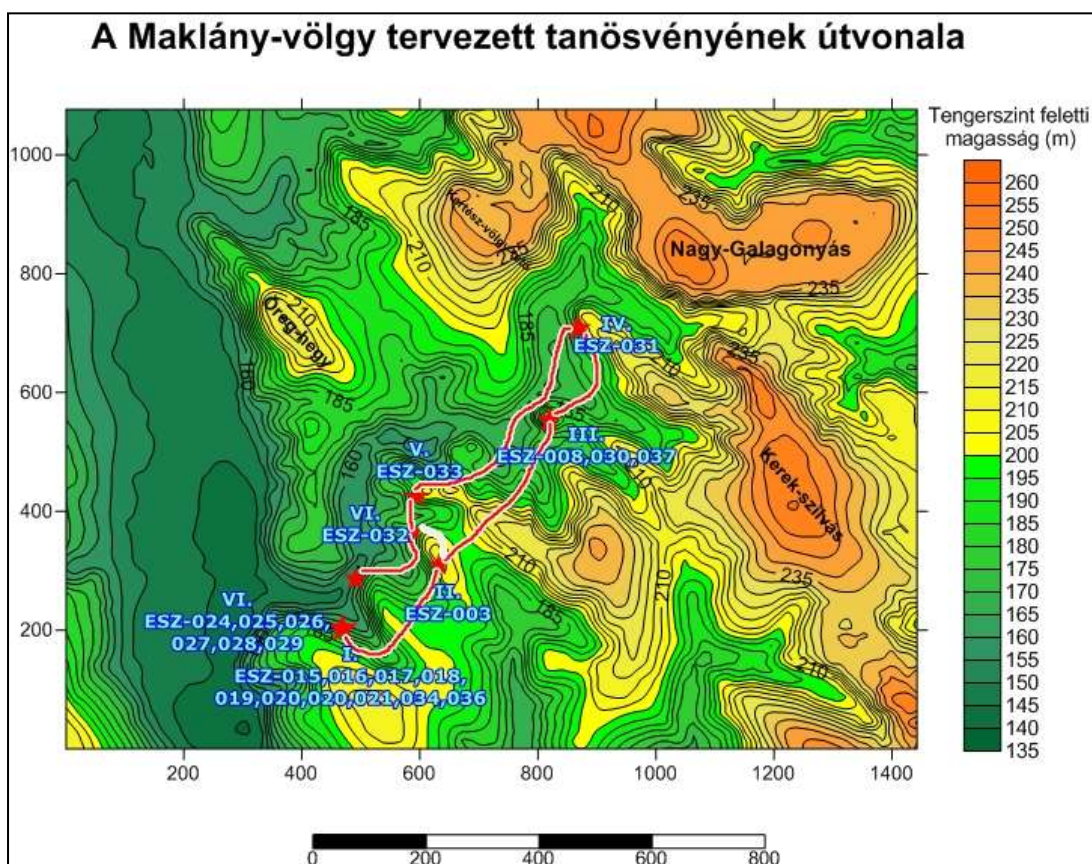
A IV. állomáshoz a Juh-hodályhoz lehetne egy pihenő részt kialakítani, mert pont fél úton található az indulópontról és a végpontról. Van elegendő hely a kialakításához, és ott még az esetleges futó nyári zápor elől is menedéket nyújthat a Juh-hodály megmaradt része.

A 17. ábrán a tanösvény indítótáblájának a tervezetét láthatjuk. Röviden köszönti az oda érkezőket, és térkép segítségével bemutatja az egyedi tájértékek elhelyezkedési pontját és néhány képpel be is mutatja mi vár a kirándulóknak. Felhívja továbbá a figyelmet arra, hogy ne szemeteljenek, és semmit ne vigyenek magukkal, csak amit hoztak.

A tanösvény és az indító tábla tervezése után bemutatjuk, hogyan nézne ki a tanösvényt vezető füzet. A nyitó oldalán az egyedi tájértékek térképe szerepelhetne, amit az állomások bemutatása követne képekkel együtt és a végét zárhatná, hogy a településen milyen szállás és étkezési lehetőségek vannak, amit igénybe vehetnek a túrát követően, vagy ha esetlegesen több napot töltenének a környéken.

15. ábra A tanösvény útvonalának tervezete digitális domborzatmodellen
Forrás: Márton Ivett

16. ábra A tanösvény útvonalának tervezete
Forrás: Márton Ivett

17. ábra A tanösvény indítótáblájának tervezete
Forrás: Márton Ivett

7.4. A tanösvény állomáspontjainak bemutatása

I. Állomás

Édesvízi mészkő felszíni kibukkanása ESZ-015, Édesvízi mészkő pusztuló formája ESZ-016, Mésztufadomb ESZ-017, Mésztufadomb tetaratta lépcsői ESZ-018, Thorrea ramosissima Bory ESZ-019 Vendel kút ESZ- 020, Mária kút ESZ-021, Saliris Resort Spa & Konferencia Hotel ESZ-034, Mesterséges tó 3 ESZ-036

Thorrea ramosissima bory, Édesvízi mészkő pusztuló formája, Mésztufadomb, Mésztufadomb tetaratta lépcsői, Édesvízi mészkő felszíni kibukkanása (18-22. ábra):

1961-ben a területen, a völgy alsó szakaszán kőolaj és földgáz utáni kutatás során a kőzetek helyett a 410 méter mélyről a felszínre érkező 67°C-os termálvízre bukkantak, ami az oligocén rétegekből tört a felszínre. Gyógyvíznek minősülő víz a benne lévő ásványi anyagoknak köszönhetően, mint például a magnézium, kalcium, hidrogénkarbonát miatt és egy kevés kén is tartalmaz. Ennek a felszínre törő gyógyvíznek köszönhetjük a mésztufadomb mostani formáját, ami még mai napig is épül, bár egy része pusztulófélben van, mert a felszínén a vízelvezetés nem a legjobban van megoldva. Nem jut elegendő víz az egész területére ezért mállásnak indultak egyes részei. A mésztufadomb kisebb-nagyobb peremekből, lépcsőkből és medencékből áll, amelyeken felbukkant egy elég ritka algafaj a vörös alga, hivatalos nevén a *Thorrea ramosissima Bory*. A felszínre jutó víz csak hosszabb idő után szilárdul meg és válik ki rajta a kalcium-karbonát. A 1970-1980-as években elkerítették, mert sok volt a rongálás, és fürdősóként gyűjtötték anyagát.

18. ábra Saliris Resort Spa & Konferencia Hotel
Forrás: Márton Ivett

19. ábra Thorrea ramosissima Bory
Forrás: Márton Ivett

20. ábra Mésztufadomb
Forrás: Márton Ivett

21. ábra Mesterséges tó 3
Forrás: Márton Ivett

22. ábra A szálloda masszázsalon része
Forrás: Márton Ivett

A Vendel- és a Mária-kút:

A kutat 1961-ben kőolaj és földgáz kutatása közben alakították ki. Ez lett a Vendel-kút (23. ábra). Mélységét tekintve 407,5 m-ről tör a felszínre a termálvíz. Vízének hőmérséklete 65°C és a vízhozama 290m³/nap. Az 1 perc alatt 400 l víz kerül a felszínre és táplálja a mésztufadombot. Szabad kifolyású kút, aminek vize 7 kedvező hatású, és 12 biológiailag nélkülözhetetlen nyomelemet tartalmaz. Ennek következtében 1992-ben gyógyvízzé nyilvánították. Ennek vize táplálja a mésztufadomb tetaratta lépcsőit (25. ábra).

1987-ben újra fúrásokat kezdtek és kialakították a Mária-kutat (24. ábra), aminek vize 68°C-os. Vize 425,7 m mélyről kerül a felszínre és napi vízhozama 2200 m³/nap. Ezt a vizet hasznosítja a fürdő természetesen a vízgazdálkodási tervüknek megfelelően és odafigyelve.

23. ábra A Vendel-kút
Forrás: Márton Ivett

24. ábra A Mária-kút
Forrás: Márton Ivett

25. ábra A mésztufadomb vízellátásának
utánpótlása
Forrás: Márton Ivett

II. Állomás

Menyecske-hegy ESZ-003

A Menyecske-hegyen található két sziklavonulaton négy darab kaptárköfülke ismert. Miocén kori Gyulakeszi Riolittufába vájt sziklafülkék. A kaptárkövek a miocén kori nagy vulkánosság ideje és hatása alatt keletkeztek. A fülkék átlagosan 60 cm magas, mintegy 30 cm széles és 25-30 cm mély lyukak. Szerepükről több legenda és hiedelem is szól, a vélemények megoszlanak. Egyesek szerint méhészetre, mások szerint Eger környékén megőrződött hagyománykincs szerint egy Szent István korabeli pogánylázadás esett vezéreinek hamvait helyezték a fülkébe. Vannak, akik azt vallják, hogy áldozatok bemutatására szolgált (Baráz Cs. 2000). Tovább haladva a Menyecske-hegy részéhez tartozik egy vonulat, ahol sziklakibukkanások találhatók. Onnan gyönyörű látvány tárul elénk a Menyecske-hegy magasabb domboldalára és a háttérben megpillanthatjuk a szállodát is (26. ábra). Ezen a sziklavonulaton (27. ábra) vezet tovább utunk, ha nem szeretnénk hosszadalmasabb túrát tenni. A Bükki Nemzeti Park által jelzett térkép (28. ábra) jelzi, hogy a Menyecske-hegy kaptárkövei hol találhatók.

26. ábra Menyecske-hegy
Forrás: Márton Ivett

27. ábra Menyecske-hegy riolittufa
kibukkanások
Forrás: Márton Ivett

28. ábra Menyecske-hegy kaptárköveinek térképe
Forrás: Bükki Nemzeti Park Igazgatósága

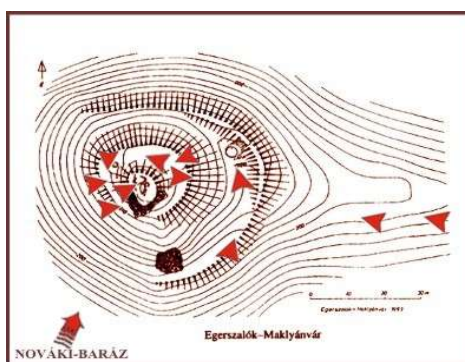
III. Állomás

Régészeti lelőhely ESZ-008, Földvár rom ESZ-030, Kilátópont 3 ESZ-037

A várat, ami igazából földvár volt, a XIII. században Debrői Maklány építtette, de 1509-ről már csak a vár helyéről szóló iratok vannak, azóta folyamatos pusztulás ment végbe. A vár 214 m magas dombtetőn épült fel, felfelé csigaszerű kiépítésű ösvény vitt fel a dombtetőre (29. ábra). A néhai Maklány vár mára fás, bozótos területté vált. Geomorfológiai szemmel nézve egy pleisztocén folyóvízi terasz maradványain található. A Maklyán-vár kerek dombja Egerszalók község délkeleti végétől délkeletre, közel 1,5 km-re van. Az ívben kanyarodó völgy közepe táján, északnyugat felé kiugró földnyelv kimagasodó végén található. Oldala körös körül meredek, csak a keleti nyereg felé enyhébb a lejtő. A vár központi kis platója lapos. A plató északi felében egy nagy és egy kisebb gödör mélyed az erősen sziklás talajba. A terasz szélessége 4-5 méter. 20 méter távolságra, 6-8 méterrel alacsonyabb szinten újabb terasz következik. Ez azonban csak 3/4 körben övezi a várdomb oldalát, a déli oldalon egy nagy sziklában végződik, a nyugati és délnyugati oldalon hiányzik. A keleti nyereg felé eső szakaszon, ahonnan leginkább meg lehetett közelíteni a várat, kb. 40 méter hosszan sánc is emelkedik a terasz szélén, így itt a terasz árok alakjában követhető (Nováki – Baráz, 30. ábra). Innen a domb tetejéről nyílik talán a legszebb látvány az egész völgyre, nem hiába szerettek volna ide kilátótornyot építtetni. A Maklány-domb területén több helyen is találkozhatunk védett növényünkkel a fekete kökörcsinnel (*Pulsatilla pratensis subsp. nigricans*).

29. ábra A Maklány-domb
Forrás: Márton Ivett

30. ábra A Maklány-vár alaprajza
Forrás: <http://jupiter.elte.hu/>

VI. Állomás

Juh-hodály ESZ-031

A mezőgazdaság terjedésével párhuzamosan kezdtek ezek az építmények kialakulni praktikusságuk miatt. Ezen képződményeket riolittufába vájták és ezek lehettek akár fáskamrák, szerszamosok, állatok ólja, istállók vagy akár még pincék is. A 18. századra tehetjük ezek megjelenését. Ez remekül szolgált az állattartóknak, mikor kivitték legeltetni állataikat. Tűzrakó helyként is szolgált, ami jól kivehető az építmény belsejében található füstkivezető nyílásnak köszönhetően.

A távlati képen (31. ábra) jól lehet látni, hogy benőtte a növényzet, a Juh-hodály belső tere ugyanakkor (32. ábra) már omladozó félben van. Ez egyrészt az időjárás miatt, másrészt a növényzet gyökerei miatt lehetséges.

31. ábra A Juh-hodály távlati képe
Forrás: Márton Ivett

32. ábra A Juh-hodály belső helyisége
Forrás: Márton Ivett

V. Állomás

Pásztorkunyhó ESZ-033

A megnevezése alapján ezt is a mezőgazdaság terjedésével párhuzamosan megjelenő építmények közé sorolhatjuk, de mégis a kaptárkövekkel említik egy csoportban. Kialakítása olyan, mint egy kunyhóé, amit szintúgy riolittufába vájtak, de lakhatásra kicsi, ezért maximum melegedésre vehették igénybe téli hidegben, és hűsölésre a nyári forróságban az állatok legeltetésekor (34-35. ábra). Területén találkozhatunk védett növényfajjal, mégpedig a fekete kökörcsinnel (*Pulsatilla pratensis subsp. nigricans*) (33. ábra). Ez a védett növény nem ritka a Maklány-völgyben. Kaptárkövekről tudni valókat lásd a II. állomásnál leírtak szerint.

33. ábra Fekete kökörcsin
Forrás: Márton Ivett

34. ábra A Pásztorkunyhó bejárata
Forrás: Márton Ivett

35. ábra A Pásztorkunyhó
Forrás: Márton Ivett

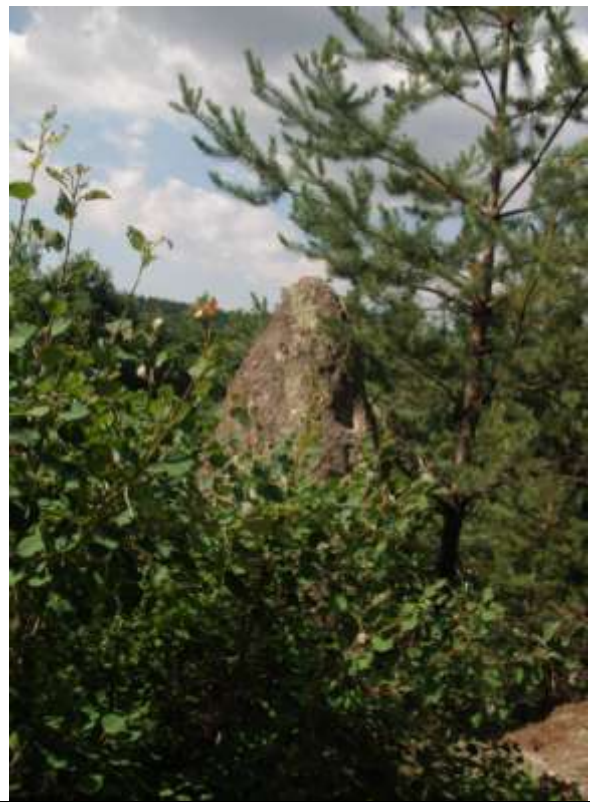
VI. Állomás

Kaptárkő ESZ-032

Ez már a tanösvény azon része, ahol ki van alakítva a domb tetején egy pihenő rész, és fantasztikus látvány tárul elénk. A területen itt is találkozhatunk védett növényünkkel a leánykökörcsinnel (*Pulsatilla grandis*). A kaptárkövekről leírtakat lásd a II. állomás bemutatásánál. A téli időben (36. ábra) jobban megfigyelhető a kaptárkő, mivel a nyári időszakban (37. ábra) a benövő növényzet miatt alig lehet látni.

36. ábra Kaptárkő télen
Forrás: Márton Ivett

37. ábra Kaptárkő száraz időben
Forrás: Márton Ivett

VII. Állomás

Mesterséges tó 1 ESZ-024, Mesterséges tó 2 ESZ-025, Egyedi látványkép 2 ESZ-026, Kilátópont 2 ESZ-027, Rétegsor feltárás ESZ-028, Vetődéses, töréses forma ESZ-029

Ezen az állomáson ér véget a túránk, itt megpillanthatjuk a Mesterséges tavakat (38.-39. ábra), ezek élővilágát megcsodálhatjuk, hisz halállománya bőséges. Továbbá a vetődéses, töréses formát (40. ábra), ahol a riolittufa kőzet kora miocéni, kb. 21 millió éves. A földkéreg mozgásának hatására alakult ki a jól kivehető vetődéses forma. Riolittufából képződött, szürkésfehéres színű néhol sárga színű az összlet, aminek az összetétele: biotit, kvarc, horzsakő. Találkozhatunk még az utolsó állomásunkon egy madárházval, pihenőparkkal, amihez tartozik egy szalonnasütő rész is. Ebből az okból ér véget tanösvényünk itt, hisz a túrát követően tovább lehet élvezni a Maklány-völgy csodálatos szépségeit és adottságait.

38. ábra Mesterséges tó 1
Forrás: Márton Ivett

39. ábra Egyedi látványkép
Forrás: Márton Ivett

40. ábra Vetődéses, töréses forma
Forrás: Márton Ivett

VIII. Következtetések, javaslatok

A kutatás céljaként a Maklány-völgy megismerése volt elsődleges, az ott fellelhető egyedi tájértékek felvételezése, és ezen értékek felfűzése egy tanösvény tervezetére és az állomáspontok bemutatása. Végső célkitűzésünk az volt, hogy ezen új kutatási eredményeket a Saliris Resort Spa & Konferencia Hotel, valamint az Egerszalók Község Településfejlesztési Koncepciójába beintegráljuk.

A Maklány-völgy felső szakaszát nem összesült riolittufa, míg a völgy déli szakaszát áthalmazott tufák építik fel. A Maklány-domb és völgy torkolati, valamint alsó szakaszát összesült ignimbritek építik fel. Alluviumát viszont holocén folyóvízi agyag, iszap, homok építi fel (Dobos 2012). Éghajlati viszonyát tekintve mérsékelt meleg, mérsékelt száraz éghajlat kap szerepet (Ambrózi P. – Kozma F. 1990). A területen számos érték megbújik a tájban, de már maga a táj is vonzerő (Mikházi 2009).

A Maklány-völgyben számos egyedi tájértéket vételeztünk fel, a MSZ 20381:2009 alapján, amelyeknek felvételezése kint terepen történt meg. A terepi felvételezések során megvizsgáltuk az egyedi tájértékek pontos helyét, állapotát, és hogy ha szükséges volt, akkor az adott értékhez vonatkozó intézkedést is papírra vetettük. Elsőként az MSZ 20381:2009 alapján be kellett az értékeket kategorizálni, majd főbb jellemzőit leírni. Bejárva a területet, összesítettük az egyedi tájértékeket a kitűzött célunknak megfelelően és továbbá feltérképeztük a terület bejárhatóságát, és arra jutottunk, hogy hiába található a völgyben jó pár egyedi tájérték, de ezek megközelítése eléggé nehézkes, mivel a terület nagy részét benőtte a bozótos és nem is tartják tisztán a területet. Ezt követően is szembetaláltuk magunkat olyan akadállyal, amit meg kell oldani. A TÉKA adatbázisából kiderült, hogy a területen sok kis forrás található, amivel mi is szembekerültünk a terepi bejárások alkalmával, akár a Maklány-domb, akár a Juh-hodály megközelítése során. Kitűzött célunk volt még ezen értékekre egy tanösvény tervének elkészítése, és itt majd ezen problémára is gondolnunk kell. Tanösvény tervének az elkészítése is megtörtént, a terepi bejárás segítségével egyszerűbb volt az útvonal nyomvonalát kijelölni. Nem igényel sok ráfordítást, de a végeredmény segíthet a Saliris Resort Spa & Konferencia Hotel turizmusának fellendítésében, ha egy attrakcióval még több van a területen, szintúgy a község számára is pozitív hatást válthat ki, ha az oda látogatók igénybe veszik, a település szállás, és étkezési lehetőségeit.

Nem nagy titok, hogy talán a legnagyobb látványosság még is a mésztufadomb tetarata lépcsői. Ez a terület vonzereje, amit felhasználva a tanösvény is látogatott lehetne. A kijelölt

útvonalon a hivatalos turistajelzések felfestését kell megoldani, és így könnyedén bejárható lesz a terület. Ezt tovább könnyíti majd a tervezett tanösvényt vezető füzet, amiben leírásra kerülnek az állomásokon megpillantható egyedi tájértékek. A völgy eszmei értékét tovább növeli az ott megtalálható védett növények a leánykökörcsin és a fekete kökörcsin, ezen védett növények eszmei értéke 10 000 forint, amire figyelni kell, hogy ezen növények állománya ne sérüljön a tanösvény kialakítása után sem. Az indítótábla (7. ábra) szerkesztése során gondoltunk erre a problémára is, és figyelmeztetésképpen, hogy a növények letépés tilos, ugyanúgy, mint a szemetelés is. Szándékosan nem írtunk, le a fentiekben a hulladékgyűjtők kihelyezését, mivel környezettudatosság szempontjából, mivel ha nem megoldható a hulladékgyűjtők rendszeres ürítése, akkor könnyen a természetben köthet ki, ami nem éppen pozitív hatást fejtene ki. A kint elhelyezett szemétgyűjtőket könnyen kiboríthatják a vadak is, és ezen okokból jobban láttuk, feltüntetni az indítótáblán, hogy „Csak a lábnymod hagyd az erdőben és csak az emlékeidet vidd haza!” című feliratot, ezzel próbálván megóvni a természetet a káros hatásoktól, hogy ne negatív hatása legyen a kiépített tanösvénynek.

Végeredményképpen elmondhatjuk, hogy az egyedi tájértékek felvételezése megtörtént, a tanösvény tervezete kikörvonalazódott és megtervezésre került, az állomásponatok bemutatásával együtt. A 2014-es Egerszalók Község Településfejlesztési Koncepciójába a tanösvény tervezete beintegrálható, hiszen éppen a Saliris Resort Spa & Konferencia Hotel (Maklány-völgy) környezetébe szeretnének egy turisztikai központot létesíteni, így ezen célkitűzésünk is megvalósítható. Összességében a kitűzött céljainkat megvalósítottunk, kutatásunk eredményesen zárult.

IX. Összegzés

Összegzésképpen elmondhatjuk, hogy a kitűzött célunkat elértük, miszerint az egyedi tájértékeket felvételeztük a Maklány-völgyben, összesen mind a 37 egyedi tájértékről elkészítettük a kataszteri adatlapokat a MSZ 20381:2009 alapján. A területet bejárva kikörvonalazódott a tanösvény útvonalának terve, és el is készítettük azt. Kutatásunk rávilágított arra, hogy a Maklány-völgy értékeit úgy is fel lehet tárni, hogy a természetben nem ejtünk nagy sebet. Egy tanösvény kevés költségből is kivitelezhető, de még is eléri a kellő

hatást és a település turizmusának a fellendülésében is közrejátszik. Ahogy már említettük, a szállás és az étkezési lehetőségek feltüntetése által, az oda látogatók ott költik el a településen belül a pénzüket, és az mind a község gazdasági növekedését segíti elő. Akkor jó egy turisztikai terv, ha a település gazdaságát is fellendíti. Itt szóba jöhet bevételképpen a tanösvényt vezető füzet eladása is. Nem szabad drágán adni, hisz akkor nem vásárolják meg, de ha csak kicsivel is több jön vissza a ráfordított összegből, az nem nevezhető veszteséges befektetésnek. Mivel a tanösvényhez az indítótáblára és az állomásjelölő táblán kívül, csak a tanösvényt vezető füzet költségeivel kell számolnunk - mivel a terület tisztítását a polgármesteri hivatal által megbízottak el tudják végezni, vagy esetlegesen önkéntesek - így a ráfordított költség csekély, amit még turisztikai pályázatok segítségével csökkenteni is lehetne.

A 2013-as kimutatások alapján az Észak-magyarországi régió a negyedik legkedveltebb célterülete volt a turistáknak és köztük Egerszalók benne van a három leglátogatottabb települések között (KSH 2014), és amint már említettük Egerszalók Község Településfejlesztési Konceptiójába is beépíthető a tanösvény tervezete. A kiépítendő tanösvény a turizmus keretein belül segíthet a természeti és kultúrtörténeti értékek fennmaradásában.

A tanösvény kivitelezésére, Veress Imre András adott egy árajánlatot, hogy mégis az anyagokkal és a kihelyezéssel együtt mennyi költségre kellene számítani az Egerszalóki Polgármesteri Hivatalnak. Az indítótábla kihelyezése 80 000 Ft-ba, míg a 7 állomást jelölő táblák kihelyezése 20 000 Ft-ba kerülne. Turisztikai pályázatok segítségével ezen költségeket minimalizálni lehetne.

Szakirodalmi jegyzék

- Ambrózi P. – Kozma F. 1990: *Éghajlat* – In: Marosi S. – Somogyi S. (szerk.): Magyarország kistájainak katasztere I.-II., MTA FKI, Budapest, 985 p.
- Az egerszalóki termálkutak hasznosítása-előzetes környezeti hatástanulmány. Kézirat. 2002. pp. 1-81.
- Baráz Cs. 2000: *Kaptárkövek Szakrális köemlékek a Bükkalján*; Kaptárkö Közművelődési és Tájvédelmi Egyesület, Eger, pp. 8, 10-22, 42.
- Dobos A. – Pelyhe T. – Murányi D. – Antal P. 2005: *A Maklány-völgy geomorfológiai térképezése, az egerszalóki hőforrás természeti értékei*, In: Dobos A. - Ilyés Z. (szerk.): Földtani és felszínalaktani értékek védelme, EKF Földrajz Tanszék – Környezettudományi Tanszék, Eger pp. 359-379.
- Dobos A. 2002: *A Bükkalja II. Felszínalaktani leírás*, in: Baráz Csaba (szerk.): A Bükki Nemzeti Park, Hegyek, erdők, emberek, Bükki Nemzeti Park Igazgatóság, Eger, 217-228.
- Dobos A. 2006: OTKA beszámoló – *Az átmeneti (puffer)- zóna geológiai értékvédelmében játszott szerepének bemutatása az egri Bükkalja minta területe alapján*, EKF Környezettudományi Tanszék, Eger, pp. 16-21.
- Dobos A. 2012: *Helyi védelem alatt álló természetvédelmi területek fejlesztési koncepciókba való beillesztése, konfliktuskezelési lehetőségek*. In: Nyári D. (szerk.): A VI. Magyar Földrajzi Konferencia, a Meriexwa Nyitókonferencia és a Geográfus Doktoranduszok Országos Konferenciájának Tanulmánykötete. Kockázat – Konfliktus – Kihívás, Szegedi Tudományegyetem Természeti Földrajzi és Geoinformatikai Tanszék, Szeged, pp. 1060-1075.
- Dövényi Z. (szerk.) (2010): *Magyarország kistájainak katasztere, 2. Átdolgozott és bővített kiadás*, MTA FKI, Budapest.
- Harsányi D. 2012: *A Maklány-völgy egyedi tájértékeinek kataszterezése és értékelése* (szakdolgozat), EKF Környezettudományi Tanszék, Eger, 78 p.
- Istók Cs. A fenntartható turizmus megvalósítása, megőrzése és fejlesztése Hajdúszoboszlón, *Turizmus Bulletin*, 2003/3., pp. 25-32.
- Kelényi R. 2013: *Bánd természeti és kultúrtörténeti tájértékeinek állapotfelmérése* (szakdolgozat), EKF Környezettudományi Tanszék, Eger, pp. 1-90.

- Kelényi Roland – Dobos Anna (2013): *Bánd természeti és kultúrtörténeti tájértékeinek katasztrozálása és állapotfelmérése*. In: Ujfaludi L. (szerk.): Acta Academiae Agriensis, Nova Series Sectio Pericemonologica, XL. (8)., Eger, pp. 65-99.
- Kiss G. 1999: *Hogyan építsünk tanösvényt?* Földtani Örökségünk Egyesület, 126 p.
- Kiss G. – Tóth Sz. – Sikabonyi M. – Farkas R. 2011: *Mindennapi kisemlékeink megőrzéséért, Útmutató az egyedi tájértékek katasztrozálásához*. Vidékfejlesztési Minisztérium Környezet- és Természetvédelmi Helyettes Államtitkársága, Budapest.
- KSH 2014: *Magyarország Turisztikai Régiói*, 2013. KSH Pécsi főosztálya, Pécs, 36 p.
- Lénárd M. (2006): *A mésztufadomb („sódomb”) felépítése*. In: Termálkarsztkutak és vizük felhasználása Egerszalókon és Demjénben (Tanulmányúti előzetes, tájékoztató anyag), A Miskolci Egyetem Közleménye, A sorozat, Bányászat, 81. Kötet, pp. 418.
- Lénárt L. – Szegediné Darabos E. (2011): *Karszthidrológiai tanulmányutak a Bükkben és a Bükk-térségben*. 1. Rész Mezőkövesdtől Mátraderecskéig, Miskolci Egyetem, Környezetgazdálkodási Intézet, Hidrogeológiai-Mérnökgeológiai Intézeti Tanszék, Miskolc, pp. 1-38.
- Lénárt L. (2011a): *A Bükki Termálkarszt Egerszalók-Demjén-I része feltártsága*, A Miskolci Egyetem Közleménye, A sorozat, Bányászat, 81. Kötet, pp. 17-25.
- Lénárt L. (2011b): *Termálkarsztkutak és vizük felhasználása Egerszalókon és Demjénben* (Tanulmányúti előzetes, tájékoztató anyag), A Miskolci Egyetem Közleménye, A sorozat, Bányászat, 81. Kötet, pp. 417-424.
- Lengyel M. 1992: *A turizmus általános elmélete*, VIVA Reklámügynökség, Budapest.
- Marosi S. – Somogyi S. (1990): *Magyarország kistájainak katasztere I-II.*, MTA Földrajztudományi Kutató Intézet, Budapest, pp. 1-479., 483-1023.
- Michalkó G. 2003: *A fenntartható fejlődés ökoturisztikai aspektusai Magyarországon*. *Turizmus Bulletin* 7.4. pp. 13-21.
- Mikházi Zs. 2009: *The tourism contexts of the landscape conservation and the regional development*. A turizmus szerepe a területi fejlődésben II. Nemzetközi Konferencia, Gyergyószentmiklós (2009 szeptember 18-19.) pp. 255–269.
- Mikházi Zs. Szilvácsku Zs. 2010: Országos tájérték adatbázis – A Magyarországi vonzerők gyűjteménye, *Turizmus Bulletin* 14.3. pp. 12-16.
- MSZ 20381:2009 Magyar Szabvány – *Természetvédelem. Egyedi tájértékek katasztrozálása*, Magyar Szabványügyi Hivatal, Budapest, 2009, 17 p.

- Pannon Egyetem Turizmus Tanszék Aquaprofit Zrt. 2008. Április 25.: *Országos Ökoturizmus Fejlesztési Stratégia*, Veszprém-Budapest, 170 p.
- Póka T. – Zelenka T. – Szakács A. – Seghedi I. – Nagy G. – Simonits A. (1997): *Petrology and geochemistry of the Miocene ignimbritic volcanism of the southern foreground of the Bükk Mountains, Hungary*, Abstract – PANCARDI' 97. Kraków – Zakopane 1097 p.
- Poltrade Bt. Urban Landscape Design 2014: *Egerszalók Község Integrált településfejlesztési stratégiája 2014*, Budapest, 70 p.
- Poltrade Bt. Urban Landscape Design 2014: *Egerszalók Község Településfejlesztési Koncepciója 2014*, Budapest, 32 p.
- Puczkó L. – Rátz T. 2001: *A. turizmus hatásai*, Aula Kiadó, Budapest, 482 p.
- Puczkó L. – Rátz T. 2011: *Az attrakciótól az élményig. A látogatómenedzsment módszerei*. Akadémiai Kiadó Zrt., Budapest, 342 p.
- Sulyok J. 2002: Ökoturizmus Németországban. *Turizmus Bulletin* 6.2. pp. 52-28.
- Sulyok J. 2006: A turisztikai imázs. *Turizmus Bulletin* 10.4. pp. 55-62.
- Sziva I. 2010: A turisztikai desztinációk versenyképessége: egyedül miért nem, együtt mikor és meddig? *Turizmus Bulletin* 14.3. pp. 40-49.
- WTO 1998: *Guide for local authorities on developing sustainable tourism*. A tourism and environment publication, WTO, Madrid, 194 p.
- WTO 2002a: *Global code of ethics for tourism*. In: Contributions of the World Tourism Organization to the World Summit on Sustainable Development, Johannesburg pp. 39-45.
- WTTC-WTO-EC 1996: *Agenda 21 for the travel and tourism industry – towards environmentally sustainable development*. Madrid, WTO, 78 p.

Internetes hivatkozások:

Maklány-vár Baráz Cs.-Nováki Gy.:

<http://varak.hu/order/index?ref=http://jupiter.elte.hu/index.html%3f>

Kaptárkövek: <http://hu.wikipedia.org/wiki/Kapt%C3%A1rk%C5%91>

Melléklet

1. táblázat Maklány-völgy egyedi tájértékeinek összesítő táblázata

JELZET	EGYEDI TÁJÉRTÉK ADATAI	
ESZ 001	Egyedi tájérték megnevezése: Kaptárkövek Demjén	
	Besorolás	M4.1. Kultúrtörténeti egyedi tájértékek M4.1.1. Településsel kapcsolatos egyedi tájértékek M4.1.1.3. Kultikus, szakrális építmény, alkotás, helyszín Fülkés szikla „kaptárkö”
	GPS koordináták	É 47° 50' 5.5" K 20° 20' 38.2"
ESZ 002	Egyedi tájérték megnevezése: Kaptárkövek 1	
	Besorolás	M4.1. Kultúrtörténeti egyedi tájértékek M4.1.1. Településsel kapcsolatos egyedi tájértékek M4.1.1.3. Kultikus, szakrális építmény, alkotás, helyszín Fülkés szikla „kaptárkö”
	GPS koordináták	É 47° 48' 42.4" K 20° 20' 39"
ESZ 003	Egyedi tájérték megnevezése: Menyecske-hegy	
	Besorolás	M4.1. Kultúrtörténeti egyedi tájértékek M4.1.1. Településsel kapcsolatos egyedi tájértékek M4.1.1.3. Kultikus, szakrális építmény, alkotás, helyszín Fülkés szikla „kaptárkö”
	GPS koordináták	É 47° 51' 28.6" K 20° 20' 21.2"
ESZ 004	Egyedi tájérték megnevezése: Gyógyforrás II. Maklány-völgy	
		M4.2. Természeti egyedi tájértékek M4.2.1. Földtudományi egyedi tájértékek M4.2.1.4. Víztani egyedi tájérték Forrás
	GPS koordináták	É 47° 51' 33.9" K 20° 20' 35.4"
ESZ 005	Egyedi tájérték megnevezése: Forrás 1	
	Besorolás	M4.2. Természeti egyedi tájértékek M4.2.1. Földtudományi egyedi tájértékek M4.2.1.4. Víztani egyedi tájérték Forrás
	GPS koordináták	-
ESZ 006	Egyedi tájérték megnevezése: Forrás 2	
	Besorolás	M4.2. Természeti egyedi tájértékek M4.2.1. Földtudományi egyedi tájértékek M4.2.1.4. Víztani egyedi tájérték Forrás
	GPS koordináták	-

JELZET	EGYEDI TÁJÉRTÉK ADATAI	
ESZ 007	Egyedi tájérték megnevezése: Forrás 3	
	Besorolás	M4.2. Természeti egyedi tájértékek M4.2.1. Földtudományi egyedi tájértékek M4.2.1.4. Víztani egyedi tájérték Forrás
	GPS koordináták	-
ESZ 008	Egyedi tájérték megnevezése: Régészeti lelőhely	
	Besorolás	M4.2. Természeti egyedi tájértékek M4.2.1. Földtudományi egyedi tájértékek M4.2.1 Geológiai egyedi tájérték M4.2.1.
	GPS koordináták	É 47°51'50.38" K 20°20'35.81"
ESZ 009	Egyedi tájérték megnevezése: Forrás 4	
	Besorolás	M4.2. Természeti egyedi tájértékek M4.2.1. Földtudományi egyedi tájértékek M4.2.1.4. Víztani egyedi tájérték Forrás
	GPS koordináták	
ESZ 010	Egyedi tájérték megnevezése: Gémeskút (Nincs jelen a tájban)	
	Besorolás	M4.1. Kultúrtörténeti egyedi tájérték M4.1.3. Termeléssel kapcsolatos egyedi tájértékek M4.1.3.5. Vízhatalálattal, vízgazdálkodással kapcsolatos egyedi tájérték Kút
	GPS koordináták	-
ESZ 011	Egyedi tájérték megnevezése: Forrás 5	
	Besorolás	M4.2. Természeti egyedi tájértékek M4.2.1. Földtudományi egyedi tájértékek M4.2.1.4. Víztani egyedi tájérték Forrás
	GPS koordináták	-
ESZ 012	Egyedi tájérték megnevezése: Gémeskút 2 (Nincs jelen a tájban)	
	Besorolás	M4.1. Kultúrtörténeti egyedi tájérték M4.1.3. Termeléssel kapcsolatos egyedi tájértékek M4.1.3.5. Vízhatalálattal, vízgazdálkodással kapcsolatos egyedi tájérték Kút
	GPS koordináták	-

JELZET	EGYEDI TÁJÉRTÉK ADATAI	
ESZ 013	Egyedi tájérték megnevezése: Forrás 6	
	Besorolás	M4.2. Természeti egyedi tájértékek M4.2.1. Földtudományi egyedi tájértékek M4.2.1.4. Víztani egyedi tájérték Forrás
	GPS koordináták	-
ESZ 014	Egyedi tájérték megnevezése: Külterületi pince	
	Besorolás	M4.1. Kultúrtörténeti egyedi tájérték M.4.1.3. Termeléssel kapcsolatos egyedi tájértékek M.4.1.3.2. Agrártörténeti egyedi tájérték Pince, pincesor, pincetelep, pincefalu
	GPS koordináták	É 47° 52' 2.3" K 20° 21' 14"
ESZ 015	Egyedi tájérték megnevezése: Édesvízi mészkő felszíni kibukkanása	
	Besorolás	M4.2. Természeti egyedi tájérték M4.2.1. Földtudományi egyedi tájérték M4.2.1.1. Geológiai egyedi tájérték Üledékes kőzetfeltárás, előfordulása
	GPS koordináták	É 47°51'11.05" K 20°20'04.07"
ESZ 016	Egyedi tájérték megnevezése: Édesvízi mészkő pusztuló formája	
	Besorolás	M4.2. Természeti egyedi tájérték M4.2.1. Földtudományi egyedi tájérték M4.2.1.1. Geológiai egyedi tájérték Üledékes kőzetfeltárás, előfordulása
	GPS koordináták	É 47°51'11.05" K 20°20'04.07"
ESZ 017	Egyedi tájérték megnevezése: Mésztufadomb	
	Besorolás	M4.2. Természeti egyedi tájérték M4.2.1. Földtudományi egyedi tájérték M4.2.1.1. Geológiai egyedi tájérték Üledékes kőzetfeltárás, előfordulása
	GPS koordináták	É 47°51'11.05" K 20°20'04.07"
ESZ 018	Egyedi tájérték megnevezése: Mésztufadomb tetaratta lépcsői	
	Besorolás	M4.2. Természeti egyedi tájérték M4.2.1. Földtudományi egyedi tájérték M4.2.1.2. Geomorfológiai egyedi tájérték Sajátos keletkezésű mikroforma
	GPS koordináták	É 47°51'11.05" K 20°20'04.07"

JELZET	EGYEDI TÁJÉRTÉK ADATAI	
ESZ 019	Egyedi tájérték megnevezése: Thorrea ramosissima bory	
	Besorolás	M4.2. Természeti egyedi tájérték M4.2.1. Földtudományi egyedi tájérték M4.2.1.4. Vízteni egyedi tájérték Folyóvízhez kapcsolódó képződmény
	GPS koordináták	É 47°51'11.05" K 20°20'04.07"
ESZ 020	Egyedi tájérték megnevezése: Vendel kút	
	Besorolás	M4.1. Kultúrtörténeti egyedi tájérték M4.1.1. Településsel kapcsolatos egyedi tájérték M4.1.3.5. Vízhasználat, vízgazdálkodással kapcsolatos egyedi tájérték Kút
	GPS koordináták	É 47°51'10.28" K 20°20'04.38"
ESZ 021	Egyedi tájérték megnevezése: Mária kút	
	Besorolás	M4.1. Kultúrtörténeti egyedi tájérték M4.1.1. Településsel kapcsolatos egyedi tájérték M4.1.3.5. Vízhasználat, vízgazdálkodással kapcsolatos egyedi tájérték Kút
	GPS koordináták	É 47°51'10.57" K 20°20'04.02"
ESZ 022	Egyedi tájérték megnevezése: Kilátópont 1	
	Besorolás	M4.3. Tájképi egyedi tájérték M4.3.1. Kilátópont egyedi vagy jellegzetes látványképpel Kilátópont, „látókő”
	GPS koordináták	É 47°51'13.32" K 20°20'10.12"
ESZ 023	Egyedi tájérték megnevezése: Egyedi látványkép 1	
	Besorolás	M4.1. Kultúrtörténeti egyedi tájérték M4.1.4. Emberi tevékenységhez, eseményhez kapcsolódó egyedi tájértékek M4.1.4.2. Turizmus, Természetjáráshoz kapcsolódó egyedi tájérték Pihenőhely
	GPS koordináták	É 47°51'20.69" K 20°20'10.89"
ESZ 024	Egyedi tájérték megnevezése: Mesterséges tó 1	
	Besorolás	M4.2. Természeti egyedi tájértékek M4.2.1. Földtudományi egyedi tájértékek M4.2.1.4. Vízteni egyedi tájérték Állóvízhez kapcsolódó képződmények
	GPS koordináták	É 47°51'19.45" K 20°20'09.27"

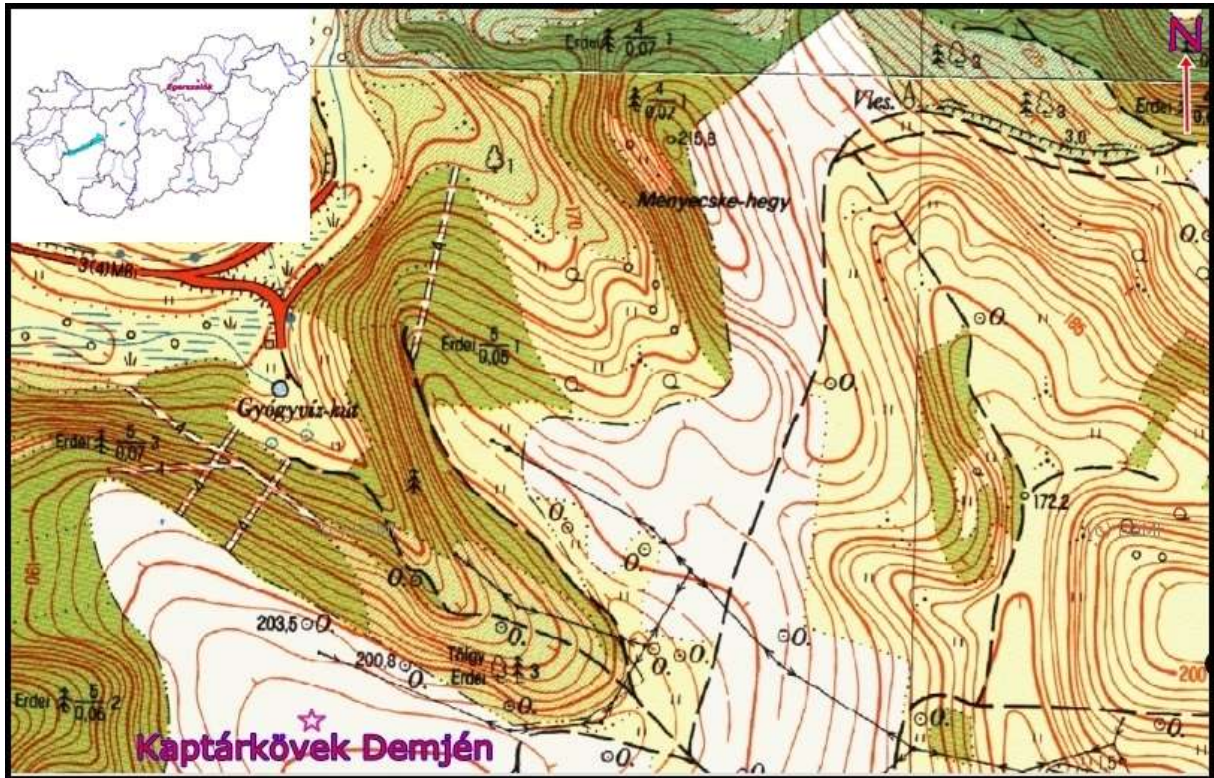
JELZET	EGYEDI TÁJÉRTÉK ADATAI	
ESZ 025	Egyedi tájérték megnevezése: Mesterséges tó 2	
	Besorolás	M4.2. Természeti egyedi tájértékek M4.2.1. Földtudományi egyedi tájértékek M4.2.1.4. Víztani egyedi tájérték Állóvízhez kapcsolódó képződmények
	GPS koordináták	É 47°51'19.45" K 20°20'09.27"
ESZ 026	Egyedi tájérték megnevezése: Egyedi látványkép 2	
	Besorolás	M4.1. Kultúrtörténeti egyedi tájérték M4.1.4. Emberi tevékenységhez, eseményhez kapcsolódó egyedi tájértékek M4.1.4.2. Turizmushoz. Természetjáráshoz kapcsolódó egyedi tájérték Pihenőhely
	GPS koordináták	É 47°51'20.69" K 20°20'10.89"
ESZ 027	Egyedi tájérték megnevezése: Kilátópont 2	
	Besorolás	M4.3. Tájképi egyedi tájérték M4.3.1. Kilátópont egyedi vagy jellegzetes látványképpel Kilátópont, „látókö”
	GPS koordináták	É 47°51'20.69" K 20°20'10.89"
ESZ 028	Egyedi tájérték megnevezése: Rétegsor feltárás	
	Besorolás	M4.2. Természeti egyedi tájérték M4.2.1. Földtudományi egyedi tájérték M4.2.1.1. Geológiai egyedi tájérték Rétegtani jelentőségű feltárás, képződmény
	GPS koordináták	É 47°51'22.35" K 20°20'06.32"
ESZ 029	Egyedi tájérték megnevezése: Vetődéses, töréses forma	
	Besorolás	M4.2. Természeti egyedi tájérték M4.2.1. Földtudományi egyedi tájérték M4.2.1.1. Geológiai egyedi tájérték Törés, vetődés feltárás, képződmény
	GPS koordináták	É 47°51'22.35" K 20°20'06.32"
ESZ 030	Egyedi tájérték megnevezése: Földvár rom	
	Besorolás	M4.1. Kultúrtörténeti egyedi tájérték M4.1.1. Településsel kapcsolatos egyedi tájérték M4.1.1.5. Védelemmel kapcsolatos létesítmény Erőd, vár
	GPS koordináták	É 47°51'50.38" K 20°20'35.81"

JELZET	EGYEDI TÁJÉRTÉK ADATAI	
ESZ 031	Egyedi tájérték megnevezése: Juh-hodály	
	Besorolás	M4.1. Kultúrtörténeti egyedi tájérték M4.1.1. Településsel kapcsolatos egyedi tájérték M4.1.3.2. Agrártörténeti egyedi tájérték Istálló, ól, pajta
	GPS koordináták	É 47°51'51.23" K 20°20'05.64"
ESZ 032	Egyedi tájérték megnevezése: Kaptárkő	
	Besorolás	M4.1. Kultúrtörténeti egyedi tájértékek M4.1.1. Településsel kapcsolatos egyedi tájértékek M4.1.1.3. Kultikus, szakrális építmény, alkotás, helyszín Fülkés szikla „kaptárkő”
	GPS koordináták	É: 47° 51' 25" K 20° 20' 11"
ESZ 033	Egyedi tájérték megnevezése: Pásztorkunyhó	
	Besorolás	M4.1. Kultúrtörténeti egyedi tájértékek M4.1.1. Településsel kapcsolatos egyedi tájértékek
	GPS koordináták	É 47° 51' 31" K 20° 20' 13.8"
	GPS koordináták	É 47° 51' 14.8" K 20° 20' 4.6"
ESZ 034	Egyedi tájérték megnevezése: Saliris Resort Spa & Konferencia Hotel	
	Besorolás	M4.1. Kultúrtörténeti egyedi tájértékek M4.1.4. Emberi tevékenységhez, eseményhez kapcsolódó egyedi tájértékek M4.1.4.3. Vendéglátáshoz kapcsolódó egyedi tájértékek Szálloda
ESZ 035	Egyedi tájérték megnevezése: Vadászles	
	Besorolás	M4.1. Kultúrtörténeti egyedi tájértékek M4.1.3. Termeléssel kapcsolatos egyedi tájértékek M4.1.3.1. Erdő- és vadgazdálkodással kapcsolatos egyedi tájérték M4.1.3.1.3. Vadászles
	GPS koordináták	É 47° 51' 35.4" K 20° 20' 33.3"

JELZET	EGYEDI TÁJÉRTÉK ADATAI	
ESZ 036	Egyedi tájérték megnevezése: Mesterséges tó 3	
	Besorolás	M4.2. Természeti egyedi tájértékek M4.2.1. Földtudományi egyedi tájértékek M4.2.1.4. Víztani egyedi tájérték Állóvízhez kapcsolódó képződmények
	GPS koordináták	É 47° 51' 14.1" K 20° 20' 1.6"
ESZ 37	Egyedi tájérték megnevezése: Kilátópont 3	
	Besorolás	M4.3. Tájképi egyedi tájérték M4.3.1. Kilátópont egyedi vagy jellegzetes látványképpel Kilátópont, „látókö”
	GPS koordináták	É 47°51'50.38" K 20°20'35.81"

Forrás: Márton Ivett

EGYEDI TÁJÉRTÉK ADATLAP

Település neve	Demjén	Megye	Heves
Jelzet	ESZ 002	Előzmény	TEKA
Nemzeti Park Igazgatóság	Bükk Nemzeti Park Igazgatóság		
Egyedi tájérték megnevezése	KAPTÁRKÖVEK DEMJÉN		
Főtípus	M4.1. Kultúrtörténeti egyedi tájértékek		
Típus(ok)	M4.1.1. Településsel kapcsolatos egyedi tájértékek		
Altípus(ok)	M4.1.1.3. Kultikus, szakrális építmény, alkotás, helyszín		
Fajta (fajták)	Fülkés szikla „kaptárkő”		
Pontos helyszín	A Demjéni termál völgy feletti domboldalon található 205-210 m magasságban. A termálfürdőtől kb. 300 m-re K-i irányba.		
Helyrajzi szám	-	EOV -koordináták	-
Tengerszint feletti magasság	205-210 m	GPS-koordináták	47°50'19" É 20°20'36,8" K
Főbb jellemzők	A kaptárkövek a miocén kori nagy vulkánosság ideje és hatása alatt keletkeztek. A fülkék átlagosan 60 cm magas, mintegy 30 cm széles és 25-30 cm mély lyukak. Szerepükről több legenda és hiedelem is szól, a vélemények megoszlanak. Egyesek szerint méhészetre mások szerint - az <u>Eger</u> környékén megőrződött hagyománykincs szerint - egy <u>Szent István</u> korabeli pogánylázadás elesett vezéreinek hamvait helyezték a fülkékbe. Vannak, akik azt vallják, hogy áldozatok bemutatására szolgált. Forrás: (http://hu.wikipedia.org/wiki/Kapt%C3%A1rk%C5%91)		
Kor/Keletkezés időpontja	Miocén kori Gyulakeszi Riolitufa		
Állapot	Jó állapotúak		
Veszélyeztetettség	Külső környezeti hatások.		
Szükséges intézkedés	-		
Tulajdonos	Demjéni Polgármester Hivatal		
Kezelő	Demjéni Polgármester Hivatal		
Adatfelvevő	Márton Ivett, Dobos Anna		
Adatfelvétel időpontja és körülményei	2012. június-július		
Adatforrás(ok)	Szakirodalom, terepi felvételezés		
Önkormányzat állásfoglalása	-		
Megjegyzés	-		

P.H.

P.H.

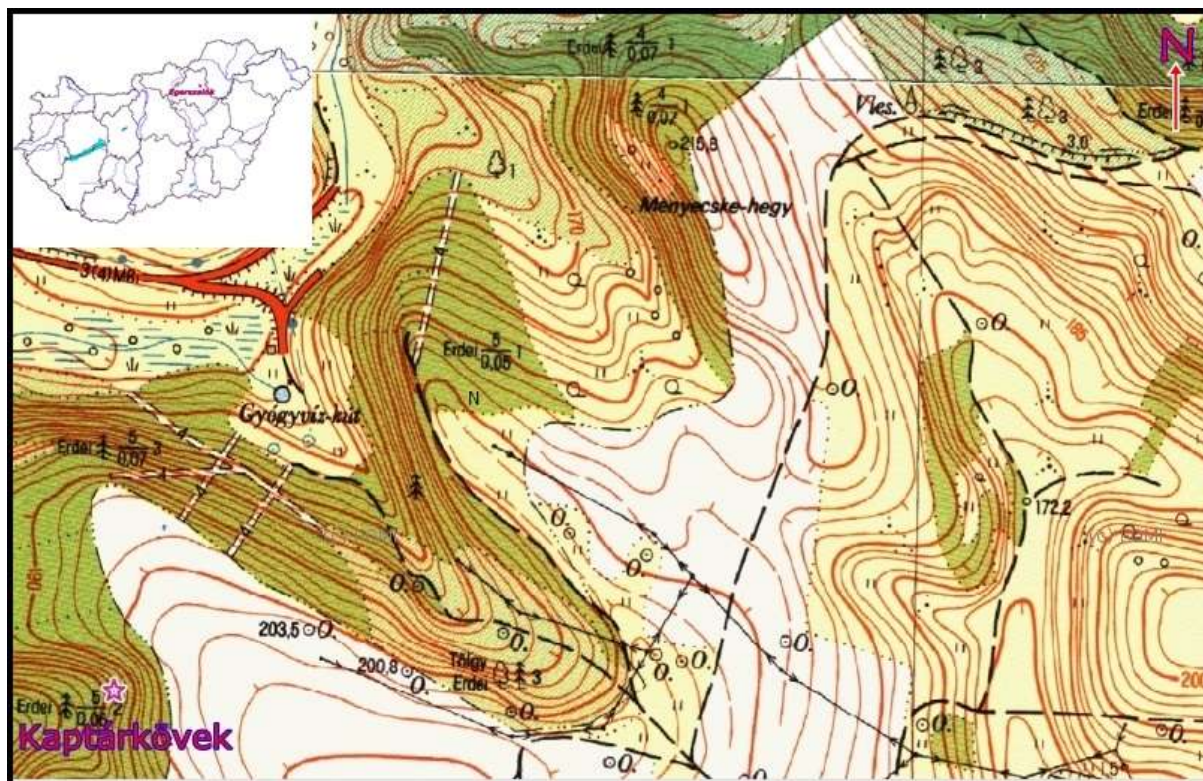
.....
igazgató
nemzeti park igazgatóság

.....
jegyző
polgármesteri hivatal

1. ábra Kaptárkövek Demjén
(Forrás: Dobos Anna)

EGYEDI TÁJÉRTÉK ADATLAP

Település neve	Demjén	Megye	Heves
Jelzet	ESZ 002	Előzmény	TÉKA
Nemzeti Park Igazgatóság	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság		
Egyedi tájérték megnevezése	KAPTÁRKÖVEK		
Főtípus	M4.1. Kultúrtörténeti egyedi tájértékek		
Típus(ok)	M4.1.1. Településsel kapcsolatos egyedi tájértékek		
Altípus(ok)	M4.1.1.3. Kultikus, szakrális építmény, alkotás, helyszín		
Fajta (fajták)	Fülkés szikla „kaptárkö”		
Pontos helyszín	A Demjéni termál völgy feletti domboldalon található 205-210 m magasságban. A termálfürdőtől kb. 300 m-re K-i irányba.		
Helyrajzi szám	-	EOV - koordináták	-
Tengerszint feletti magasság	205-210 m	GPS-koordináták	47°50'21.3" É 20°20'32,2" K
Főbb jellemzők	A kaptárkövek a miocén kori nagy vulkánosság ideje és hatása alatt keletkeztek. A fülkék átlagosan 60 cm magas, mintegy 30 cm széles és 25-30 cm mély lyukak. Szerepükről több legenda és hiedelem is szól, a vélemények megoszlanak. Egyesek szerint méhészetre mások szerint - az <u>Eger</u> környékén megőrződött hagyománykincs szerint - egy <u>Szent István</u> korabeli pogánylázadás elesett vezéreinek hamvait helyezték a		

	fülkébe. Vannak, akik azt vallják, hogy áldozatok bemutatására szolgált. Forrás: (http://hu.wikipedia.org/wiki/Kapt%C3%A1rk%C5%91)
Kor/Keletkezés időpontja	Miocén kori Gyulakeszi Riolttufa
Állapot	Jó állapotú.
Veszélyeztetettség	Környezeti tényezők.
Szükséges intézkedés	-
Tulajdonos	Demjéni Polgármester Hivatal
Kezelő	Demjéni Polgármester Hivatal
Adatfelvevő	Márton Ivett, Dobos Anna
Adatfelvétel időpontja és körülményei	2012. június-július
Adatforrás(ok)	Szakirodalom, terepi felvételezés
Önkormányzat állásfoglalása	-
Megjegyzés	-

P.H.

P.H.

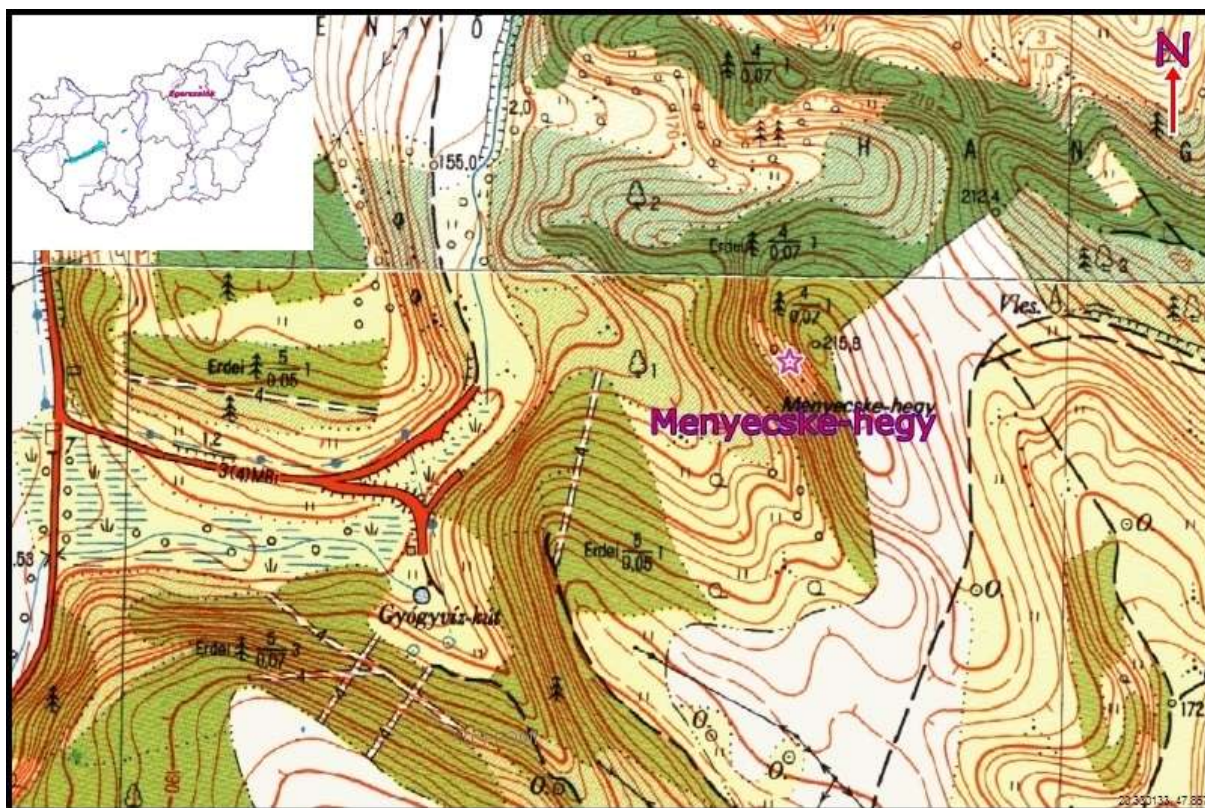
.....
igazgató
nemzeti park igazgatóság

.....
jegyző
polgármesteri hivatal

1. ábra Kaptárkövek
Forrás: Dobos Anna

EGYEDI TÁJÉRTÉK ADATLAP

Település neve	Egerszalók	Megye	Heves
Jelzet	ESZ 003	Előzmény	TÉKA
Nemzeti Park Igazgatóság	Büki Nemzeti Park Igazgatóság		
Egyedi tájérték megnevezése	MENYECSKE-HEGY		
Főtípus	M4.1. Kultúrtörténeti egyedi tájértékek		
Típus(ok)	M4.1.1. Településsel kapcsolatos egyedi tájértékek		
Altípus(ok)	M4.1.1.3. Kultikus, szakrális építmény, alkotás, helyszín		
Fajta (fajták)	Fülkés szikla „kaptárkö”		
Pontos helyszín	A Saliris Hotel parkolójától haladva tovább a völgyfeltáró út mentén jobbra nézve a Menyecske-hegy szikláit pillanthatjuk meg, nem sokkal távolabb a Pásztorkúnyhótól.		
Helyrajzi szám	-	EOV - koordináták	-
Tengerszint feletti magasság	190-195 m	GPS-koordináták	47°51'31.1" É 20°20'14,1" K
Főbb jellemzők	A Menyecske-hegyen található 2 sziklavonulaton 4 darab kaptárkö fülke ismert.		
Kor/Keletkezés időpontja	Miocén kori Gyulakeszi Riolittufa		
Állapot	Az egész Menyecske-hegy területét benőtte a sűrű bozótos, de ennek ellenére állapota jó.		

Veszélyeztetettség	Nem veszélyeztetett.
Szükséges intézkedés	A terület tisztántartása.
Tulajdonos	Egerszalóki Polgármesteri Hivatal
Kezelő	Egerszalóki Polgármesteri Hivatal
Adatfelvevő	Márton Ivett, Dobos Anna, Illés Dániel
Adatfelvétel időpontja és körülményei	2014. január 31. Téli napsütéses időben.
Adatforrás(ok)	Szakirodalom, terepi felvételezés, fényképes dokumentáció
Önkormányzat állásfoglalása	-
Megjegyzés	-

P.H.

P.H.

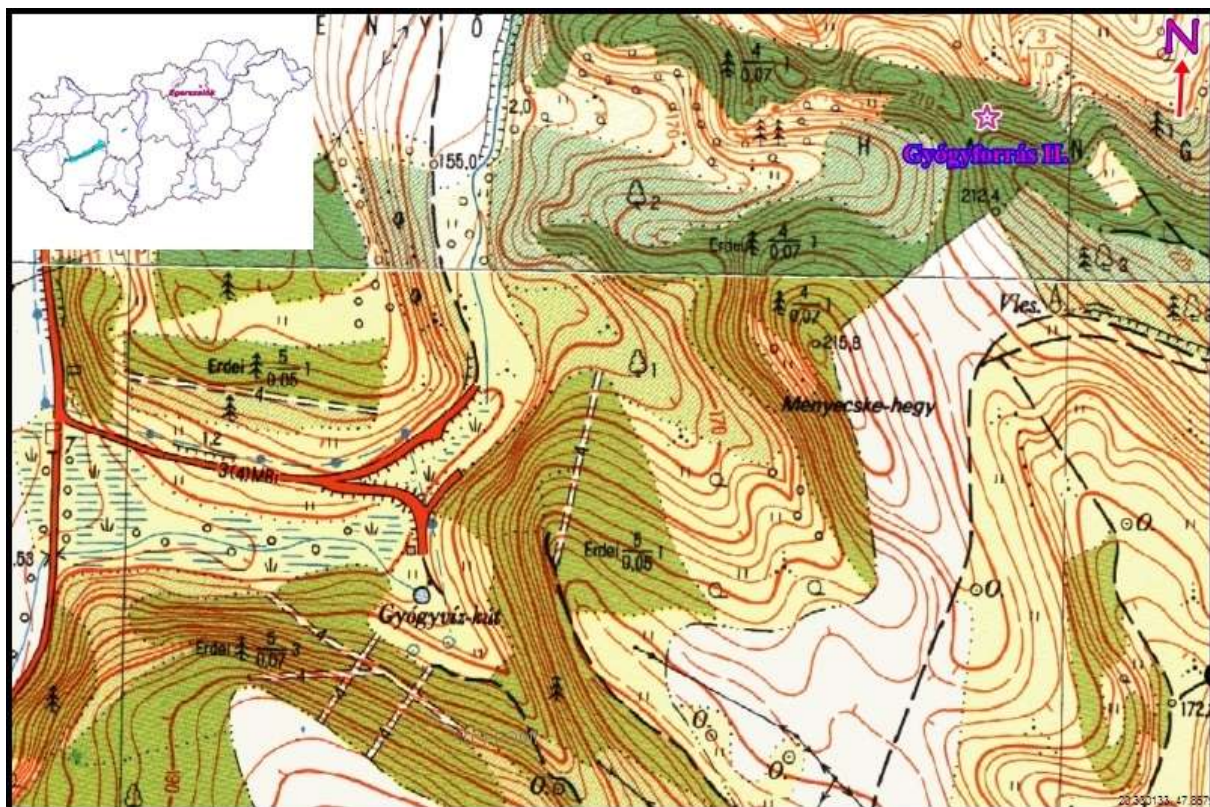
.....
igazgató
nemzeti park igazgatóság

.....
jegyző
polgármesteri hivatal

1. ábra: Menyecske-hegy

EGYEDI TÁJÉRTÉK ADATLAP

Település neve	Egerszalók	Megye	Heves
Jelzet	ESZ 004	Előzmény	TÉKA
Nemzeti Park Igazgatóság	Büki Nemzeti Park Igazgatóság		
Egyedi tájérték megnevezése	GYÓGYFORRÁS II. MAKLÁNY VÖLGY		
Főtípus	M4.2. Természeti egyedi tájértékek		
Típus(ok)	M4.2.1. Földtudományi egyedi tájértékek		
Altípus(ok)	M4.2.1.4. Víztani egyedi tájérték		
Fajta (fajták)	Forrás		
Pontos helyszín	A Menyecske-hegytől északkelet, kelet felé található meg.		
Helyrajzi szám	-	EOV - koordináták	-
Tengerszint feletti magasság	200-205 m	GPS-koordináták	47°51'28,6" É 20°20'45,4" K
Főbb jellemzők	Az egész terület forrásokkal van tele.		
Kor/Keletkezés időpontja	-		
Állapot	Benőtte a bozót.		
Veszélyeztetettség	-		
Szükséges intézkedés	Tiszántartás.		

Tulajdonos	Egerszalóki Polgármesteri Hivatal
Kezelő	Egerszalóki Polgármesteri Hivatal
Adatfelvevő	Márton Ivett, Dobos Anna
Adatfelvétel időpontja és körülményei	2012. június – július
Adatforrás(ok)	Szakirodalom, terepi felvételezés
Önkormányzat állásfoglalása	-
Megjegyzés	-

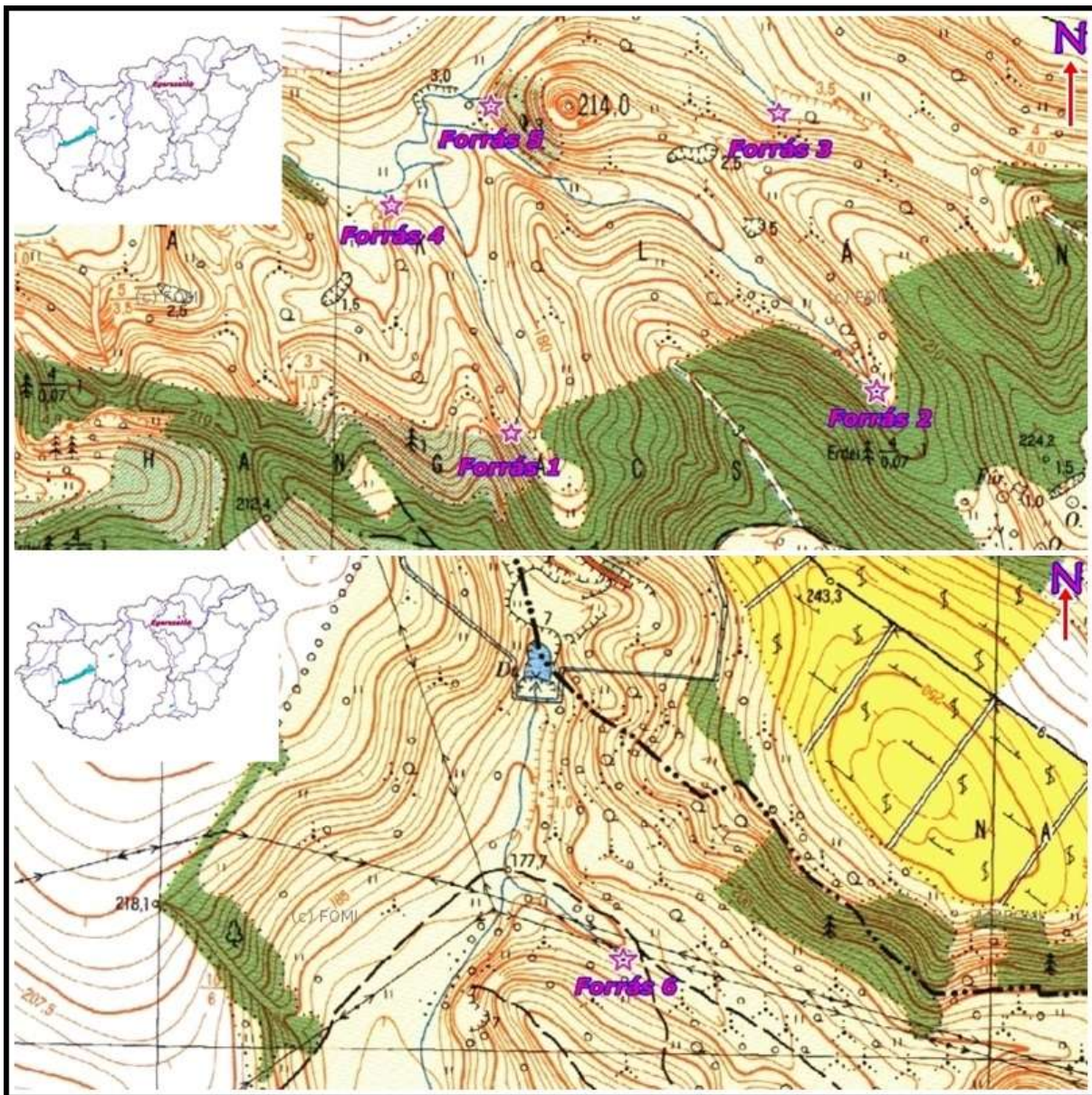
P.H.

P.H.

.....
igazgató
nemzeti park igazgatóság

.....
jegyző
polgármesteri hivatal

EGYEDI TÁJÉRTÉK ADATLAP

Település neve	Egerszalók	Megye	Heves
Jelzet	ESZ 005, ESZ 006, ESZ 009, ESZ 011, ESZ 013	Előzmény	TÉKA
Nemzeti Park Igazgatóság	Bükk Nemzeti Park Igazgatóság		
Egyedi tájérték megnevezése	FORRÁS 1, FORRÁS 2, FORRÁS 3, FORRÁS 4, FORRÁS 5, FORRÁS 6		
Főtípus	M4.2. Természeti egyedi tájértékek		
Típus(ok)	M4.2.1. Földtudományi egyedi tájértékek		
Altípus(ok)	M4.2.1.4. Víztani egyedi tájérték		
Fajta (fajták)	Forrás		

Pontos helyszín	Főképpen a völgy középső szakaszában találhatóak.		
Helyrajzi szám	-	EOV - koordináták	-
Tengerszint feletti magasság	-	GPS- koordináták	-
Főbb jellemzők	Az egész Maklány-völgy területét források alakítják és észre is vehető, hogy a terület nagyon vizes.		
Kor/Keletkezés időpontja	-		
Állapot	Nehezen található meg a források benőtte a növényzet.		
Veszélyeztetettség	A nyári nagy melegben esetlegesen a kiszáradás fenyegetheti.		
Szükséges intézkedés	A források fellelhetőségének területét kitisztítani.		
Tulajdonos	Egerszalóki Polgármesteri Hivatal		
Kezelő	Egerszalóki Polgármesteri Hivatal		
Adatfelvevő	Márton Ivett, Dobos Anna, Illés Dániel		
Adatfelvétel időpontja és körülményei	2014. január- március		
Adatforrás(ok)	Szakirodalom, terepi felvételezés, fényképes dokumentáció		
Önkormányzat állásfoglalása	-		
Megjegyzés	-		

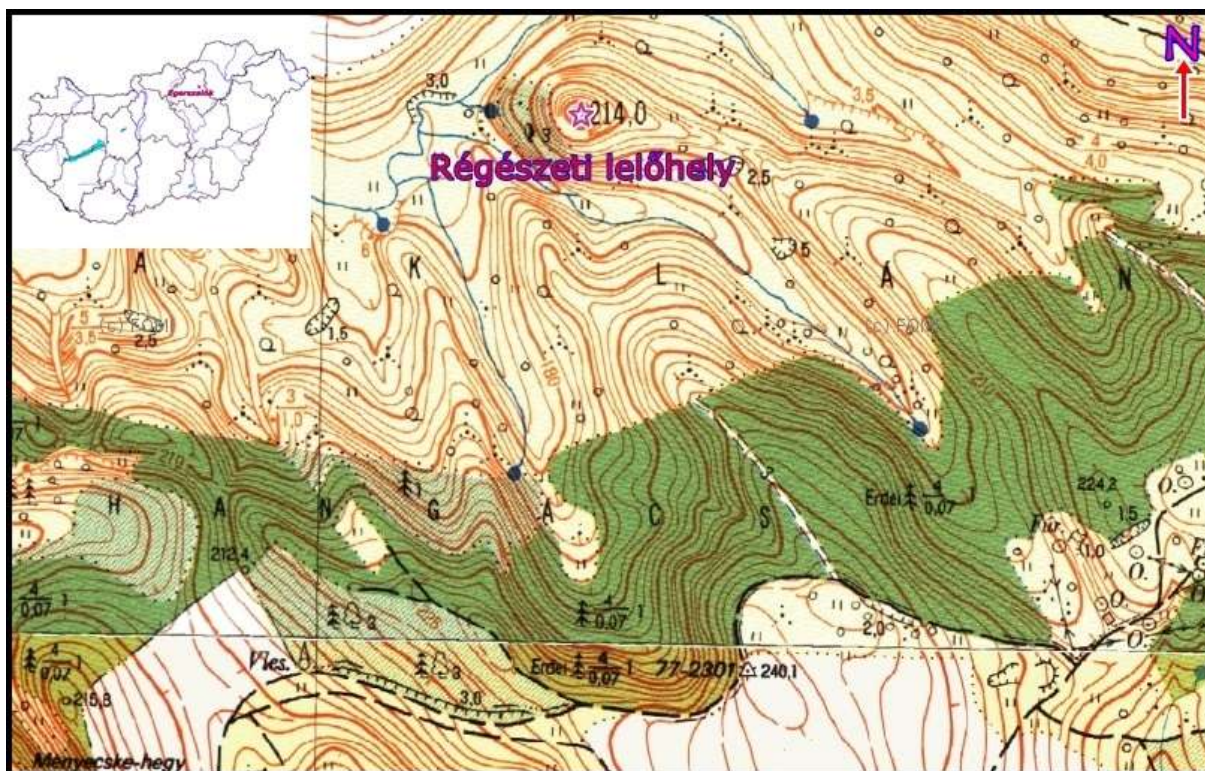
P.H.

P.H.

.....
igazgató
nemzeti park igazgatóság

.....
jegyző
polgármesteri hivatal

EGYEDI TÁJÉRTÉK ADATLAP

Település neve	Egerszalók	Megye	Heves
Jelzet	ESZ 008	Előzmény	TEKA
Nemzeti Park Igazgatóság	Büki Nemzeti Park Igazgatóság		
Egyedi tájérték megnevezése	RÉGÉSZETI LELŐHELY		
Főtípus	M4.1. Kultúrtörténeti egyedi tájérték		
Típus(ok)	M4.1.1. Településsel kapcsolatos egyedi tájérték		
Altípus(ok)	M4.1.1.5. Védelemmel kapcsolatos létesítmény		
Fajta (fajták)	Erőd, vár		
Pontos helyszín	Heves megyében, Egeről 5 km-re található, Eger és Egerszalókot összekötő völgyfeltáró út mentén. A vár kerek dombja Egerszalók község déli végétől kb. 1,5 km-re keletre található.		
Helyrajzi szám	-	EOV - koordináták	-
Tengerszint feletti magasság	214 m	GPS-koordináták	47°51'50.38" É 20°20'35.81" K
Főbb jellemzők	A várat feltehetően a Debrői Maklyán család építtette a XIII. század második felében. 1435-ben romként szerepel az iratokban. 1509-ben már csak várhely, köveit elhordták. A keleti irányba húzódó enyhébb lejtésű nyergen lehet legkönnyebben feljutni a vár dombjára. A vár 10 x 6,5 méteres központi platója lapos. Az északi felében egy nagy és egy kisebb gödör mélyed a sziklás talajba. A platót 2-2,5 méterrel alacsonyabban 4-5 méter széles terasz veszi körbe, ami csak a		

	déli meredek sziklás oldalon szakad meg. 6-8 méterrel alacsonyabban újabb terasz következik, ami a déli oldalon egy sziklában végződik, a délnyugati, nyugati oldalon hiányzik. A terasz keleti nyereg felé eső szakasza után kb. 40 méter hosszan sánc emelkedik. http://www.varbarat.hu/varak/maklyanvar.html
Kor/Keletkezés időpontja	XIII. századra tehető keletkezése
Állapot	Az egész Maklány-dombot sűrű növényzet borítja, a vár romjait alig vagy nem is lehet látni.
Veszélyeztetettség	A sűrű növényzet hatására még inkább pusztul.
Szükséges intézkedés	A terület kipucolása és tisztán tartása, hogy látszódjon a felfelé vezető csigaszerű ösvény.
Tulajdonos	Egerszalóki Polgármesteri Hivatal
Kezelő	Egerszalóki Polgármesteri Hivatal
Adatfelvevő	Márton Ivett, Dobos Anna, Illés Dániel
Adatfelvétel időpontja és körülményei	2012. június – július
Adatforrás(ok)	Szakirodalom, terepi felvételezés, fényképes dokumentáció
Önkormányzat állásfoglalása	-
Megjegyzés	-

P.H.

P.H.

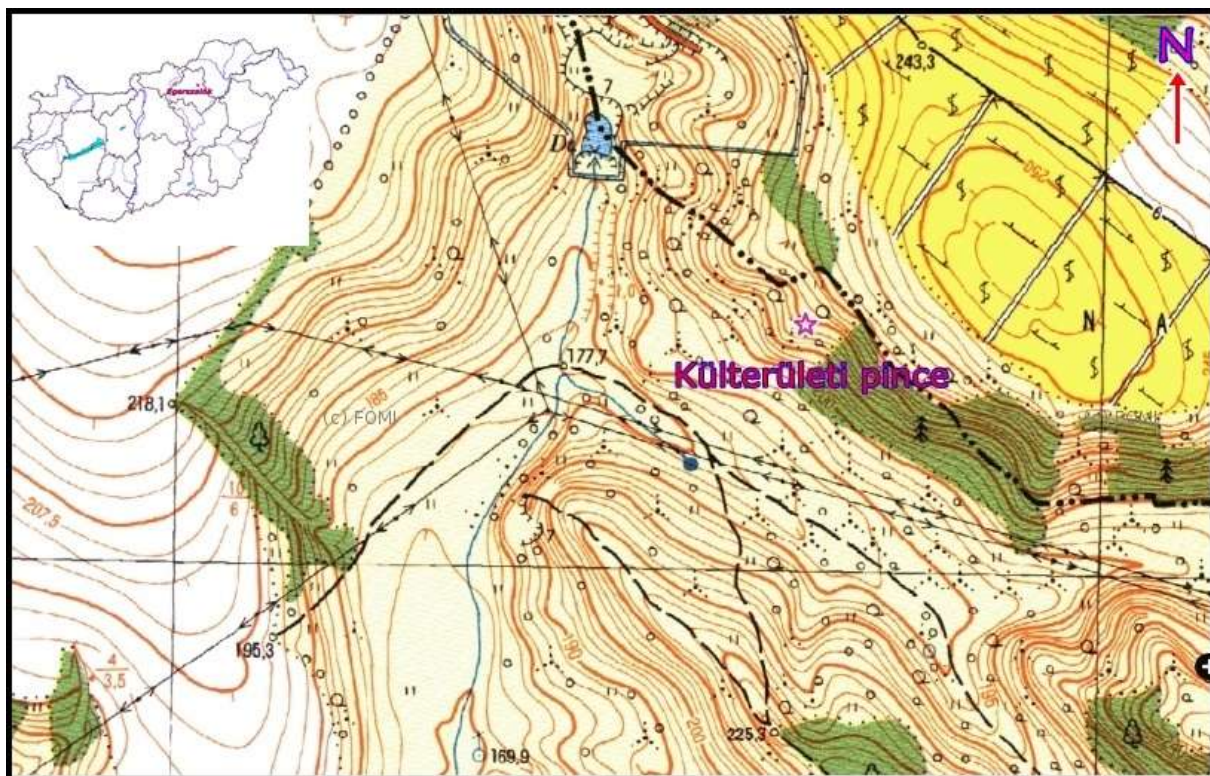
.....
igazgató
nemzeti park igazgatóság

.....
jegyző
polgármesteri hivatal

1. ábra: Maklány-domb

EGYEDI TÁJÉRTÉK ADATLAP

Település neve	Egerszalók	Megye	Heves
Jelzet	ESZ 014	Előzmény	TÉKA
Nemzeti Park Igazgatóság	Büki Nemzeti Park Igazgatóság		
Egyedi tájérték megnevezése	KÜLTERÜLETI PINCE		
Főtípus	M4.1. Kultúrtörténeti egyedi tájérték		
Típus(ok)	M.4.1.3. Termeléssel kapcsolatos egyedi tájértékek		
Altípus(ok)	M.4.1.3.2. Agrártörténeti egyedi tájérték		
Fajta (fajták)	Pince, pincesor, pincetelep, pincefalu		
Pontos helyszín	Heves megyében, Egertől 5 km-re található Egert és Egerszalókot összekötő völgyfeltárási úton. Az illegális szemétkeresés melletti ültetett fenyves erdő feletti részen található meg, ahová kitaposott ösvény visz felfelé.		
Helyrajzi szám	-	EOV - koordináták	-
Tengerszint feletti magasság	195-200 m	GPS-koordináták	47°51'56,6" É
Főbb jellemzők	A külterületi pince riolittufába vájt épület, amiben valamikor laktak is, amit ott található nyomok mutatják. Az egyik pincében mai napig laknak és ott élnek kint benne.		

Kor/Keletkezés időpontja	
Állapot	Látszik, hogy az időjárási viszonyok megviselték kicsit és a növényzet gyökerei okoztak benne károkat. Külső rongálás nyomai nem figyelhetők meg rajta.
Veszélyeztetettség	Az időjárás és a növényzet okozott benne károkat vagy vandalizmus, aminek eddig nincsenek nyomai, mivel a pincéket lakják ezért nagyobb az esély, hogy kárt okoznak benne.
Szükséges intézkedés	A pince környezetének tisztán tartása és illetéktelenek elleni védelem.
Tulajdonos	Egerszalóki Polgármesteri Hivatal
Kezelő	Egerszalóki Polgármesteri Hivatal
Adatfelvevő	Márton Ivett, Dobos Anna, Illés Dániel
Adatfelvétel időpontja és körülményei	2014.03.17.
Adatforrás(ok)	Szakirodalom, terepi felvételezés, fényképes dokumentáció
Önkormányzat állásfoglalása	-
Megjegyzés	-

P.H.

P.H.

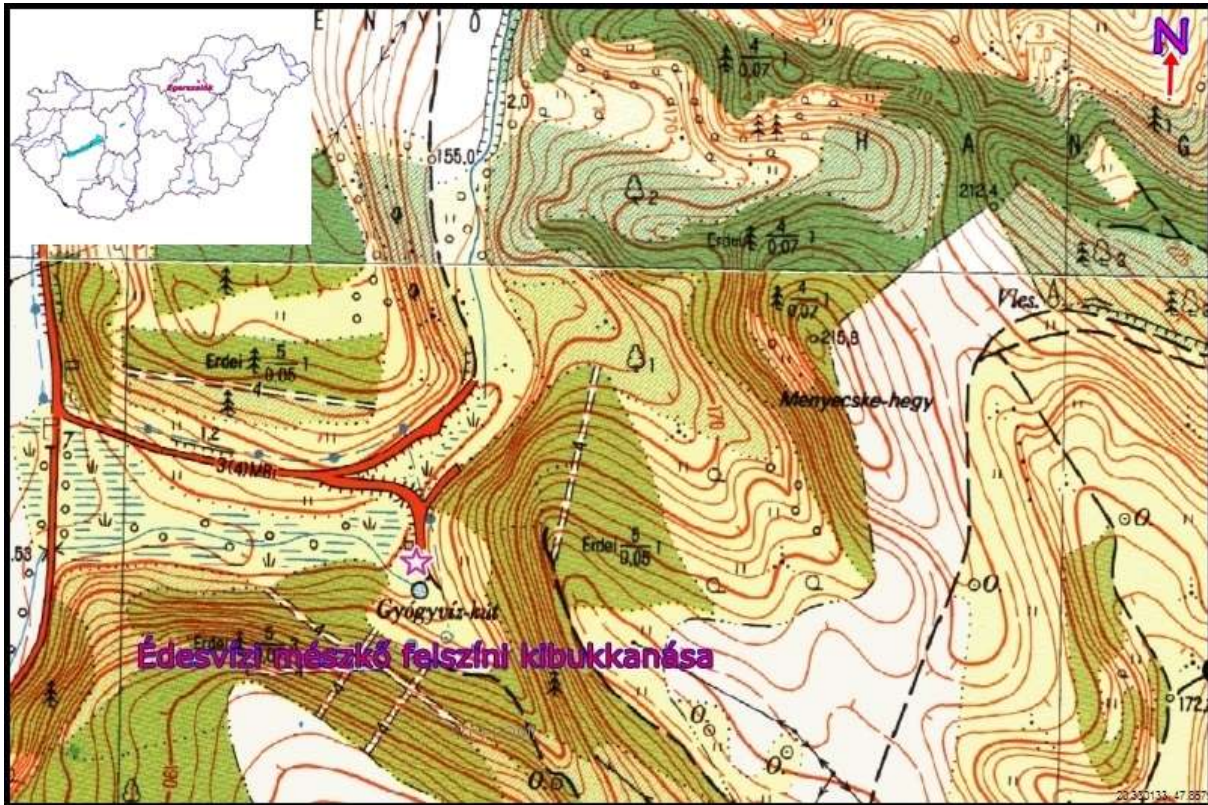
.....
igazgató
nemzeti park igazgatóság

.....
jegyző
polgármesteri hivatal

1. ábra: Külterületi pince kívülről

EGYEDI TÁJÉRTÉK ADATLAP

Település neve	Egerszalók	Megye	Heves
Jelzet	ESZ 015	Előzmény	Harsányi Diána 2011-2012
Nemzeti Park Igazgatóság	Büki Nemzeti Park Igazgatóság		
Egyedi tájérték megnevezése	ÉDESVÍZI MÉSzkő FELSZÍNI KIBUKKANÁSA		
Főtípus	M4.2. Természeti egyedi tájérték		
Típus(ok)	M4.2.1. Földtudományi egyedi tájérték		
Altípus(ok)	M4.2.1.1. Geológiai egyedi tájérték		
Fajta (fajták)	Üledékes kőzetfeltárás, előfordulása		
Pontos helyszín	Heves megyében, Egertől 5 km-re található Egerszalók és Demjén határánál. Az Egerszalóki Saliris Resort - Spa & Konferencia Hotel D-i oldalánál helyezkedik el.		
Helyrajzi szám	-	EOV - koordináták	-
Tengerszint feletti magasság	152 m	GPS-koordináták	47°51'11.05" É 20°20'04.07" K
Főbb jellemzők	Heves megyében, Egertől 5 km-re a Maklány-völgy bejáratánál található, és keletkezési ideje az 1961- re esik, amikor is a területen kőolajat és földgázt kerestek, de helyette kalcium-hidrogénkarbonátos hévizet találtak, ami a felszínre kerülve el kezdte építeni a		

	mésztufadombot.
Kor/Keletkezés időpontja	Keletkezését a holocén korra tehetjük.
Állapot	Hiába fordítanak kellő figyelmet, hogy a víz az egész domb területére jusson, mégis vannak olyan részei, ami nem kap elegendő vizet és így mállásnak indult.
Veszélyeztetettség	Egy időben nem volt elkerítve, és megrongálták, aminek nyomai még mai napig észlelhetők. Egy része mállásnak indult a vízhiány miatt.
Szükséges intézkedés	Odafigyeléssel az egész mésztufadomb területére vizet kellene juttatni és az által tovább épülhetne.
Tulajdonos	Egerszalóki Polgármesteri Hivatal
Kezelő	Egerszalóki Polgármesteri Hivatal
Adatfelvevő	Márton Ivett, Dobos Anna
Adatfelvétel időpontja és körülményei	2012. június – július
Adatforrás(ok)	Szakirodalom, terepi felvételezés, fényképes dokumentáció
Önkormányzat állásfoglalása	-
Megjegyzés	-

P.H.

P.H.

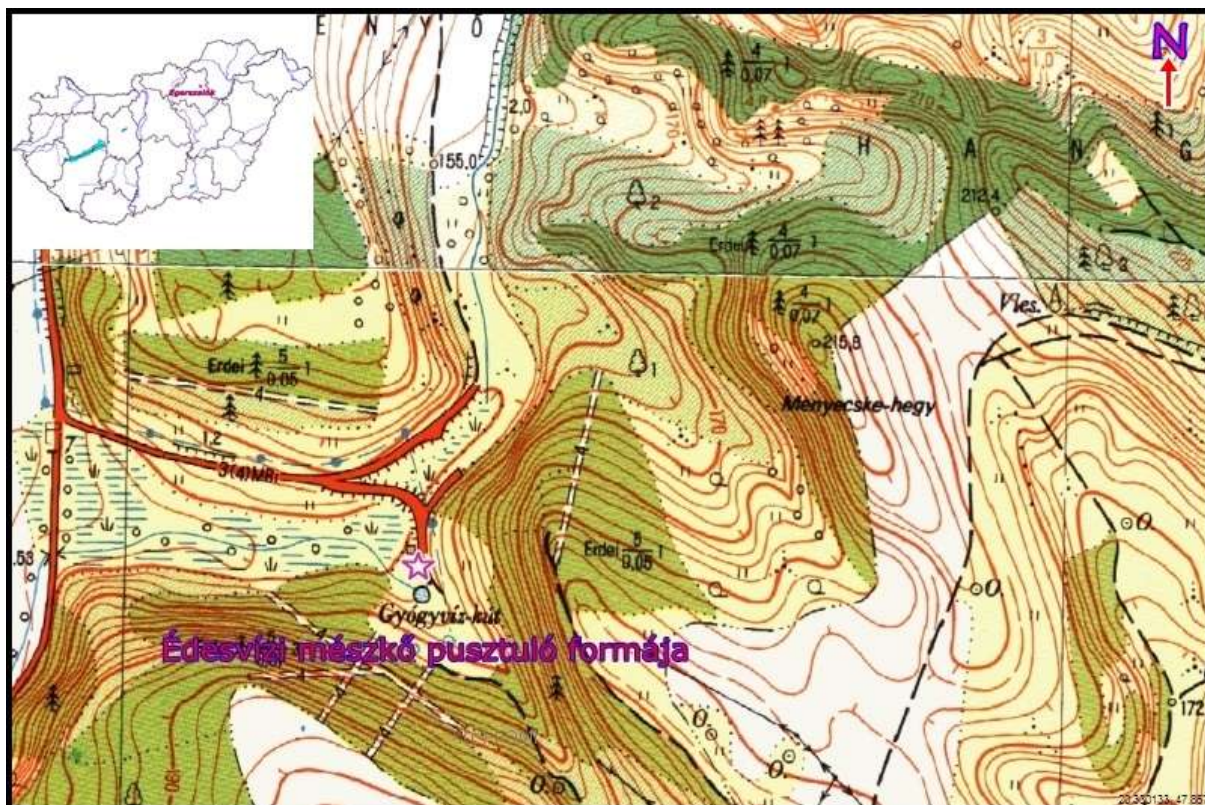
.....
igazgató
nemzeti park igazgatóság

.....
jegyző
polgármesteri hivatal

1. ábra: Édesvízi mészkő felszíni kibukkanása

EGYEDI TÁJÉRTÉK ADATLAP

Település neve	Egerszalók	Megye	Heves
Jelzet	ESZ 016	Előzmény	Harsányi Diána 2011-2012
Nemzeti Park Igazgatóság	Büki Nemzeti Park Igazgatóság		
Egyedi tájérték megnevezése	ÉDESVÍZI MÉSzkő PUSZTULÓ FORMÁJA		
Főtípus	M4.2. Természeti egyedi tájérték		
Típus(ok)	M4.2.1. Földtudományi egyedi tájérték		
Altípus(ok)	M4.2.1.1. Geológiai egyedi tájérték		
Fajta (fajták)	Üledékes kőzetfeltárás, előfordulása		
Pontos helyszín	Heves megyében, Egertől 5 km-re található Egerszalók és Demjén határánál. Az Egerszalóki Saliris Resort - Spa & Konferencia Hotel D-i oldalánál helyezkedik el.		
Helyrajzi szám	-	EOV - koordináták	-
Tengerszint feletti magasság	162 m	GPS- koordináták	47°51'11.05" É 20°20'04.07" K
Főbb jellemzők	A mésztufadomb alakulását a 410 méter mélyről feltörő 65-68 °C –os hidrogén-karbonátos hévíz alakítja. Ha nem juttatnak kellő mennyiségű forrásvizet a mésztufadombra, akkor elkezd pusztulni és mállásnak indul. Kiépülése 1961-ben kezdődött meg, mikor kőolaj és		

	földgáz keresése közben termálvizet találtak.
Kor/Keletkezés időpontja	Keletkezési ideje a holocén időre tehető, pontosan 1961-re.
Állapot	A nyugati terület folyamatosan pusztul, mert nem kap kellő mennyiségű vizet.
Veszélyeztetettség	Ahová nem kerül elegendő víz, ott pusztulni kezd, vagyis mállásnak indul.
Szükséges intézkedés	Az egész területére megfelelő mennyiségű víz juttatása, hogy újra épülő tendenciát mutasson. A mésztufadomb mikroformái a tetaratta lépcsők tovább tudjanak fejlődni.
Tulajdonos	Egerszalóki Gyógyforrást Üzemeltető Kft.
Kezelő	Egerszalóki Gyógyforrást Üzemeltető Kft.
Adatfelvevő	Márton Ivett, Dobos Anna
Adatfelvétel időpontja és körülményei	2012. június – július
Adatforrás(ok)	Szakirodalom, terepi felvételezés, fényképes dokumentáció
Önkormányzat állásfoglalása	-
Megjegyzés	-

P.H.

P.H.

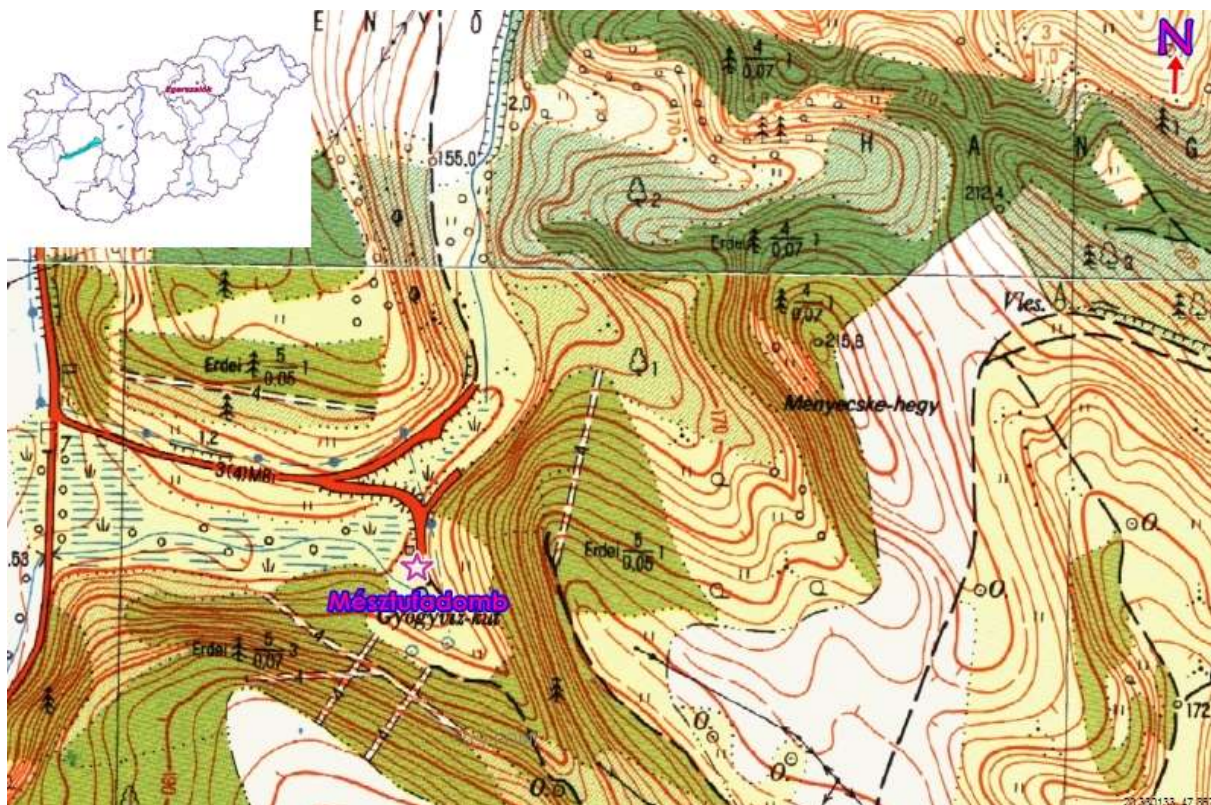
.....
igazgató
nemzeti park igazgatóság

.....
jegyző
polgármesteri hivatal

1. ábra: Édesvízi mészkő pusztuló formája

EGYEDI TÁJÉRTÉK ADATLAP

Település neve	Egerszalók	Megye	Heves
Jelzet	ESZ 017	Előzmény	Harsányi Diána 2011-2012
Nemzeti Park Igazgatóság	Büki Nemzeti Park Igazgatóság		
Egyedi tájérték megnevezése	MÉSZTUFADOMB		
Főtípus	M4.2. Természeti egyedi tájérték		
Típus(ok)	M4.2.1. Földtudományi egyedi tájérték		
Altípus(ok)	M4.2.1.1. Geológiai egyedi tájérték		
Fajta (fajták)	Üledékes kőzetfeltárás, előfordulása		
Pontos helyszín	Heves megyében, Egertől 5 km-re található Egerszalók és Demjén határánál. Az Egerszalóki Saliris Resort - Spa & Konferencia Hotel D-i oldalánál helyezkedik el.		
Helyrajzi szám	-	EOV - koordináták	-
Tengerszint feletti magasság	162 m	GPS-koordináták	47°51'11.05" É 20°20'04.07" K
Főbb jellemzők	A mésztufadomb kialakulása 1961-ben kezdődött meg, amikor is a területen kőolaj és földgáz kutatása során forrásokat kezdtek a területen. A források során 65-68°C-os termálvizet találtak. A felszínre érkező kalcium-hidrogénkarbonátos termálvíz elkezdte építő tevékenységét és lassan kialakult a mai formában is látható		

	mésztufadomb, ami még ma is folyamatosan épül. A mésztufadomb 120 négyzetméternyi területnyi kiterjedésű, 40 m hosszú és néhány helyen a 7-8 m vastagságot is elérheti. Felszínén lépcsős, medencés formák alakultak ki (tetaratta lépcsők). Régebben az 1970-es, 80-as években még szabadon látogatható volt, amíg nem került védelem alá és kerítették el. Sok rongálás történt és azért volt szükség az elkerítésére (Dobos-Ilyés, 2005).
Kor/Keletkezés időpontja	A De-42-es kút fúrása 1961-ben történt meg, ami által a forró termálvíz a felszínre kerülve elkezdte építeni a mésztufadombot.
Állapot	A mésztufadomb folyamatosan épül a mai napig, de a vízávezetés nem a legjobb módon van megoldva, mert több helyen is pusztul a formakincse, de főképpen a nyugati oldalon.
Veszélyeztetettség	A terület alatt lévő pleisztocén agyagon a sódomb megcsúszhat, ha túl csapadékos az idő és elázik a talaj. Külső tényezők is okozhatnak benne károkat. Bár már a közvetlen rongálások már nem jellemzőek, de nem is kizárhatóak, hiába van elkerítve.
Szükséges intézkedés	Az egész területére egyenletesen kellene vizet juttatni, és folyamatosan ellenőrzés mellett, újra kialakulhatnának a szép formák.
Tulajdonos	Egerszalóki Gyógyforrást Üzemeltető Kft.
Kezelő	Egerszalóki Gyógyforrást Üzemeltető Kft.
Adatfelvevő	Márton Ivett, Dobos Anna
Adatfelvétel időpontja és körülményei	2012. június – július
Adatforrás(ok)	Szakirodalom, terepi felvételezés, fényképes dokumentáció
Önkormányzat állásfoglalása	-
Megjegyzés	-

P.H.

P.H.

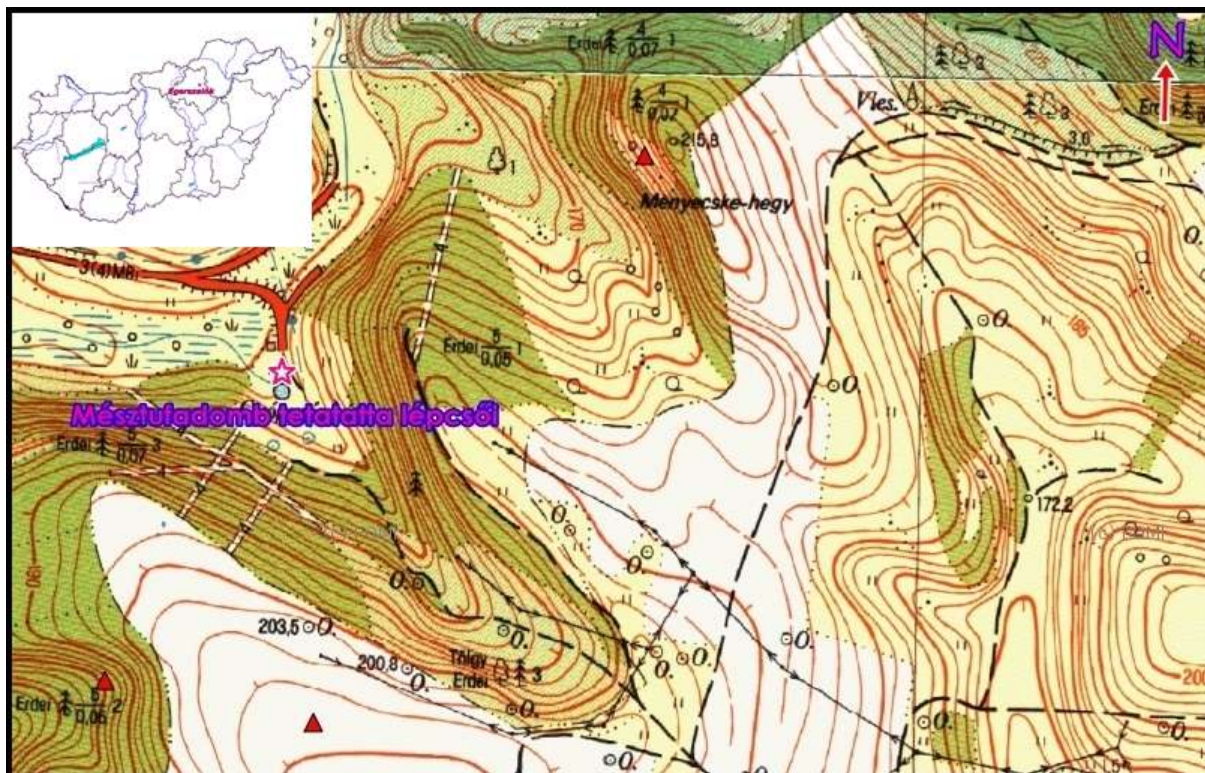
.....
igazgató
nemzeti park igazgatóság

.....
jegyző
polgármesteri hivatal

1. ábra: Mésztufadomb

EGYEDI TÁJÉRTÉK ADATLAP

Település neve	Egerszalók	Megye	Heves
Jelzet	ESZ 018	Előzmény	Harsányi Diána 2011-2012
Nemzeti Park Igazgatóság	Büki Nemzeti Park Igazgatóság		
Egyedi tájérték megnevezése	MÉSZTUFADOMB TETARATTA LÉPCSŐI		
Főtípus	M4.2. Természeti egyedi tájérték		
Típus(ok)	M4.2.1. Földtudományi egyedi tájérték		
Altípus(ok)	M4.2.1.2. Geomorfológiai egyedi tájérték		
Fajta (fajták)	Sajátos keletkezésű mikroforma		
Pontos helyszín	Heves megyében, Egertől 5 km-re található Egerszalók és Demjén határánál. Az Egerszalóki Saliris Resort - Spa & Konferencia Hotel D-i oldalánál helyezkedik el.		
Helyrajzi szám	-	EOV - koordináták	-
Tengerszint feletti magasság	152 m	GPS-koordináták	47°51'11.05" É 20°20'04.07" K
Főbb jellemzők	A mésztufadomb 120 négyzetméter kiterjedésű felületét teraszos, lépcsős formák alkotják. Kialakulása során medencék jöttek létre, amelyekben megáll a termálvíz.		
Kor/Keletkezés időpontja	Kora a kút fúrásával egy időpontra tehető, mert ennek hatására kezdett el kialakulni, és 1961-től épülő formában van.		

Állapot	Ahová elegendő víz jut, ott szépen épül, a tetaratta lépcsőkben a termálvíz megáll, és így kialakulnak a szép medence formák.
Veszélyeztetettség	A nem megfelelő vízutánpótlás nagy gondot okozhat a már meglévő formák tovább épülésében és fennmaradásában. Az újonnan kialakult formák létrejöttét is gátolhatja a vízhiány.
Szükséges intézkedés	A jól megtervezett vízutánpótlás és annak elvezetése megoldhatja a felmerülő problémákat. A mésztufadomb felületének folyamatos monitorozása által, az eddig felmerülő problémák is kiküszöbölhetők.
Tulajdonos	Egerszalóki Gyógyforrást Üzemeltető Kft.
Kezelő	Egerszalóki Gyógyforrást Üzemeltető Kft.
Adatfelvevő	Márton Ivett, Dobos Anna
Adatfelvétel időpontja és körülményei	2012. június – július
Adatforrás(ok)	Szakirodalom, terepi felvételezés, fényképes dokumentáció
Önkormányzat állásfoglalása	-
Megjegyzés	-

P.H.

P.H.

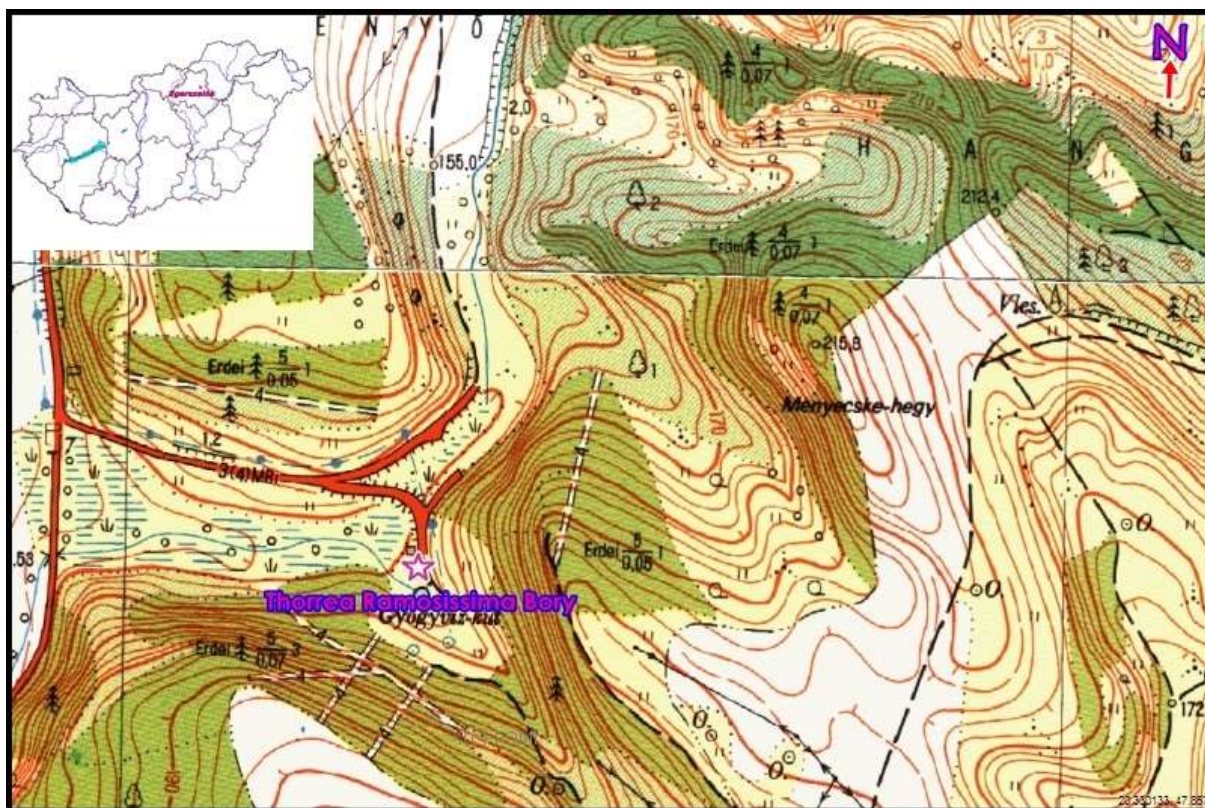
.....
igazgató
nemzeti park igazgatóság

.....
jegyző
polgármesteri hivatal

1. ábra Mészfűfűdomb tetaratta lépcsői

EGYEDI TÁJÉRTÉK ADATLAP

Település neve	Egerszalók	Megye	Heves
Jelzet	ESZ 019	Előzmény	Harsányi Diána 2011-2012
Nemzeti Park Igazgatóság	Büki Nemzeti Park Igazgatóság		
Egyedi tájérték megnevezése	THORREA RAMOSISSIMA BORY		
Főtípus	M4.2. Természeti egyedi tájérték		
Típus(ok)	M4.2.2. Biológiai egyedi tájérték		
Altípus(ok)	M4.2.2.2. Élőhely		
Fajta (fajták)	Hínárnövényzet		
Pontos helyszín	Heves megyében, Egertől 5 km-re található Egerszalók és Demjén határánál. Az Egerszalóki Saliris Resort - Spa & Konferencia Hotel D-i oldalánál helyezkedik el. Mésztufadomb felszínén található meg.		
Helyrajzi szám	-	EOV - koordináták	-
Tengerszint feletti magasság	152 m	GPS- koordináták	47°51'11.05" É 20°20'04.07" K
Főbb jellemzők	A magas hőmérsékletű 65-68 °C-os ásványokban gazdag víznek köszönhetően itt ritkának mondható algafaj jelent meg, a vörös alga, amit kutatók 1999-ben mutatták ki (Dobos-Ilyés 2005.) Ez még különlegesebbé teszi a területen található mésztufadombot.		

Kor/Keletkezés időpontja	A mésztufadombbal egyszerre jelent meg.
Állapot	Ahová folyamatosan jutatják a termálvizet, ott nagyon szépen látható.
Veszélyeztetettség	Ha nem megfelelően juttatják a vizet a mésztufadomb egész területére, akkor ez a különleges és ritka algafaj is eltűnhet.
Szükséges intézkedés	A mésztufadomb egész területére való vízjuttatás és a folyamatos monitoringozás.
Tulajdonos	Egerszalóki Gyógyforrást Üzemeltető Kft.
Kezelő	Egerszalóki Gyógyforrást Üzemeltető Kft.
Adatfelvevő	Márton Ivett, Dobos Anna
Adatfelvétel időpontja és körülményei	2012. június – július
Adatforrás(ok)	Szakirodalom, terepi felvételezés, fényképes dokumentáció
Önkormányzat állásfoglalása	-
Megjegyzés	-

P.H.

P.H.

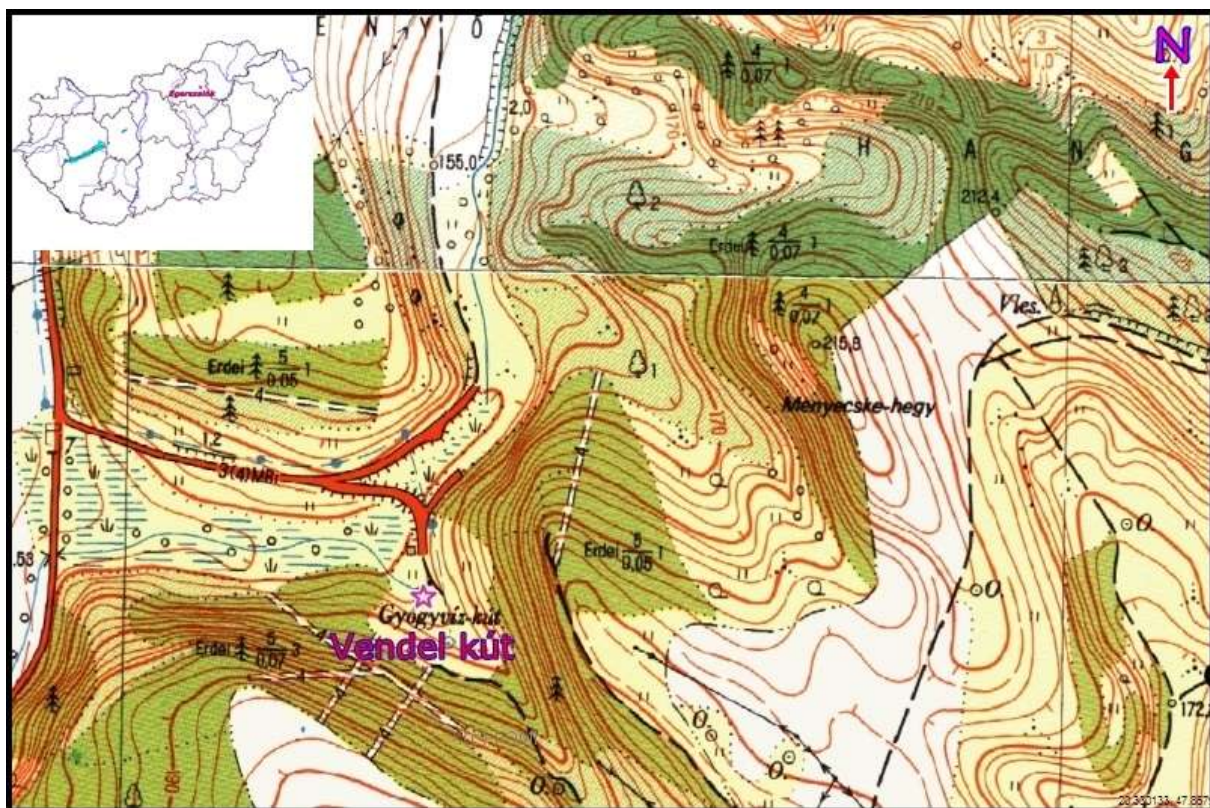
.....
igazgató
nemzeti park igazgatóság

.....
jegyző
polgármesteri hivatal

1. ábra: Thorrea Ramosissima Bory

EGYEDI TÁJÉRTÉK ADATLAP

Település neve	Egerszalók	Megye	Heves
Jelzet	ESZ 020	Előzmény	Harsányi Diána 2011-2012
Nemzeti Park Igazgatóság	Büki Nemzeti Park Igazgatóság		
Egyedi tájérték megnevezése	Vendel-kút		
Főtípus	M4.1. Kultúrtörténeti egyedi tájérték		
Típus(ok)	M4.1.1. Településsel kapcsolatos egyedi tájérték		
Altípus(ok)	M4.1.3.5. Vízhasználattal, vízgazdálkodással kapcsolatos egyedi tájérték		
Fajta (fajták)	Kút		
Pontos helyszín	Heves megyében, Egertől 5 km-re található Egerszalók és Demjén határánál. Az Egerszalóki Saliris Resort - Spa & Konferencia Hotel D-i oldalánál helyezkedik el közvetlenül a mésztufadomb mellett.		
Helyrajzi szám	-	EOV - koordináták	-
Tengerszint feletti magasság	162 m	GPS-koordináták	47°51'10.28" É 20°20'04.38" K
Főbb jellemzők	A kutat 1961-ben kőolaj és földgáz kutatása közben alakították ki. Ez lett a Vendel-kút. Mélységét tekintve 407,5 m-ről tör a felszínre a termálvíz. Vízének hőmérséklete 65°C és a vízhozama 290m ³ /nap. 1		

	perc alatt 400 l víz kerül a felszínre és táplálja a mésztufadombot. Szabad kifolyású kút, aminek vize 7 kedvező hatású, és 12 biológiailag nélkülözhetetlen nyomelemet tartalmaz. Ennek következtében 1992-ben gyógyvízzé nyilvánították (Dobos-Ilyés 2005).
Kor/Keletkezés időpontja	1961, amikor kőolajat és földgázt keresve végezték a fúrást.
Állapot	A kút körül van kerítve, és a kivezető csöveire rá van rakódva a mészkiválás.
Veszélyeztetettség	Az időjárás és külső tényezők tehetnek benne kárt, és ha a csöveket nem tisztítják rendszeresen, a mész lerakódhat és eltömítheti azokat.
Szükséges intézkedés	A csövek rendszeres karbantartása.
Tulajdonos	Egerszalóki Gyógyforrást Üzemeltető Kft.
Kezelő	Egerszalóki Gyógyforrást Üzemeltető Kft.
Adatfelvevő	Márton Ivett, Dobos Anna
Adatfelvétel időpontja és körülményei	2012. június-július
Adatforrás(ok)	Terepi felvételezés, szakirodalom, fényképes dokumentáció
Önkormányzat állásfoglalása	-
Megjegyzés	-

P.H.

P.H.

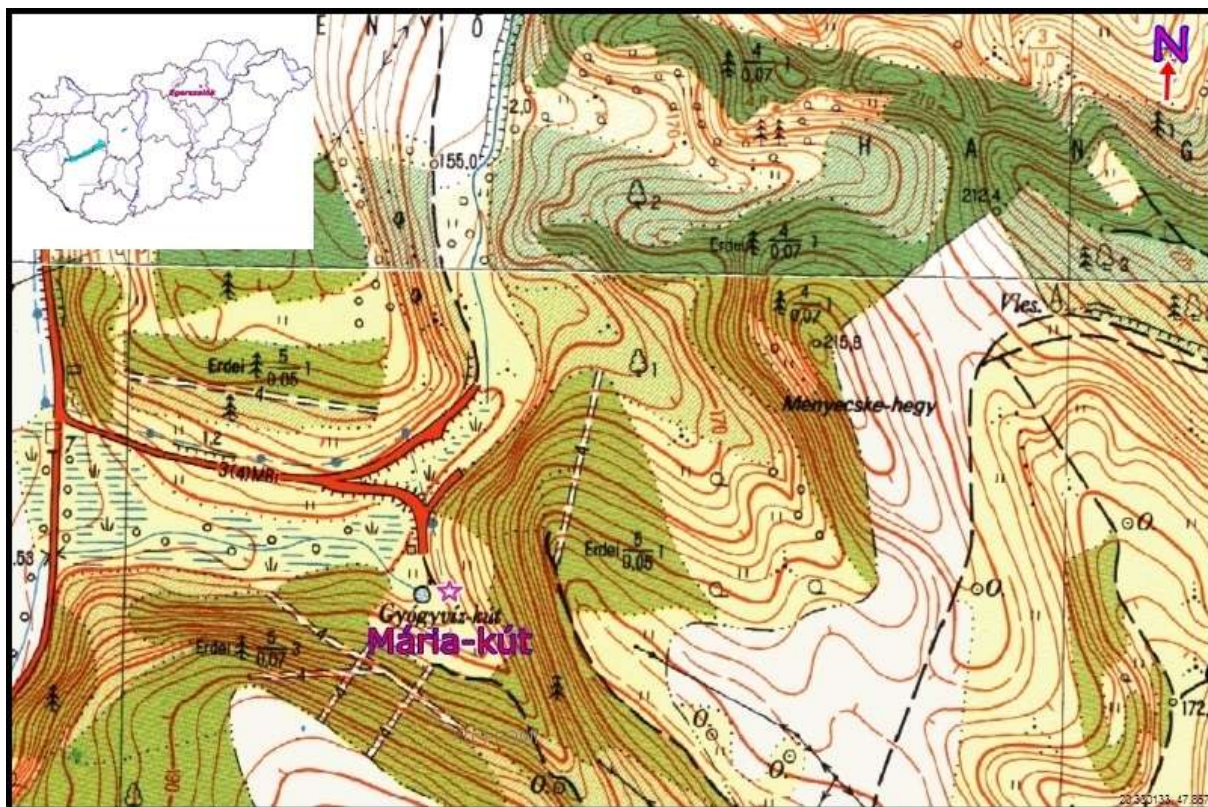
.....
igazgató
nemzeti park igazgatóság

.....
jegyző
polgármesteri hivatal

1. ábra: Vendel kút vizének elvezetése

EGYEDI TÁJÉRTÉK ADATLAP

Település neve	Egerszalók	Megye	Heves
Jelzet	ESZ 021	Előzmény	Harsányi Diána 2011-2012
Nemzeti Park Igazgatóság	Büki Nemzeti Park Igazgatóság		
Egyedi tájérték megnevezése	Mária-kút		
Főtípus	M4.1. Kultúrtörténeti egyedi tájérték		
Típus(ok)	M4.1.1. Településsel kapcsolatos egyedi tájérték		
Altípus(ok)	M4.1.3.5. Vízhasználattal, vízgazdálkodással kapcsolatos egyedi tájérték		
Fajta (fajták)	Kút		
Pontos helyszín	Heves megyében, Egertől 5 km-re található Egerszalók és Demjén határánál. Az Egerszalóki Saliris Resort - Spa & Konferencia Hotel D-i oldalánál helyezkedik el közvetlenül a mésztufadomb mellett.		
Helyrajzi szám	-	EOV -koordináták	-
Tengerszint feletti magasság	162 m	GPS-koordináták	47°51'10.57" É 20°20'04.02" K
Főbb jellemzők	1987-ben újra fúrásokat kezdtek és kialakították a Mária-kutat, aminek vize 68°C-os és ugyanolyan ásványi anyagokat tartalmaz, mint a Vendel-kút. Vize 425,7 m mélyről kerül a felszínre és napi vízhozama 2200 m ³ /nap. Ezt a vizet hasznosítja a fürdő, a vízgazdálkodási		

	tervnek megfelelően és odafigyelve (Dobos – Ilyés 2005).
Kor/Keletkezés időpontja	1987-ben történt fúrás eredménye.
Állapot	A kutat körbe vevő kerítés jó állapotban van, jelentősebb károsodás nem látható.
Veszélyeztetettség	Az időjárás és külső tényezők tehetnek benne kárt, és ha a csöveket nem tisztítják rendszeresen, a mész lerakódhat és eltömítheti azokat.
Szükséges intézkedés	A csövek rendszeres karbantartása.
Tulajdonos	Egerszalóki Gyógyforrást Üzemeltető Kft.
Kezelő	Egerszalóki Gyógyforrást Üzemeltető Kft.
Adatfelvevő	Dobos Anna, Márton Ivett
Adatfelvétel időpontja és körülményei	2012. június-július
Adatforrás(ok)	Terepi felvételezés, szakirodalom , fényképes dokumentáció
Önkormányzat állásfoglalása	-
Megjegyzés	-

P.H.

P.H.

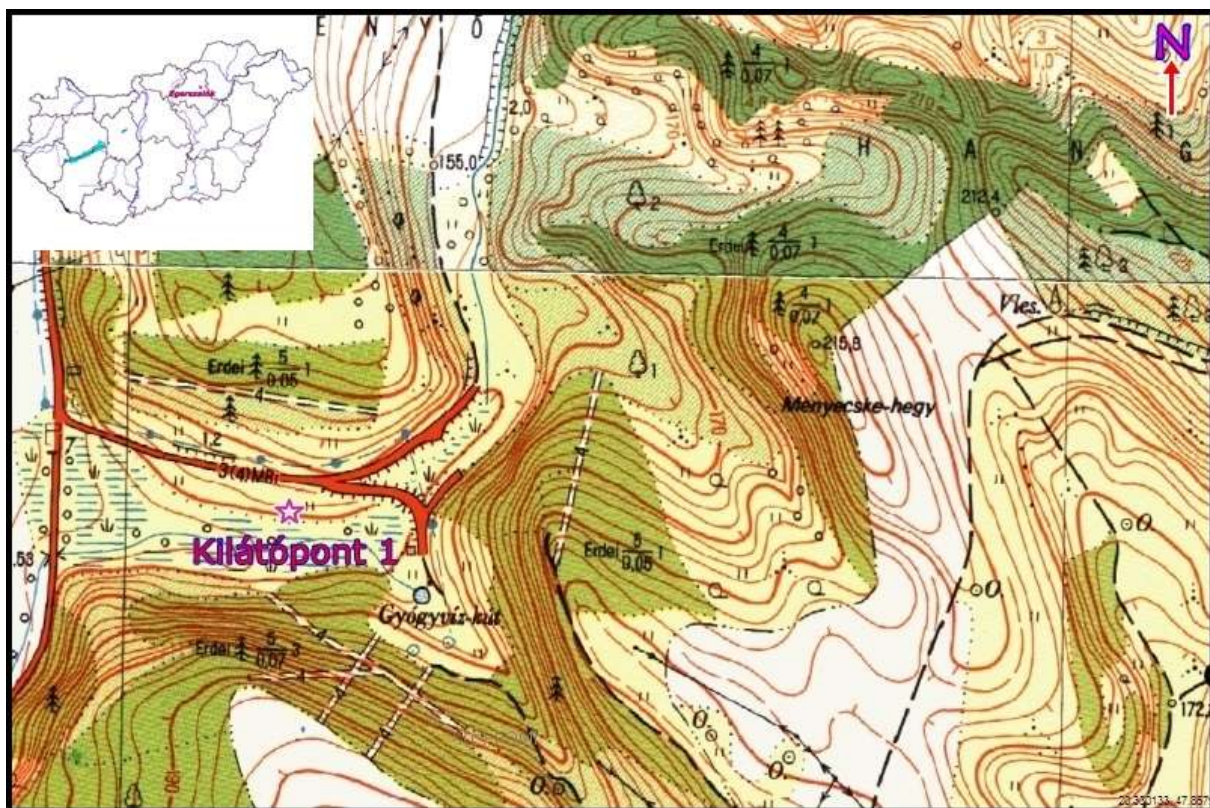
.....
igazgató
nemzeti park igazgatóság

.....
Jegyző
polgármesteri hivatal

1. ábra: Mária kút

EGYEDI TÁJÉRTÉK ADATLAP

Település neve	Egerszalók	Megye	Heves
Jelzet	ESZ 022	Előzmény	Harsányi Diána 2011-2012
Nemzeti Park Igazgatóság	Büki Nemzeti Park Igazgatóság		
Egyedi tájérték megnevezése	KILÁTÓPONT 1		
Főtípus	M4.3. Tájképi egyedi tájérték		
Típus(ok)	M4.3.1. Kilátópont egyedi vagy jellegzetes látványképpel		
Altípus(ok)	-		
Fajta (fajták)	Kilátópont, „látókö”		
Pontos helyszín	Heves megyében, Egertől 5 km-re található Egerszalók és Demjén határánál, a Saliris Resort - Spa & Konferencia Hotel északnyugati irányba a mésztufadombról szemben található műút mentén tárol elénk a szálloda és a mésztufadomb látványa.		
Helyrajzi szám	-	EOV - koordináták	-
Tengerszint feletti magasság	181 m	GPS-koordináták	47°51'13.32" É 20°20'10.12" K
Főbb jellemzők	A mésztufadombra és a szállodára egyaránt teljes kilátás nyílik.		
Kor/Keletkezés	A mésztufadomb kialakulásával és a szállodai építkezés befejezése		

időpontja	után alakult ki ez a látványkép, ami 2006-ra tehető.
Állapot	Szálloda és a mésztufadomb jó állapotban van, ezét a kilátás is pazar.
Veszélyeztetettség	-
Szükséges intézkedés	-
Tulajdonos	-
Kezelő	-
Adatfelvevő	Márton Ivett, Dobos Anna
Adatfelvétel időpontja és körülményei	2012. június – július
Adatforrás(ok)	Terepi felvételezés, fényképes dokumentáció
Önkormányzat állásfoglalása	-
Megjegyzés	-

P.H.

P.H.

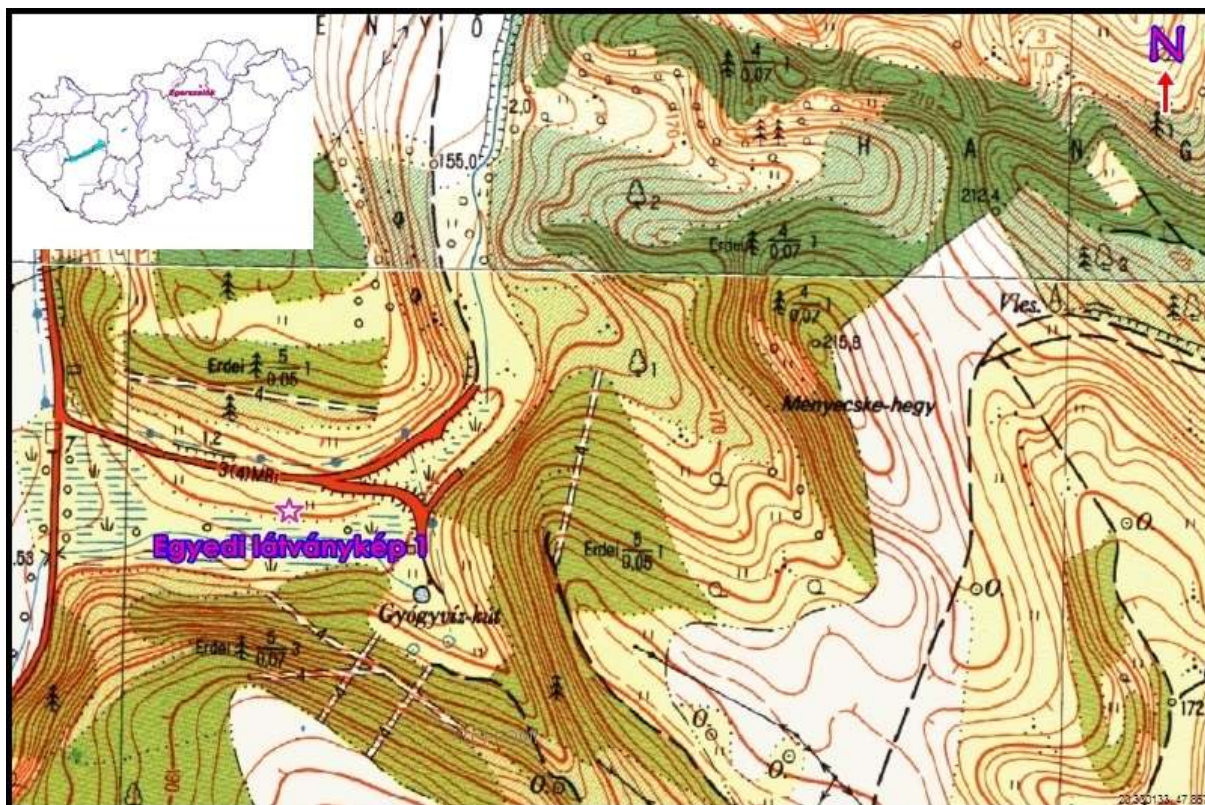
.....
igazgató
nemzeti park igazgatóság

.....
jegyző
polgármesteri hivatal

1. ábra: Kilátás a szállodára és a mésztufadombra

EGYEDI TÁJÉRTÉK ADATLAP

Település neve	Egerszalók	Megye	Heves
Jelzet	ESZ 023	Előzmény	Harsányi Diána 2011-2012
Nemzeti Park Igazgatóság	Büki Nemzeti Park Igazgatóság		
Egyedi tájérték megnevezése	EGYEDI LÁTVÁNYKÉP 1		
Főtípus	M4.1. Kultúrtörténeti egyedi tájérték		
Típus(ok)	M4.1.1. Településsel kapcsolatos egyedi tájértékek		
Altípus(ok)	M4.1.4.2. Turizmushoz. Természetjáráshoz kapcsolódó egyedi tájérték		
Fajta (fajták)	Pihenőhely		
Pontos helyszín	Heves megyében, Egertől 5 km-re található Egerszalók és Demjén határánál, a Saliris Resort - Spa & Konferencia Hotel északnyugati irányba a mésztufadombról szemben található műút mentén táru elénk a szálloda és a mésztufadomb látványa.		
Helyrajzi szám	-	EOV - koordináták	-
Tengerszint feletti magasság	156 m	GPS-koordináták	47°51'20.69" É 20°20'10.89" K
Főbb jellemzők	A mésztufadombra és a szállodára egyaránt teljes kilátás nyílik.		
Kor/Keletkezés időpontja	A mésztufadomb kialakulásával és a szállodai építkezés befejezése után alakult ki ez a látványkép, ami 2006-ra tehető.		

Állapot	-
Veszélyeztetettség	-
Szükséges intézkedés	-
Tulajdonos	-
Kezelő	-
Adatfelvevő	Márton Ivett, Dobos Anna
Adatfelvétel időpontja és körülményei	2012. június – július
Adatforrás(ok)	Terepi felvételezés, fényképes dokumentáció
Önkormányzat állásfoglalása	-
Megjegyzés	-

P.H.

P.H.

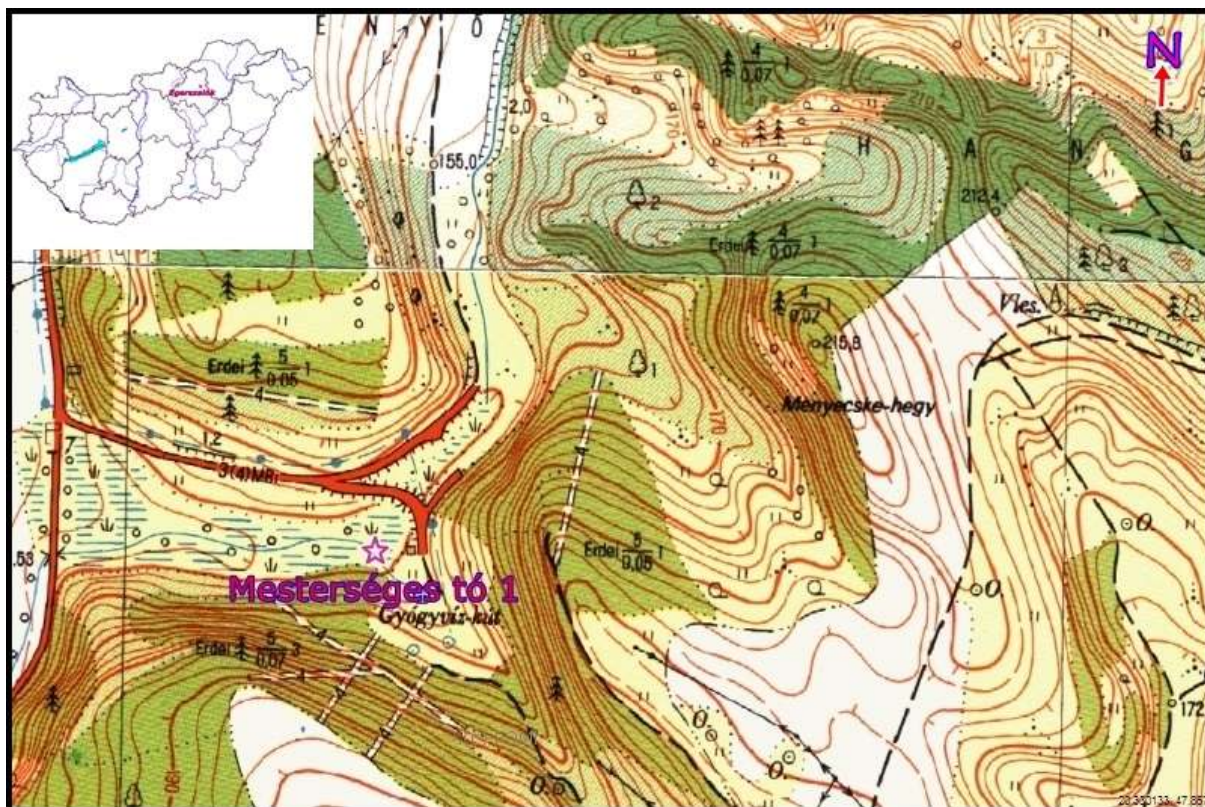
.....
igazgató
nemzeti park igazgatóság

.....
jegyző
polgármesteri hivatal

1. ábra: Kilátás a szállodára és a mésztufadombra

EGYEDI TÁJÉRTÉK ADATLAP

Település neve	Egerszalók	Megye	Heves
Jelzet	ESZ 024	Előzmény	Harsányi Diána 2011-2012
Nemzeti Park Igazgatóság	Büki Nemzeti Park Igazgatóság		
Egyedi tájérték megnevezése	MESTERSÉGES TÓ 1		
Főtípus	M4.2. Természeti egyedi tájértékek		
Típus(ok)	M4.2.1. Földtudományi egyedi tájértékek		
Altípus(ok)	M4.2.1.4. Vízteni egyedi tájérték		
Fajta (fajták)	Állóvízhez kapcsolódó képződmények		
Pontos helyszín	Heves megyében, Egertől 5 km-re található Egerszalók és Demjén határánál. A Saliris Resort - Spa & Konferencia Hotel mellett található közvetlenül É-i irányba.		
Helyrajzi szám	-	EOV - koordináták	-
Tengerszint feletti magasság	156 m	GPS-koordináták	47°51'19.45"É 20°20'09.27"K
Főbb jellemzők	Ökológiai folyosó szerepét tölti be, a mesterséges úton létre hozott tó.		
Kor/Keletkezés időpontja	2007-ben keletkezett mesterséges úton.		
Állapot	A nyári időszakban a tó és közvetlen környezete ápolat és tisztán tartott.		

	A tó mellett szemetesek vannak elhelyezve, ami biztosítja azt, hogy a tó ne legyen tele hulladékkal. A tavat tisztítják, és oda figyelnek növény- és állatvilágára is. Növényzetét nézve nádat telepítettek bele és a halállomány is igen gazdag.
Veszélyeztetettség	Könnyen eltömődnek az átfolyó szakaszok és ennek következménye lehet, hogy a tó vize nem a felszín alatt kiépített elvezetőkön, hanem a felszín felett maga által kialakított mederben folyik. A tó algásodhat és ha a víz oxigénhiányos lesz, a halak elpusztulhatnak.
Szükséges intézkedés	A gyakori tisztítások által kiküszöbölhetőek lehetnek ezen problémák.
Tulajdonos	Saliris Resort - Spa & Konferencia Hotel
Kezelő	Saliris Resort - Spa & Konferencia Hotel
Adatfelvevő	Márton Ivett, Dobos Anna
Adatfelvétel időpontja és körülményei	2012. június-július, 2013. január
Adatforrás(ok)	Terepi felvételezés, szakirodalom, fényképes dokumentáció
Önkormányzat állásfoglalása	-
Megjegyzés	-

P.H.

P.H.

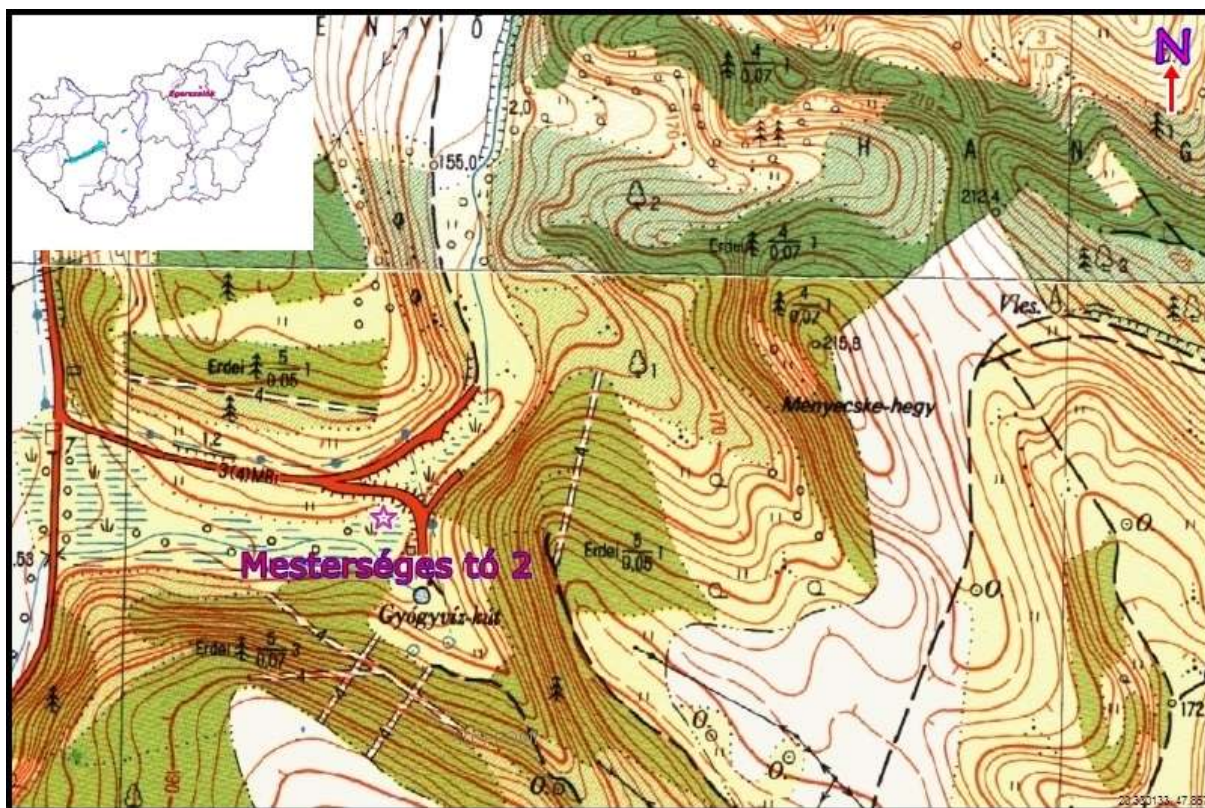
.....
igazgató
nemzeti park igazgatóság

.....
jegyző
polgármesteri hivatal

1. ábra: Mesterséges tó 1

EGYEDI TÁJÉRTÉK ADATLAP

Település neve	Egerszalók	Megye	Heves
Jelzet	ESZ 025	Előzmény	Harsányi Diána 2011-2012
Nemzeti Park Igazgatóság	Büki Nemzeti Park Igazgatóság		
Egyedi tájérték megnevezése	MESTERSÉGES TÓ 2.		
Főtípus	M4.2. Természeti egyedi tájérték		
Típus(ok)	M4.2.1. Földtudományi egyedi tájérték		
Altípus(ok)	M4.2.1.4. Víztani egyedi tájérték		
Fajta (fajták)	Állóvízhez kapcsolódó képződmények		
Pontos helyszín	Heves megyében, Egertől 5 km-re található Egerszalók és Demjén határánál. A Saliris Resort - Spa & Konferencia Hotel mellett található közvetlenül É-i irányba.		
Helyrajzi szám	-	EOV - koordináták	-
Tengerszint feletti magasság	156 m	GPS- koordináták	47°51'19.45"É 20°20'09.27"K
Főbb jellemzők	Ökológiai folyosó szerepét tölti be, a mesterséges úton létre hozott tó.		
Kor/Keletkezés időpontja	2007.		
Állapot	A nyári időszakban a tó és közvetlen környezete ápolts és tisztán tartott.		

	A tó mellett szemetesek vannak elhelyezve, ami biztosítja azt, hogy a tó ne legyen tele hulladékkal. A tavat tisztítják, és oda figyelnek növény- és állatvilágára is. Növényzetét nézve nádat telepítettek bele és a halállomány is igen gazdag.
Veszélyeztetettség	Könnyen eltömődnek az átfolyó szakaszok és ennek következménye lehet, hogy a tó vize nem a felszín alatt kiépített elvezetőkön, hanem a felszín felett maga által kialakított mederben folyik. A tó algásodhat és ha a víz oxigénhiányos lesz, a halak elpusztulhatnak.
Szükséges intézkedés	A gyakori tisztítások által kiküszöbölhetőek lehetnek ezen problémák.
Tulajdonos	Saliris Resort - Spa & Konferencia Hotel
Kezelő	Saliris Resort - Spa & Konferencia Hotel
Adatfelvevő	Márton Ivett, Dobos Anna
Adatfelvétel időpontja és körülményei	2012. június-július
Adatforrás(ok)	Terepi felvételezés, fényképes dokumentáció
Önkormányzat állásfoglalása	-
Megjegyzés	-

P.H.

P.H.

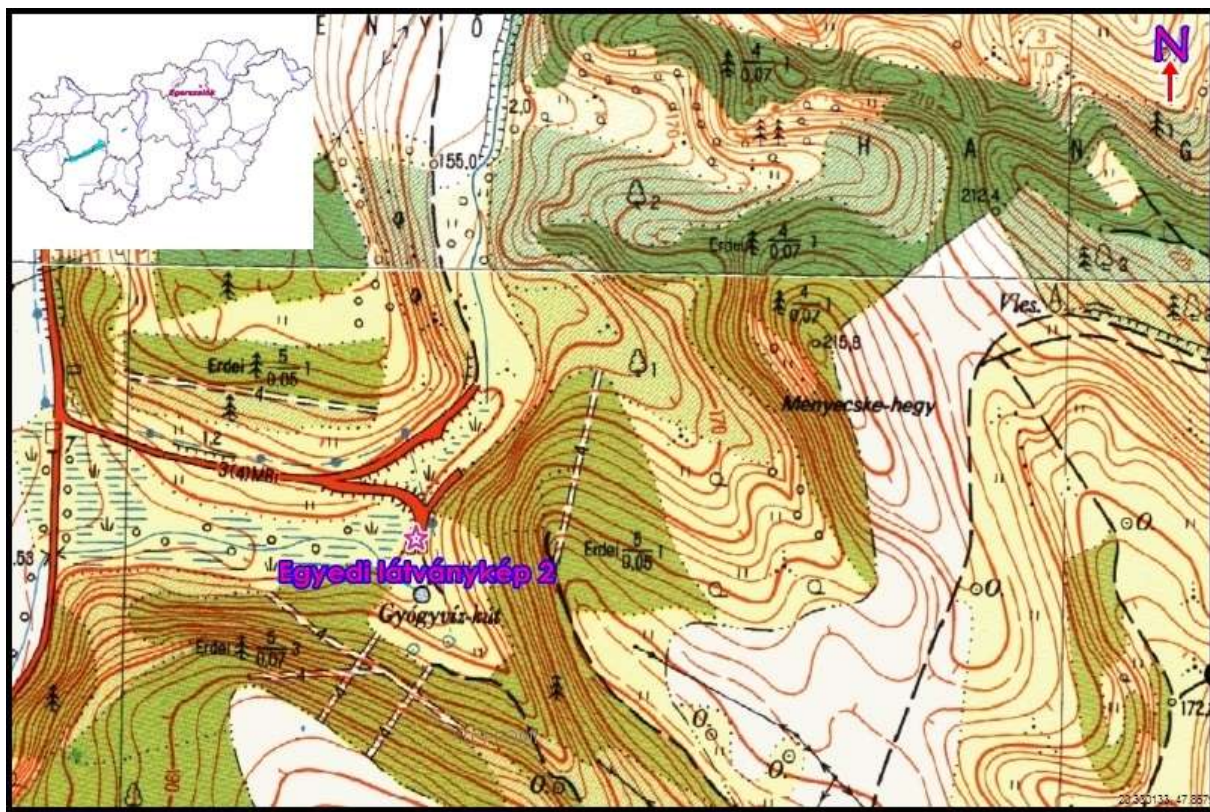
.....
igazgató
nemzeti park igazgatóság

.....
jegyző
polgármesteri hivatal

1. ábra: Mesterséges tó 2

EGYEDI TÁJÉRTÉK ADATLAP

Település neve	Egerszalók	Megye	Heves
Jelzet	ESZ 026	Előzmény	Harsányi Diána 2011-2012
Nemzeti Park Igazgatóság	Büki Nemzeti Park Igazgatóság		
Egyedi tájérték megnevezése	EGYEDI LÁTVÁNYKÉP 2		
Főtípus	M4.1. Kultúrtörténeti egyedi tájérték		
Típus(ok)	M4.1.1. Településsel kapcsolatos egyedi tájértékek		
Altípus(ok)	M4.1.4.2. Turizmushoz, Természetjáráshoz kapcsolódó egyedi tájérték		
Fajta (fajták)	Pihenőhely		
Pontos helyszín	Heves megyében, Egertől 5 km-re található Egerszalók és Demjén határánál. A Saliris Resort - Spa & Konferencia Hotel mellett található közvetlenül É-i irányba, a mesterséges tavak feletti ösvényen mentén találjuk.		
Helyrajzi szám	-	EOV - koordináták	-
Tengerszint feletti magasság	156 m	GPS-koordináták	47°51'20.69" É 20°20'10.89" K
Főbb jellemzők	Jó kilátás nyílik a mesterséges tavakra, a játszótérre, a szalonnasütőkre, és a vetődéses formára egyaránt.		
Kor/Keletkezés	Keletkezése 2007-re tehető, amikor kialakították a mesterséges		

időpontja	tavakat.
Állapot	-
Veszélyeztetettség	-
Szükséges intézkedés	-
Tulajdonos	Saliris Resort - Spa & Konferencia Hotel
Kezelő	Saliris Resort - Spa & Konferencia Hotel
Adatfelvevő	Márton Ivett, Dobos Anna
Adatfelvétel időpontja és körülményei	2012. június – július
Adatforrás(ok)	Szakirodalom, terepi felvételezés, fényképes dokumentáció
Önkormányzat állásfoglalása	-
Megjegyzés	-

P.H.

P.H.

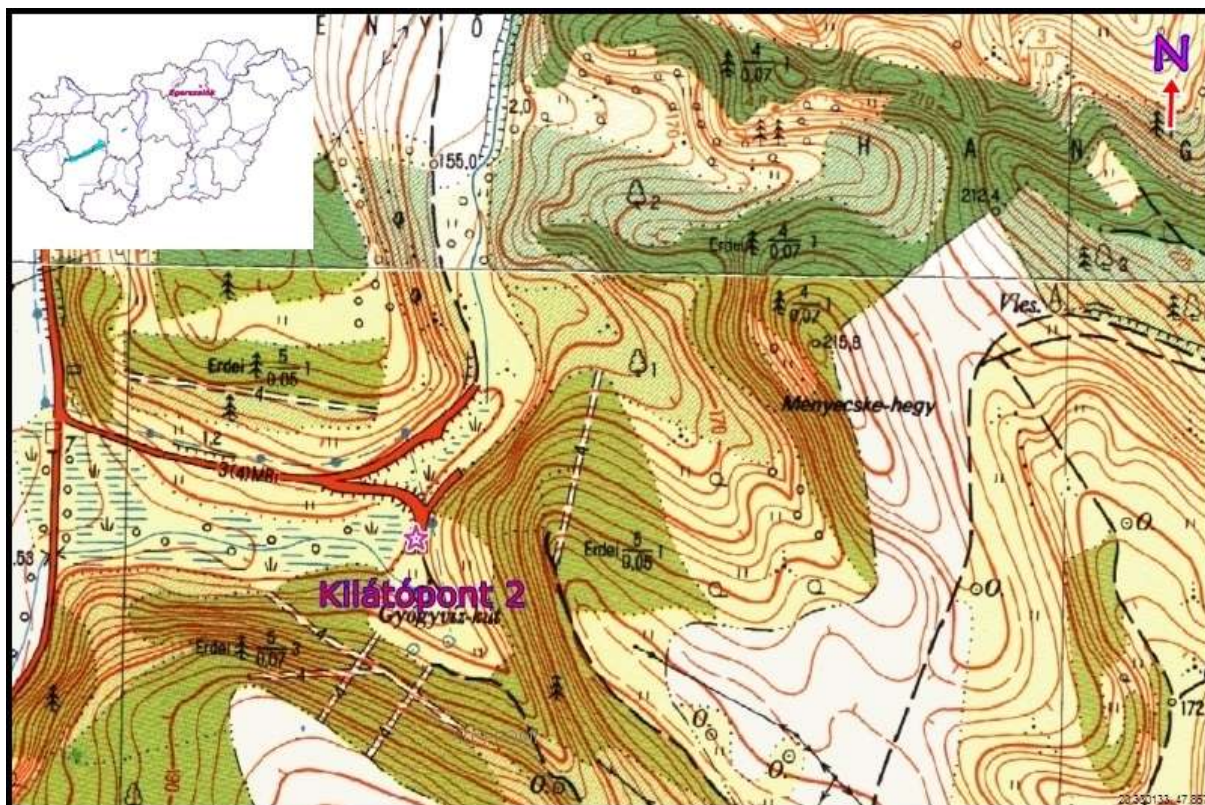
.....
igazgató
nemzeti park igazgatóság

.....
jegyző
polgármesteri hivatal

1. ábra: Egyedi látványkép 2

EGYEDI TÁJÉRTÉK ADATLAP

Település neve	Egerszalók	Megye	Heves
Jelzet	ESZ 027	Előzmény	Harsányi Diána 2011-2012
Nemzeti Park Igazgatóság	Bükk Nemzeti Park Igazgatóság		
Egyedi tájérték megnevezése	KILÁTÓPONT 2		
Főtípus	M4.3. Tájképi egyedi tájérték		
Típus(ok)	M4.3.1. Kilátópont egyedi vagy jellegzetes látványképpel		
Altípus(ok)	-		
Fajta (fajták)	Kilátópont, „látókő”		
Pontos helyszín	Heves megyében, Egertől 5 km-re található Egerszalók és Demjén határánál. A Saliris Resort - Spa & Konferencia Hotel mellett található közvetlenül É-i irányba, a mesterséges tavak feletti ösvényen mentén találjuk.		
Helyrajzi szám	-	EOV - koordináták	-
Tengerszint feletti magasság	156 m	GPS-koordináták	47°51'20.69" É 20°20'10.89" K
Főbb jellemzők	Jó kilátás nyílik a mesterséges tavakra, a játszótérre, a szalonnasütőkre, és a vetődéses formára egyaránt.		
Kor/Keletkezés időpontja	Keletkezése 2007-re tehető mikor kialakították a mesterséges tavakat.		

Állapot	-
Veszélyeztetettség	-
Szükséges intézkedés	-
Tulajdonos	Saliris Resort - Spa & Konferencia Hotel
Kezelő	Saliris Resort - Spa & Konferencia Hotel
Adatfelvevő	Márton Ivett, Dobos Anna
Adatfelvétel időpontja és körülményei	2012. június – július
Adatforrás(ok)	Terepi felvételezés , szakirodalom, fényképes dokumentáció
Önkormányzat állásfoglalása	-
Megjegyzés	-

P.H.

P.H.

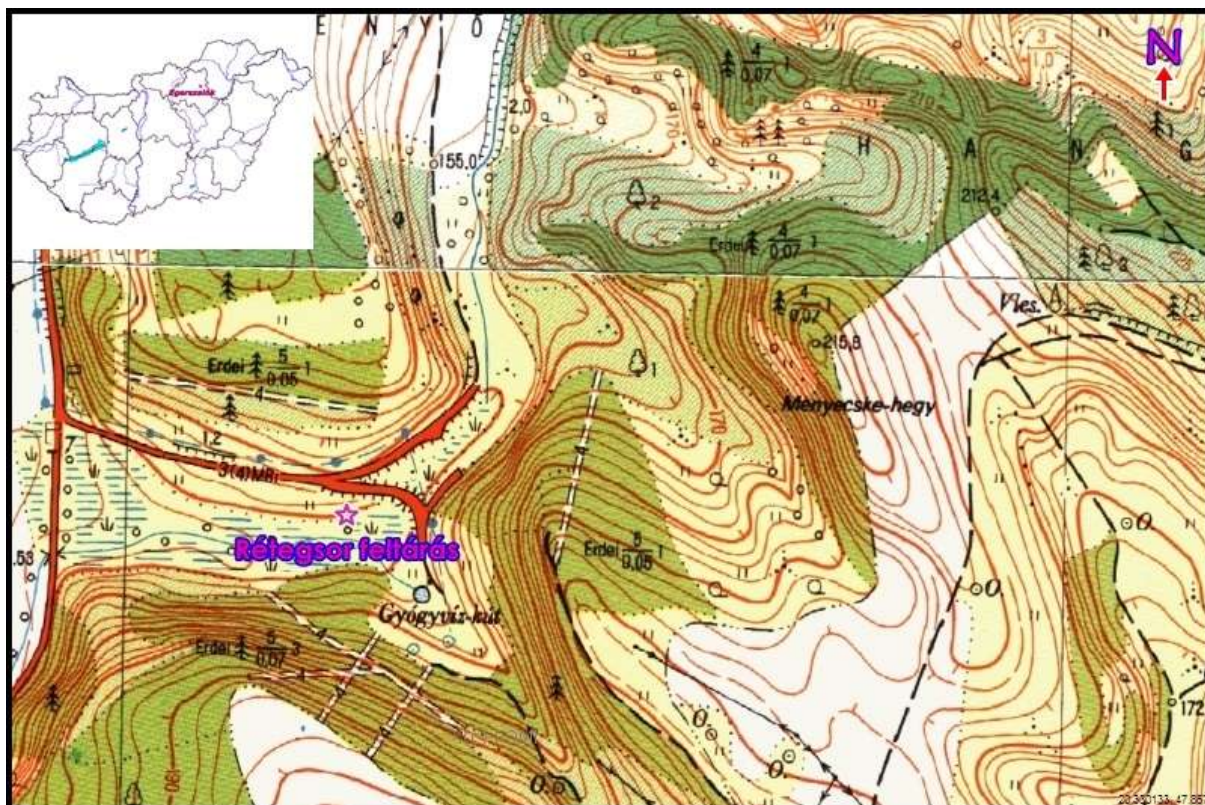
.....
igazgató
nemzeti park igazgatóság

.....
jegyző
polgármesteri hivatal

1. ábra: Kilátópont 2

EGYEDI TÁJÉRTÉK ADATLAP

Település neve	Egerszalók	Megye	Heves
Jelzet	ESZ 028	Előzmény	Harsányi Diána 2011-2012
Nemzeti Park Igazgatóság	Bükk Nemzeti Park Igazgatóság		
Egyedi tájérték megnevezése	RÉTEGSOR FELTÁRÁS		
Főtípus	M4.2. Természeti egyedi tájérték		
Típus(ok)	M4.2.1. Földtudományi egyedi tájérték		
Altípus(ok)	M4.2.1.1. Geológiai egyedi tájérték		
Fajta (fajták)	Rétegtani jelentőségű feltárás, képződmény		
Pontos helyszín	Heves megyében, Egertől 5 km-re található Egerszalók és Demjén határánál. A pihenőpark melletti betonút mentén.		
Helyrajzi szám	-	EOV - koordináták	-
Tengerszint feletti magasság	155 m	GPS-koordináták	47°51'22.35" É 20°20'06.32" K
Főbb jellemzők	Riolittufából képződött, szürkésfehéres színű néhol sárga színű. Összetétele: biotit, kvarc, horzsakő.		
Kor/Keletkezés időpontja	Miocén idei, 21-22 millió évvel ezelőtt		
Állapot	Pusztuló formában, a benövő növényzet és annak gyökere		

	folyamatosan pusztítja.
Veszélyeztetettség	A nagyobb esőzések által a lefolyó víz mennyisége lemossa a felszínt. A külső környezeti tényezők, amelyek veszélyeztetik és a növényzetek gyökerei.
Szükséges intézkedés	Folyamatos tisztítás és a lefolyó víz elvezetése.
Tulajdonos	Egerszalóki Polgármesteri Hivatal
Kezelő	Egerszalóki Polgármesteri Hivatal
Adatfelvevő	Márton Ivett, Dobos Anna
Adatfelvétel időpontja és körülményei	2012. június – július
Adatforrás(ok)	Terepi felvételezés, szakirodalom, fényképes dokumentáció
Önkormányzat állásfoglalása	-
Megjegyzés	-

P.H.

P.H.

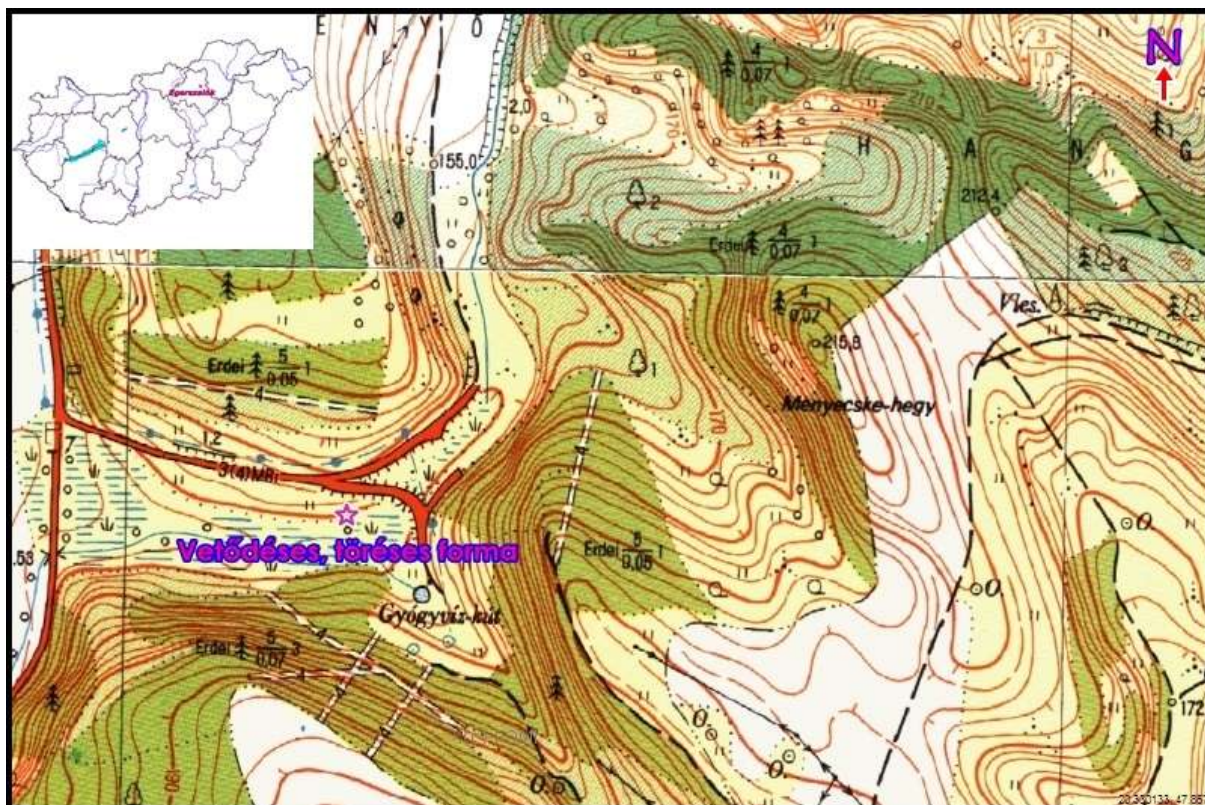
.....
igazgató
nemzeti park igazgatóság

.....
jegyző
polgármesteri hivatal

1. ábra: Rétegsor feltárás

EGYEDI TÁJÉRTÉK ADATLAP

Település neve	Egerszalók	Megye	Heves
Jelzet	ESZ 029	Előzmény	Harsányi Diána 2011-2012
Nemzeti Park Igazgatóság	Büki Nemzeti Park Igazgatóság		
Egyedi tájérték megnevezése	VETŐDÉSES, TÖRÉSES FORMA		
Főtípus	M4.2. Természeti egyedi tájérték		
Típus(ok)	M4.2.1. Földtudományi egyedi tájérték		
Altípus(ok)	M4.2.1.1. Geológiai egyedi tájérték		
Fajta (fajták)	Törés, vetődés feltárás, képződmény		
Pontos helyszín	Heves megyében, Egertől 5 km-re található Egerszalók és Demjén határánál. A pihenőpark melletti betonút mentén.		
Helyrajzi szám	-	EOV - koordináták	-
Tengerszint feletti magasság	155 m	GPS-koordináták	47°51'22.35" É 20°20'06.32" K
Főbb jellemzők	A földkéreg mozgásának hatására alakult ki a jól kivehető vetődéses forma.		
Kor/Keletkezés időpontja	Miocén kori, 21-22 millió évvel ezelőtt		
Állapot	Pusztuló formában, a benövő növényzet és annak gyökere		

	folyamatosan pusztítja.
Veszélyeztetettség	A nagyobb esőzések által a lefolyó víz mennyisége lemossa a felszínt. A külső környezeti tényezők, amelyek veszélyeztetik és a növényzetek gyökerei.
Szükséges intézkedés	Folyamatos tisztítás és a lefolyó víz elvezetése.
Tulajdonos	Egerszalóki Polgármesteri Hivatal
Kezelő	Egerszalóki Polgármesteri Hivatal
Adatfelvevő	Márton Ivett, Dobos Anna
Adatfelvétel időpontja és körülményei	2012. június – július
Adatforrás(ok)	Terepi felvételezés, szakirodalom, fényképes dokumentáció
Önkormányzat állásfoglalása	-
Megjegyzés	-

P.H.

P.H.

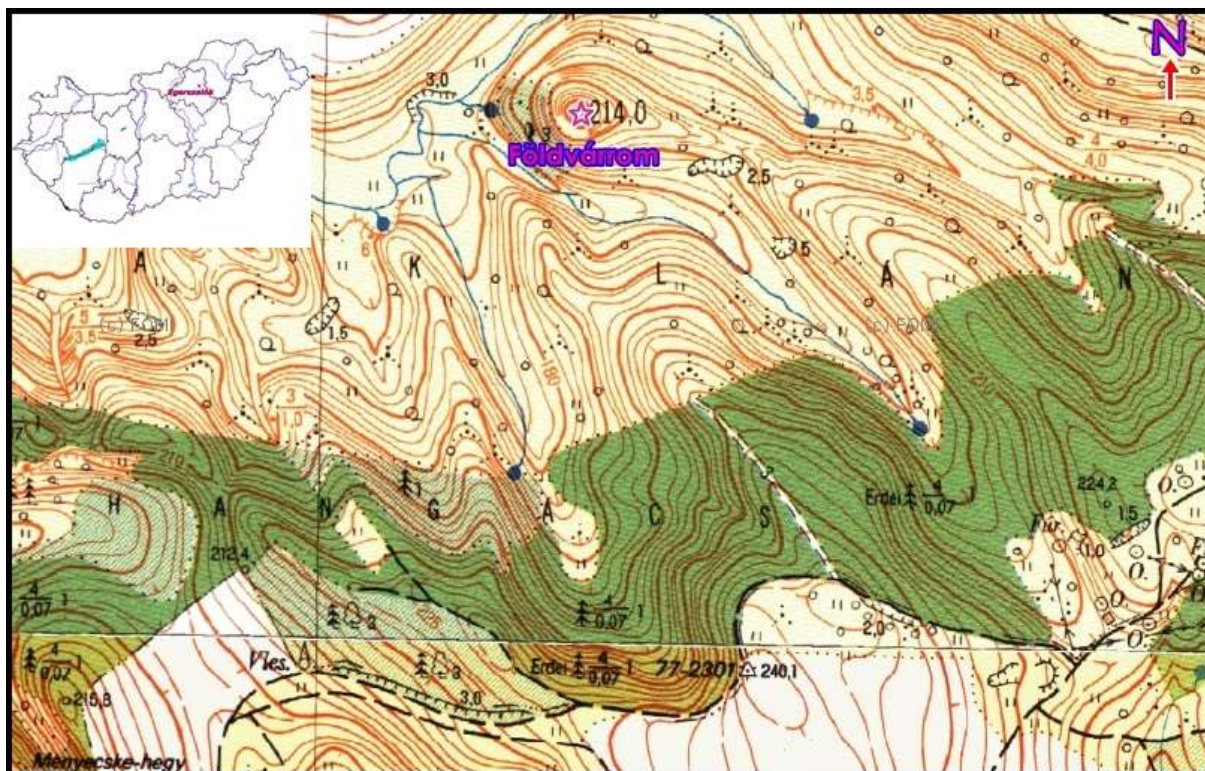
.....
igazgató
nemzeti park igazgatóság

.....
jegyző
polgármesteri hivatal

1. ábra: Vetődéses, töréses forma

EGYEDI TÁJÉRTÉK ADATLAP

Település neve	Egerszalók	Megye	Heves
Jelzet	ESZ 030	Előzmény	Harsányi Diána 2011-2012
Nemzeti Park Igazgatóság	Büki Nemzeti Park Igazgatóság		
Egyedi tájérték megnevezése	Földvár rom		
Főtípus	M4.1. Kultúrtörténeti egyedi tájérték		
Típus(ok)	M4.1.1. Településsel kapcsolatos egyedi tájérték		
Altípus(ok)	M4.1.1.5. Védelemmel kapcsolatos létesítmény		
Fajta (fajták)	Erőd, vár		
Pontos helyszín	Heves megyében, Egertől 5 km-re található, Egert és Egerszalókot összekötő völgyfeltáró út mentén. A vár kerek dombja Egerszalók község déli végétől kb. 1,5 km-re keletre található.		
Helyrajzi szám	-	EOV - koordináták	-
Tengerszint feletti magasság	214 m	GPS-koordináták	47°51'50.38" É 20°20'35.81" K
Főbb jellemzők	A várat feltehetően a Debrői Maklyán család építtette a XIII. század második felében. 1435-ben romként szerepel az iratokban. 1509-ben már csak várhely, köveit elhordták. A keleti irányba húzódó enyhébb lejtésű nyergen lehet legkönnyebben feljutni a vár dombjára. A vár 10 x 6,5 méteres központi platója lapos. Az északi felében egy		

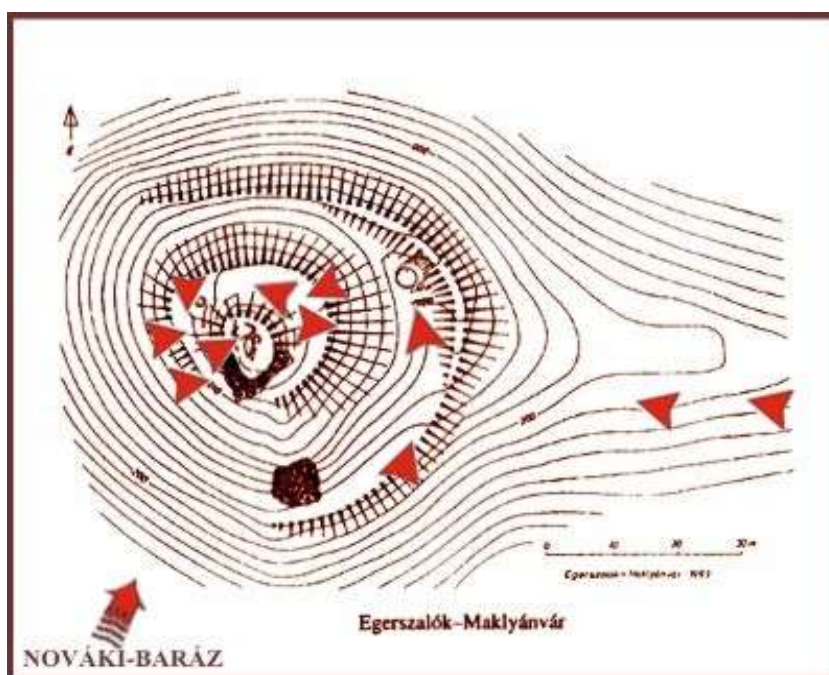
	nagy és egy kisebb gödör mélyed a sziklás talajba. A platót 2-2,5 méterrel alacsonyabban 4-5 méter széles terasz veszi körbe, ami csak a déli meredek sziklás oldalon szakad meg. 6-8 méterrel alacsonyabban újabb terasz következik, ami a déli oldalon egy sziklában végződik, a délnyugati, nyugati oldalon hiányzik. A terasz keleti nyereg felé eső szakasza után kb. 40 méter hosszan sánc emelkedik. Forrás: http://www.varbarat.hu/varak/maklyanvar.html
Kor/Keletkezés időpontja	XIII. század második fele
Állapot	Sűrűn benőtte a növényzet és ezért nehezen lehet megközelíteni.
Veszélyeztetettség	Elgazosodás
Szükséges intézkedés	A terület kitisztítása és annak fenntartása
Tulajdonos	Egerszalóki Polgármesteri Hivatal
Kezelő	Egerszalóki Polgármesteri Hivatal
Adatfelvevő	Márton Ivett, Dobosa Anna, Illés Dániel
Adatfelvétel időpontja és körülményei	2013.03.17.
Adatforrás(ok)	Szakirodalom, terepi felvételezés, Fényképes dokumentáció
Önkormányzat állásfoglalása	-
Megjegyzés	-

P.H.

P.H.

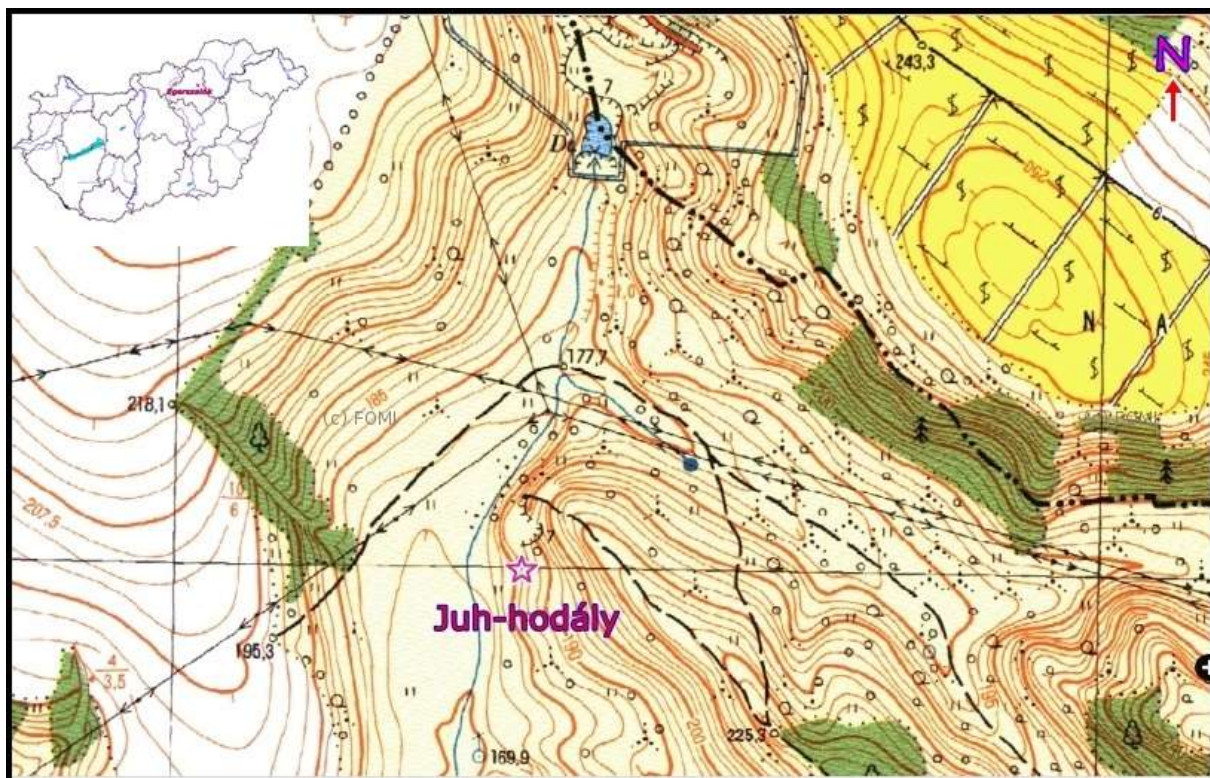
.....
igazgató
nemzeti park igazgatóság

.....
jegyző
polgármesteri hivatal

1. ábra: A Maklány-vár alaprajza

EGYEDI TÁJÉRTÉK ADATLAP

Település neve	Egerszalók	Megye	Heves
Jelzet	ESZ 031	Előzmény	Harsányi Diána 2011-2012
Nemzeti Park Igazgatóság	Büki Nemzeti Park Igazgatóság		
Egyedi tájérték megnevezése	Juh-hodály		
Főtípus	M4.1. Kultúrtörténeti egyedi tájérték		
Típus(ok)	M4.1.1. Településsel kapcsolatos egyedi tájérték		
Altípus(ok)	M4.1.3.2. Agrártörténeti egyedi tájérték		
Fajta (fajták)	Istálló, ól, pajta		
Pontos helyszín	Heves megyében, Egertől 5 km-re található, Egert és Egerszalókot összekötő völgyfeltárási út mentén.		
Helyrajzi szám	-	EOV - koordináták	-
Tengerszint feletti magasság	199 m	GPS-koordináták	47°51'51.23" É 20°20'05.64" K
Főbb jellemzők	Riolittufába vájt istálló, amit állattartás céljából építettek. Lehet látni, a tűzrakó helyet, bent jól kivehető a kivezető nyílás, ahol a füst elvezetését oldották meg.		
Kor/Keletkezés időpontja	A XVIII. századra tehető a keletkezése.		

Állapot	A bejárat szaka beomlott, és eléggé rossz állapotban van. A belső részében szépen kivehetőek még a belevájt lyukak és a kivezető nyílás, ahol a füstöt vezették ki. A növényzet benőtte mindenfelől.
Veszélyeztetettség	A időjárás és a benőtt növényzet, ami miatt tovább romolhat az állapota.
Szükséges intézkedés	A terület kipucolása és ahol szükséges meg kell erősíteni. Folyamatos monitorozás.
Tulajdonos	Egerszalóki Polgármesteri Hivatal
Kezelő	Egerszalóki Polgármesteri Hivatal
Adatfelvevő	Márton Ivett, Illés Dániel
Adatfelvétel időpontja és körülményei	2014.03.17.
Adatforrás(ok)	Szakirodalom, terepi felvételezés, fényképes dokumentáció
Önkormányzat állásfoglalása	-
Megjegyzés	-

P.H.

P.H.

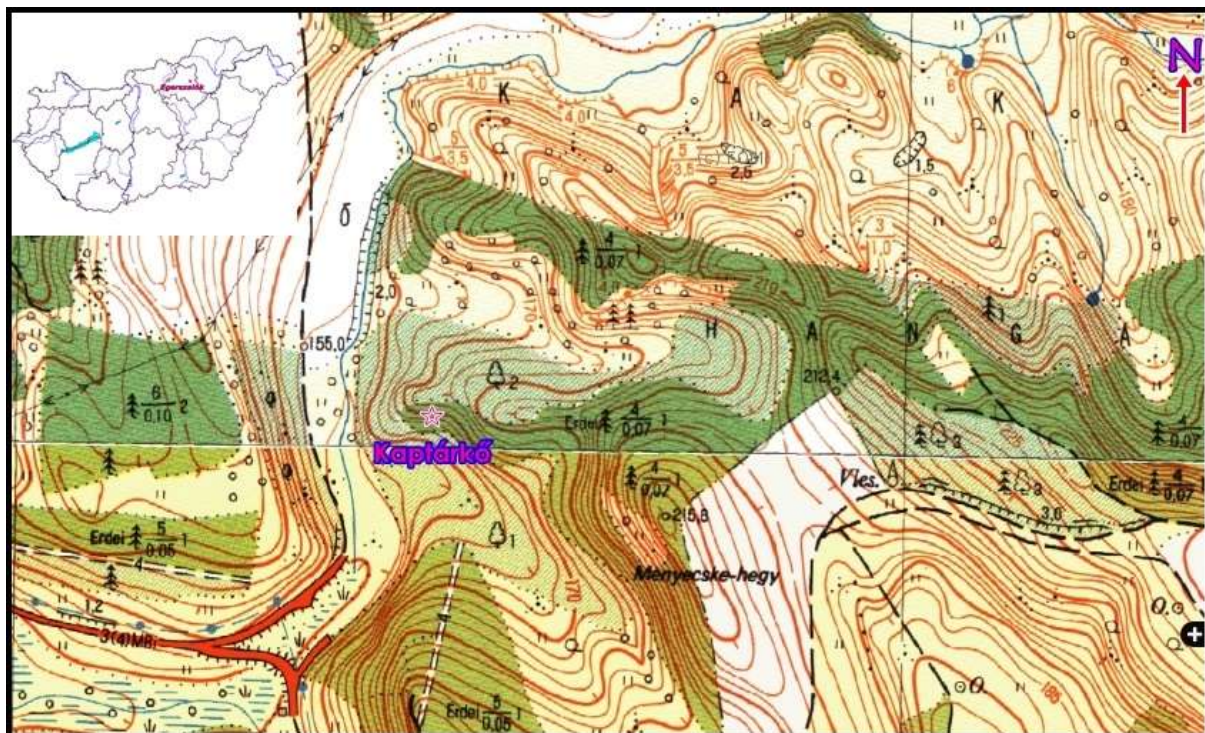
.....
igazgató
nemzeti park igazgatóság

.....
jegyző
polgármesteri hivatal

1. ábra: Juh-hodály külső része

EGYEDI TÁJÉRTÉK ADATLAP

Település neve	Egerszalók	Megye	Heves
Jelzet	ESZ 032	Előzmény	-
Nemzeti Park Igazgatóság	Büki Nemzeti Park Igazgatóság		
Egyedi tájérték megnevezése	KAPTÁRKŐ		
Főtípus	M4.1. Kultúrtörténeti egyedi tájértékek		
Típus(ok)	M4.1.1. Településsel kapcsolatos egyedi tájértékek		
Altípus(ok)	M4.1.1.3. Kultikus, szakrális építmény, alkotás, helyszín		
Fajta (fajták)	Fülkés szikla „kaptárkő”		
Pontos helyszín	Heves megyében, Egertől 5 km-re található Egerszalók és Demjén határánál. A Saliris Resort - Spa & Konferencia Hotel mellett található közvetlenül É-i irányba a mesterséges tavaktól már vezet oda egy kisebb kiépített ösvény.		
Helyrajzi szám	-	EOV - koordináták	-
Tengerszint feletti magasság	190-195 m	GPS-koordináták	47°51'24,8" É 20°20'11,3" K
Főbb jellemzők	A kaptárkövek a miocén kori nagy vulkánosság ideje és hatása alatt keletkeztek. A fülkék átlagosan 60 cm magas, mintegy 30 cm széles és 25-30 cm mély lyukak. Szerepükről több legenda és hiedelem is szól, a vélemények megoszlanak. Egyesek szerint méhészetre mások szerint - az Eger környékén megőrződött hagyománykincs szerint - egy <u>Szent István</u> korabeli pogánylázadás elesett vezéreinek hamvait helyezték a		

	fülkébe. Vannak, akik azt vallják, hogy áldozatok bemutatására szolgált. Forrás: (http://hu.wikipedia.org/wiki/Kapt%C3%A1rk%C5%91)
Kor/Keletkezés időpontja	Miocén kor, 21-22 millió évvel ezelőtt
Állapot	Területe tisztán tartott és nem látszik rajta rongálás nyoma sem.
Veszélyeztetettség	Esetleges vandalizmus vagy a környezeti viszonyok okozhatnak benne kárt.
Szükséges intézkedés	Különösebb intézkedést nem igényel.
Tulajdonos	Egerszalóki Polgármesteri Hivatal
Kezelő	Egerszalóki Polgármesteri Hivatal
Adatfelvevő	Márton Ivett, Dobos Anna
Adatfelvétel időpontja és körülményei	2012. június – július
Adatforrás(ok)	Szakirodalom, terepi felvételezés
Önkormányzat állásfoglalása	-
Megjegyzés	-

P.H.

P.H.

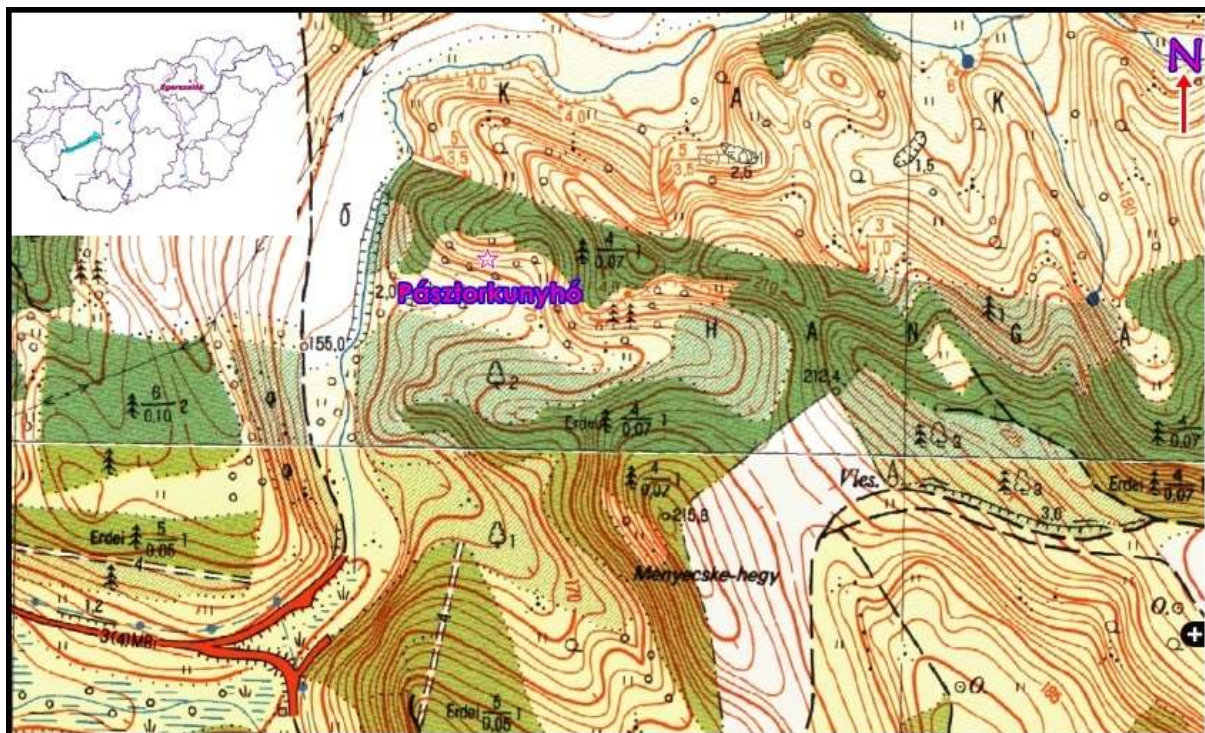
.....
igazgató
nemzeti park igazgatóság

.....
jegyző
polgármesteri hivatal

1. ábra: Kaptárkő

EGYEDI TÁJÉRTÉK ADATLAP

Település neve	Egerszalók	Megye	Heves
Jelzet	ESZ 033	Előzmény	-
Nemzeti Park Igazgatóság	Büki Nemzeti Park Igazgatóság		
Egyedi tájérték megnevezése	PÁSZTORKUNYHÓ		
Főtípus	M4.1. Kultúrtörténeti egyedi tájértékek		
Típus(ok)	M4.1.1. Településsel kapcsolatos egyedi tájértékek		
Altípus(ok)			
Fajta (fajták)			
Pontos helyszín	Heves megyében, Eger-től 5 km-re található Egerszalók és Demjén határánál a szállodához bevezető út mentén a mesterséges tavaktól É-i irányba.		
Helyrajzi szám	-	EOV -koordináták	-
Tengerszint feletti magasság	175-180 m	GPS-koordináták	47°51'25.17" É 20°20'08.33" K
Főbb jellemzők	Riolittufába vájt kunyhó, amit nevezhetnénk kaptárkönek is. A kaptárkövek a miocén kori nagy vulkánosság ideje és hatása alatt keletkeztek. A fülkék átlagosan 60 cm magas, mintegy 30 cm széles és 25-30 cm mély lyukak. Nehezen megközelíthető, mivel már a járatokat benőtte a bozót.		
Kor/Keletkezés időpontja	A riolittufa kialakulása a miocén korra tehető, de a bele vájt kunyhó az akár a XVIII. századra.		

Állapot	Az időjárás kicsit megrongálta már, de nincs rossz állapotban.
Veszélyeztetettség	Az időjárás és a növényzet tehet benne kárt.
Szükséges intézkedés	A terület rendszeres tisztítása.
Tulajdonos	Egerszalóki Polgármesteri Hivatal
Kezelő	Egerszalóki Polgármesteri Hivatal
Adatfelvevő	Márton Ivett, Illés Dániel
Adatfelvétel időpontja és körülményei	2014. 03. 17.
Adatforrás(ok)	Szakirodalmak a kaptárkövekről
Önkormányzat állásfoglalása	-
Megjegyzés	-

P.H.

P.H.

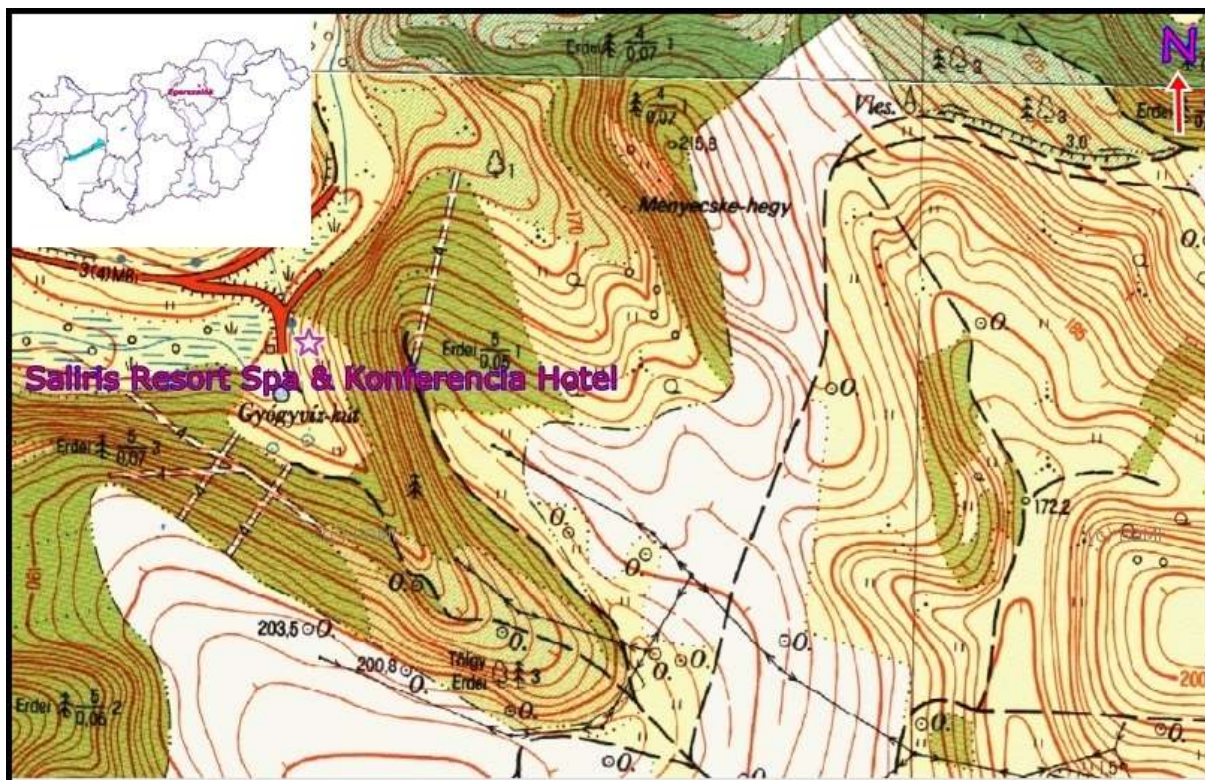
.....
igazgató
nemzeti park igazgatóság

.....
jegyző
polgármesteri hivatal

1. ábra: A pásztorkunyhó

EGYEDI TÁJÉRTÉK ADATLAP

Település neve	Egerszalók	Megye	Heves
Jelzet	ESZ 034	Előzmény	-
Nemzeti Park Igazgatóság	Büki Nemzeti Park		
Egyedi tájérték megnevezése	Saliris Resort Spa & Konferencia Hotel		
Főtípus	M4.1. Kultúrtörténeti egyedi tájértékek		
Típus(ok)	M4.1.4. Emberi tevékenységhez kapcsolódó egyedi tájértékek		
Altípus(ok)	M4.1.4.3. Vendéglátáshoz kapcsolódó egyedi tájértékek		
Fajta (fajták)	Szálloda		
Pontos helyszín	Heves megyében, Egertől 5 km-re található Egerszalók és Demjén határánál. A mésztufadomb É-i oldalán.		
Helyrajzi szám	-	EOV - koordináták	-
Tengerszint feletti magasság	160 m	GPS-koordináták	47°51'14,7" É 20°20'5" K
Főbb jellemzők	A szálloda építése 2006-ban fejeződött be, akkor alakult ki mai képe.		
Kor/Keletkezés időpontja	A szálloda építkezését 2006-ban fejezték be, és ekkora tehető a keletkezési időpontja is.		
Állapot	A szálloda úépítésű, modern felépítésű, állapota megfelelő, ha a keletkezési időhöz hasonlítjuk.		
Veszélyeztetettség	Veszélyt a környezeti tényezők jelentenek, és a szálloda háta mögött a falon keresztül szivárog le a víz, és ez mind az épület alá folyik be. A		

	falát dróthálóval próbálták rögzíteni, hogy ne csússzon a föld a szálloda bejáratába. Továbbá ha a mésztufabomb aljzatát agyag alkotja és az alája érkező vízmennyiség miatt tovább csúszik, akkor fennáll annak a veszélye, hogy rácsúszhat a szauna épületrészére.
Szükséges intézkedés	Az épület és a mésztufadomb statikai állapotának folyamatos monitorozása, az épület alá érkező vízmennyiség miatt.
Tulajdonos	-
Kezelő	-
Adatfelvevő	Márton Ivett, Dobos Anna, Illés Dániel
Adatfelvétel időpontja és körülményei	2013. június
Adatforrás(ok)	Terepi kiszállás, szakirodalom, fényképes dokumentáció
Önkormányzat állásfoglalása	-
Megjegyzés	-

P.H.

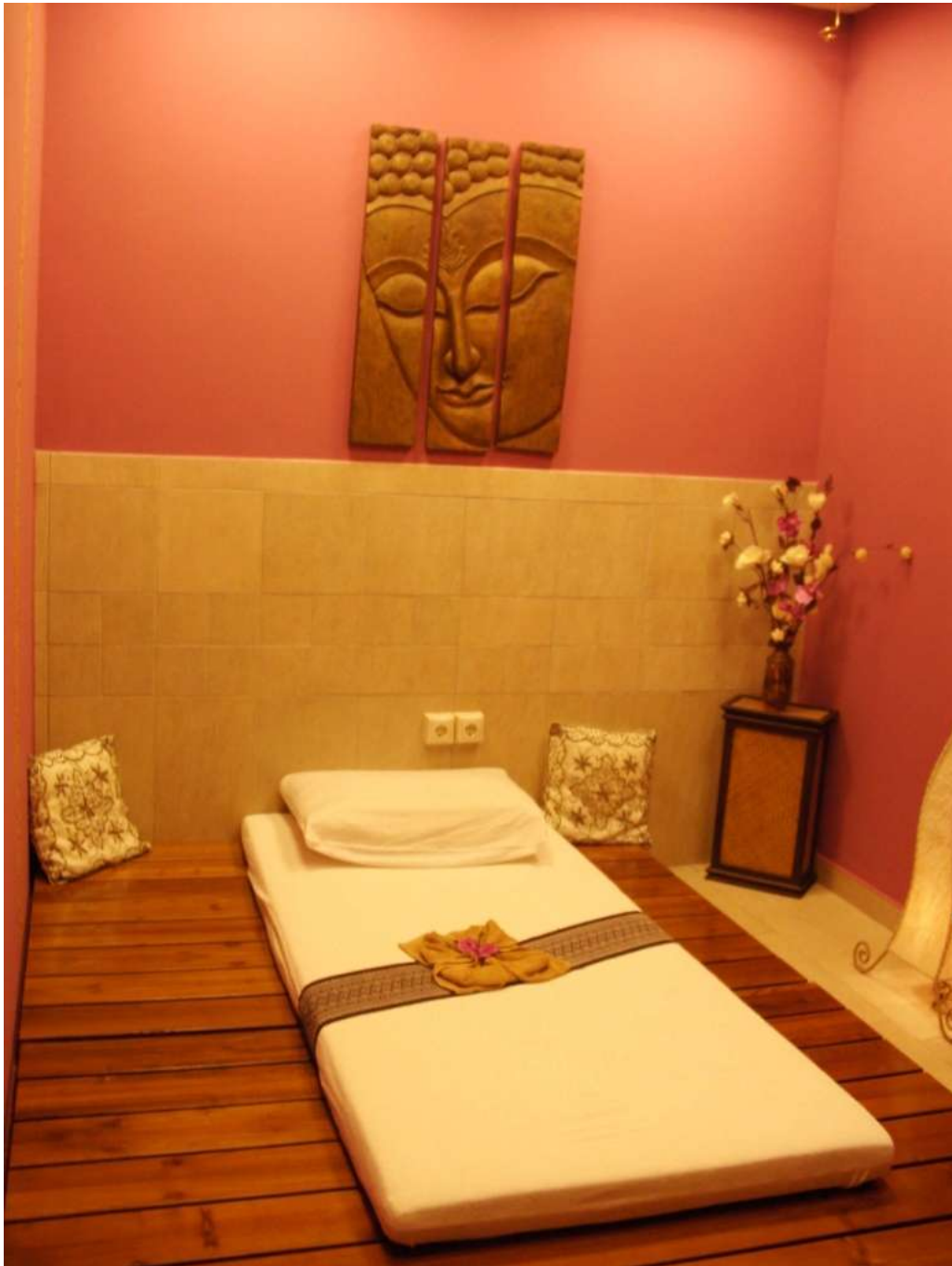
P.H.

.....
igazgató
nemzeti park igazgatóság

.....
jegyző
polgármesteri hivatal

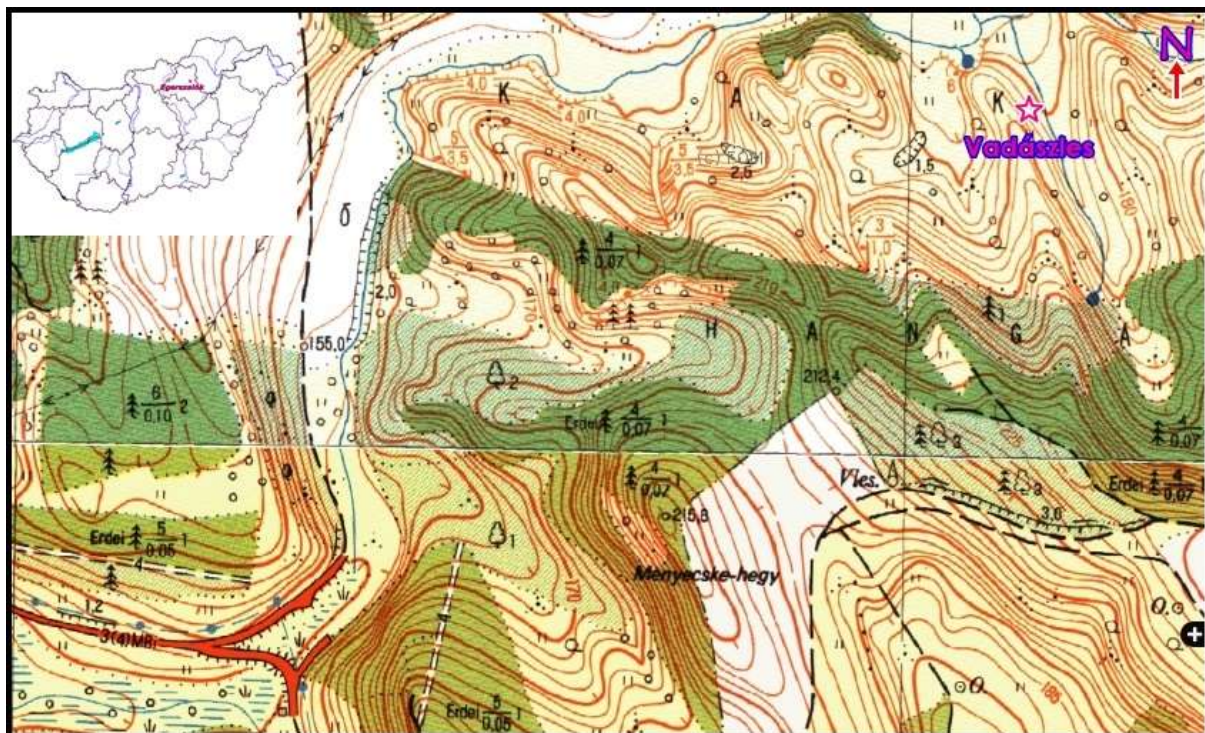

1. ábra: A Saliris Resort Spa & Konferencia Hotel

2. ábra: A szálloda wellness része

EGYEDI TÁJÉRTÉK ADATLAP

Település neve	Egerszalók	Megye	Heves
Jelzet	ESZ 0035	Előzmény	
Nemzeti Park Igazgatóság	Büki Nemzeti Park Igazgatóság		
Egyedi tájérték megnevezése	VADÁSZLES		
Főtípus	M4.1. Kultúrtörténeti egyedi tájértékek		
Típus(ok)	M4.1.3. Termeléssel kapcsolatos egyedi tájértékek		
Altípus(ok)	M4.1.3.1. Erdő- és vadgazdálkodással kapcsolatos egyedi tájérték		
Fajta (fajták)	M4.1.3.1.3. Vadászles		
Pontos helyszín	Heves megyében, Egertől 5 km-re található Egerszalókot és Egert összekötő völgyfeltató út mentén a Maklány-vár aljában délkeleti irányba.		
Helyrajzi szám	-	EOV - koordináták	-
Tengerszint feletti magasság	175m	GPS-koordináták	47°51'38,5" É 20°20'52,3" K
Főbb jellemzők	Rendszeresen használatban lévő jól kialakított vadászles, ami rendszeresen látogatva van, még etető magvakat is találtunk. Ebből kiindulva aktív vadászat folyik a területen.		
Kor/Keletkezés időpontja	A XXI. századra tehetjük.		
Állapot	Újszerű és jól kialakított, karbantartott.		
Veszélyeztetettség	Időjárás viszonyosságai, vandalizmus, az arra járók megrongálhatják,		

	vagy esetlegesen a vadak is tehetnek benne némi kárt.
Szükséges intézkedés	-
Tulajdonos	-
Kezelő	-
Adatfelvevő	Márton Ivett, Dobos Anna, Illés Dániel
Adatfelvétel időpontja és körülményei	2014. január 31.
Adatforrás(ok)	Terepi kiszállás, fényképes dokumentáció
Önkormányzat állásfoglalása	-
Megjegyzés	-

P.H.

P.H.

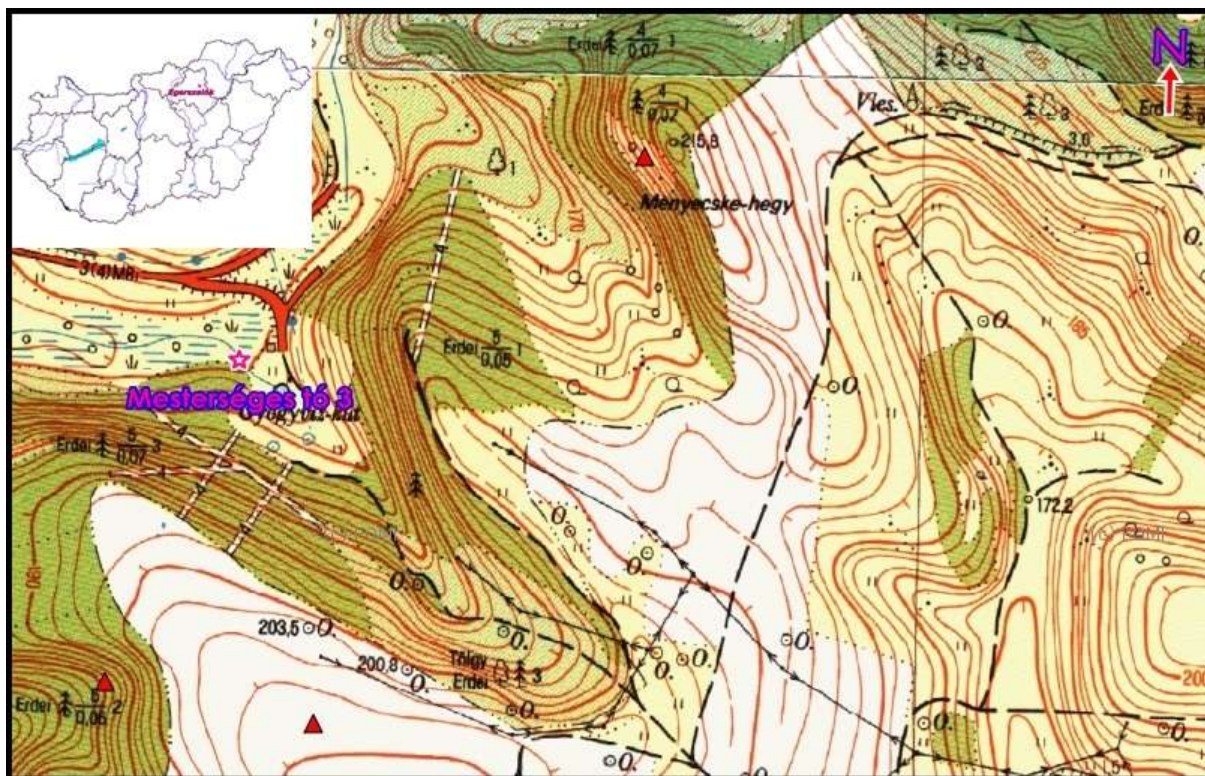
.....
igazgató
nemzeti park igazgatóság

.....
jegyző
polgármesteri hivatal

1. ábra: Vadászles

EGYEDI TÁJÉRTÉK ADATLAP

Település neve	Egerszalók	Megye	Heves
Jelzet	ESZ 036	Előzmény	
Nemzeti Park Igazgatóság	Büki Nemzeti Park Igazgatóság		
Egyedi tájérték megnevezése	MESTERSÉGES TÓ 3		
Főtípus	M4.2. Természeti egyedi tájértékek		
Típus(ok)	M4.2.1. Földtudományi egyedi tájértékek		
Altípus(ok)	M4.2.1.4. Vízparti egyedi tájérték		
Fajta (fajták)	Állóvízhez kapcsolódó képződmények		
Pontos helyszín	Heves megyében, Egertől 5 km-re található Egerszalók és Demjén határánál. A mésztufadomb É-i oldalán a szálloda előterében.		
Helyrajzi szám	-	EOV -koordináták	-
Tengerszint feletti magasság	143m	GPS-koordináták	47°51'14" É 20°20'1,3" K
Főbb jellemzők	A Saliris Resort Spa & Konferencia Hotel külső területéhez tartozik. Növényi és állati élővilága egyaránt gazdag. A völgy ökológiai folyosó szerepének betöltése érdekében alakították ki.		
Kor/Keletkezés időpontja	2006		
Állapot	A szálloda tulajdonát képezi, ezért rendezett és tisztán tartott.		
Veszélyeztetettség	Ha meghaladja a tó befogadóképességét az élővilág, könnyen eutrofizáció léphet fel.		
Szükséges intézkedés	A tó vizének rendszeres tisztítása.		
Tulajdonos	Saliris Resort Spa & Konferencia Hotel		

Kezelő	Saliris Resort Spa & Konferencia Hotel
Adatfelvevő	Márton Ivett, Dobos Anna, Illés Dániel
Adatfelvétel időpontja és körülményei	2013. június-július
Adatforrás(ok)	Terepi kiszállás, fényképes dokumentáció
Önkormányzat állásfoglalása	-
Megjegyzés	-

P.H.

P.H.

.....
igazgató
nemzeti park igazgatóság

.....
jegyző
polgármesteri hivatal

1. ábra: Mesterséges tó 3

EGYEDI TÁJÉRTÉK ADATLAP

Település neve	Egerszalók	Megye	Heves
Jelzet	ESZ 037	Előzmény	Harsányi Diána 2011-2012
Nemzeti Park Igazgatóság	Büki Nemzeti Park Igazgatóság		
Egyedi tájérték megnevezése	KILÁTÓPONT 3		
Főtípus	M4.3. Tájképi egyedi tájérték		
Típus(ok)	M4.3.1. Kilátópont egyedi vagy jellegzetes látványképpel		
Altípus(ok)	-		
Fajta (fajták)	Kilátópont, „látókő”		
Pontos helyszín	Heves megyében, Egertől 5 km-re található, Egert és Egerszalókot összekötő völgyfeltáró út mentén. A vár kerek dombja Egerszalók község déli végétől kb. 1,5 km-re keletre található a Maklány-domb tetején.		
Helyrajzi szám	-	EOV - koordináták	-
Tengerszint feletti magasság	214 m	GPS-koordináták	47°51'50.38" É 20°20'35.81" K
Főbb jellemzők	A Maklány-domb tetejére érkezve tárul elénk az a gyönyörű látvány, ami talán a völgy egyik legszebb része.		
Kor/Keletkezés időpontja	XIII. század második fele (vagy pleisztocén)		
Állapot	Nehéz megközelíteni a kilátópontot, mivel sűrűn benőtte a bozótos.		
Veszélyeztetettség	-		

Szükséges intézkedés	A terület kitisztítása és rendben tartása.
Tulajdonos	-
Kezelő	-
Adatfelvevő	Márton Ivett, Dobos Anna, Illés Dániel,
Adatfelvétel időpontja és körülményei	2014.03.17.
Adatforrás(ok)	Terepi felvételezés, fényképes dokumentáció
Önkormányzat állásfoglalása	-
Megjegyzés	-

P.H.

P.H.

.....
igazgató
nemzeti park igazgatóság

.....
jegyző
polgármesteri hivatal

1. ábra: Maklány-domb kilátópont 3

A témavezetőtől kapott saját kutatási feladat:

A Saliris Resort Spa & Konferencia Hotel turisztikai fejlesztésnek vizsgálata, a hotel környezetében lévő egyedi tájértékek terepi felvételezése, fotódokumentálása, az értékek állapotának és típusának kategorizálása, veszélyeztetettségi állapotának tipizálása, és az értékeket felfűző tanösvény tervezet elkészítése

A kutatás során alkalmazott kutatási módszerek:

- a mintaterületen fellelhető egyedi tájértékek megismerése a TÉKA adatbázis alapján
- az MSZ 20381/2009 szabvány alapján az egyedi tájértékek felvételezése terepen
- terepi adatlapok kitöltése, fotódokumentáció
- az értékek állapotának minősítése terepen
- egyedi tájértékek adatbázisának elkészítése Microsoft Excel-el
- az értékek főtypusának, altípusának, és fajtájának meghatározása
- az egyedi tájértékek térbeli helyzetének ábrázolása SURFER 9.0 programmal elkészített szintvonalas és digitális domborzat modellen
- tanösvény nyomvonalának kijelölése SURFER 9.0 programmal elkészített szintvonalas és digitális domborzat modellen
- az összesített tájértékek állapotának, veszélyeztetett állapotának értékelése (Kelényi R.-Dobos A., 2013), illetve az értékek egyedi tájértéknek való minősítése az MSZ 20381/1999 szabvány alapján
- indítótábla tervének elkészítése, az érintett állomásponatok bemutatása
- javaslattétel az önkormányzat és hotel felé működtetése céljából

A kutatási módszerek jelentősége a kutatásban:

- eddig nem felvételezett értékek összegyűjtése
- az MSZ 20381/2009 alapján történő besorolás
- az egyedi tájértékek állapotának értékelése, színkód használatával

Az „Egyedi tájértékek felvételezése a Saliris Resort Spa & Conference Hotel turisztikai célú fejlesztési koncepciójának tükrében, Egerszalókon” című OTDK dolgozatom a 2015. április elején benyújtandó szakdolgozatommal tartalmi szempontból megegyezik, viszont formai követelményeiben különbözik. Az EKF Tanulmányi és Vizsgaszabályzata lehetővé teszi, hogy OTDK dolgozatomat szakdolgozatként is elfogadják.

Tartalomjegyzék

VI. Bevezetés.....	3
VII. Témafelvetés, célkitűzés.....	7
VIII. Szakirodalmi áttekintés.....	8
IX. Kutatási módszerek.....	10
V. Turizmus, Ökoturizmus.....	12
V.1. TÉKA – tájérték kataszter.....	15
V.2. TÉKA szerepe a turizmusban.....	17
VI. A kutatási terület topográfiai helyzete, tájféldrajzi adottságainak bemutatása...19	
VI.1. A Maklány-völgy topográfiai helyzete.....	19
VI.2. A Maklány-völgy geológiai adottságai.....	19
VI.3. A Maklány-völgy keletkezése és domborzati viszonyai.....	21
VI.4. A Maklány-völgy vízrajzi adottságai.....	22
VI.5. A Maklány-völgy éghajlata.....	23
VI.6. A Maklány-völgy tájtörténete, és tájhasználat változása.....	24
VII. A kutatási eredmények bemutatása és értékelése.....	24
VII.1. Saliris Resort Spa & Conference Hotel turisztikai célú fejlesztési koncepciójának értékelése.....	24
VII.2. Az Egyedi tájértékek felvételezése.....	36
VII.3. A tervezett tanösvény bemutatása.....	39
VII.4. A tervezett tanösvény állomáspontjainak bemutatása.....	44
VIII. Következtetések, javaslatok.....	52
IX. Összegzés.....	53
X. Szakirodalom jegyzék.....	55
XI. Melléklet.....	58

III. Függelék.....	123
IV. Függelék.....	124

NYILATKOZAT

Alulírott **Márton Ivett** büntetőjogi felelősségem tudatában kijelentem, hogy az általam benyújtott, **„Egyedi tájértékek felvételezése a Saliris Resort Spa & Conference Hotel turisztikai célú fejlesztési koncepciójának tükrében, Egerszalókon”** című OTDK dolgozatom önálló szellemi termékem. Amennyiben mások munkáját felhasználtam, azokra megfelelően hivatkozom, beleértve a nyomtatott és az internetes forrásokat is.

Eger, 2014. november 25.

Márton Ivett

aláírás

A dolgozat lezárásának időpontja: 2014. november 25.